

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . " 2-20
za Nemčijo celoletno . . . " 28.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejema: mesečno . . . 1-70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostopna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
enostopna pettivrsta po 18 vin.

Poslano:

enostopna pettivrsta po 30 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 18 strani.
S prilogo »Narodnoobrambni Vestnik«.

Dejanja govore!

Delo poslancev S. L. S. v deželni
zboru od leta 1908. do 1913.

»V tekoči volilni dobi je bilo storjenih v našem deželni zboru nad 1000 sklepov in sklenjenih nič manj kot 55 zakonskih načrtov, ki so dobili Najvišje potrjenje...«
»Eno je gotovo in pred sodnim stolom deželne zgo-
dovine nespodbojno: Ta de-
želni zbor je delal, veliko delal.«

(Govor dež. glavarja kranjskega z dne 10. okt. 1913 v kranjskem dež. zboru.)

Z letom 1908., ko je prišla v naši deželi Slovenska Ljudska Stranka na krmilo in vzela deželno upravo v svoje roke, so prišli tudi novi časi v našo deželo. In o teh novih časih nam ve mnogo povedati knjiga: »Dejanja govore«, ki je zagledala beli dan te dni v slovenski javnosti.

Lepi so bili dnevi političnih bojev, v katere je bila zapletena Slov. Ljudska Stranka od leta 1902. do leta 1908. Lepi so bili, četudi težavni; a končali so se z zmago ljudske pravde in začeli dobo neugnanega in neprestanega dela za kulturni napredek naroda.

Knjiga: »Dejanja govore« je nekaj zgodovinskih dokumentov, nekaj compendium, ki popisuje delovanje Slovenske Ljudske Stranke v tej dobi na kulturnem, gospodarskem in političnem polju. Važna ni samo za nas Kranjce, ampak za vse katoliške stranke tudi v obmejnih deželah, kjer stanujejo naši rojaki, važna tudi za hrvaški narod, kjer ima svojo deželno avtonomijo.

Slovenska Ljudska Stranka kaže pot, kako je treba narod organizirati, politično izobraziti, gospodarsko utrditi, ga privedi do politične moči in slednjič ga politično udejstviti in strankin program uresničiti. Ne da bi se hvalili, ampak eno lahko rečemo, politični boji na Kranjskem so lahko šola za vsako deželo in za vsako stranko. Slovenski liberalci služijo lahko za zgled, kako je treba delati, da stranka propade. Slovenska Ljudska Stranka je pa paradigma, po kateri pride lahko poštena ljudska stranka do veljave.

Šest let je minulo, odkar smo gospodarji v deželi. Kratka doba za uveljavljenje in uresničitev ljudskega programa.

Nekatere stvari se ne dajo kar tako čez noč ustvariti in preobrniti. Stvari same že po naravi, časovne in politične razmere, ukoreninjeni predsodki starih let, politični nasprotniki, in nešteto drugih ovir in zadržkov ti stoji na poti, da ne moreš tja, kamor si se namenil in dosežeš cilj, ki si ga postavil.

Če vse to prevdarimo, lahko mirno rečemo: Slovenska Ljudska Stranka je v tej kratki dobi rešila velik del svojega programa in je prehodila velikansko pot, ki si jo je začrtala. Drugod vihrajo obstrukcije, se lomijo kopja, deželni zbori so zaprti, stranke se prepirajo za kozjo dlako, pri nas smo delali in uresničili ljudski program.

Ena najvažnejših del stranke je bila volilna prenova za deželni zbor. Razširili smo volilno pravico od 44.407 volilcev na 98.377. Danes ima 53.970 ljudi več volilno pravico, kakor pred preosnovo. Prišel je do besede tudi mali kmet, mali obrtnik in tudi delavec. Slovenska Ljudska Stranka zastopa okraje z 93.000 volilci, liberalci okraje z 10.000 volilci, in veleposestvo oziroma Nemci okraje s 300 volilci.

Kdor ima tako ogromno maso naroda in njegovo zaupanje za seboj, sme tudi svoj program brezobzirno na pošten in pravičen način uveljaviti.

Liberalni listi nam večkrat očita-
jo, kakor bi bila Slovenska Ljudska Stranka v narodnem oziru popustljiva in brezbržna. Prečitajte poglavje »Slovenske pravice«.

Kdo je povzdignil besedo proti imenovanju nemškega šolskega nadzornika, za nadsodišče v Ljubljani, za imenovanje slovenskega podpredsednika in trejino slovenskih votantov pri graškem nadsodišču, za nastavljanje slovenskih pomožnih sodnijskih uradnikov pri vrhovnem sodišču na Dunaju? Kdo se je boril za slovenska krajevna imena in napise, slovensko vseučilišče, deželni zdravstveni svet itd. Knjiga nam da odgovor.

Ko je prišla Slovenska Ljudska Stranka do deželne uprave, je bila prva misel zboljšati gospodarsko stanje ljudstva. Zato je bilo potreba predvsem denarja, ki je predpogoj velikega gospodarskega dela. O tem govori poglavje: »Temelji gospodarskega napredka«. Izposlovala se je podpora za vodovode in ceste od strani države, na-

jelo se je desetmilijonsko posojilo, ustanovila se je deželna banka, začele so se električne centrale, zidati se je jela belokranjska železnica in napravilo se je nebroj sklepov in načrtov za železniške zveze.

Koliko se je nadalje storilo na šolskem polju. Napravile so se razne ustanove, šolske oblasti so se primečeno preosnovala, da ima v njih odločilno besedo ljudstvo, koliko novih šol se je sezidalo in novih razredov odprlo, več kakor ves čas, kar so imeli liberalci besedo v deželi.

Za obrtni stan, ki je bil prava pastorka v deželi, se je vpeljal obrtni in pospeševalni urad, obrtni svet, obrtna sodišča. Osnovala se je zadružna in trgovska šola.

Neizmerno visoko se je dvignila veljava naših avtonomnih občin. Vpeljal se je nov občinski red in občinski volilni red. Osnovani so se občinski pospeševalni uradi. Uredile so se občinske takse in gospodarski odbori.

Dobili smo nadalje celo vrsto novih zakonov, ki dajejo naši deželi čisto novo lice v tem pogledu. Cestni zakon, vodopravni zakon in cela vrsta kmetijskih zakonov, ki urejajo: lov, razdelbo skupnih zemljišč, zlobo zemljišč, izboljšanje pašnikov, varstvo planin, vzdrževanje ograj, pašne pravice, varstvo ptic, meje itd. Ti zakoni so za našega kmeta silno velike važnosti in velikega gospodarskega pomena.

Velik del kranjskega prebivalstva se peča s poljedelstvom in naravno je, da je tudi stranka posvetila posebno pažnjo našemu kmetu, ki je bil v naši deželi še prav posebno zanemarjen in ob steno potisnjen.

Nepregledno je delo, ki ga je stranka v tem oziru izvršila. Preosnovala se je kmetijska šola na Grmu, vpeljali so se živinorejski tečaji in gospodarska šola. Nastavil se je sadjarski nadzornik, živinorejski nadzornik, gozdarski nadzornik. Ustanovilo se je deželno kmetijsko - kemično preizkuševališče, pospeševalo zadružništvo, vinarstvo in druge panoge gospodarske kulture.

O vsem tem nam govori knjiga: »Dejanja govore«, o kateri bi želeli, da jo dobi vsak kranjski volilec v roke.

Lep pogled, katerega je dala Slovenska Ljudska Stranka, je vzbudil tudi ljudstvo k novemu življenju in k novemu delu. Kakšna svežost, samozavest, podjetnost in delavnost se je naenkrat polastila naših ljudi. Koliko več zmisla, zanimanja in interesa najdemo pri naših ljudeh v vseh ozirih. Na vseh

straneh je zaznamovati ogromen napredek.

»En narod vstaja, preroben ves nov!« Kaj pa imajo liberalci temu nasproti pokazati? Prazne roke, prazne glave, prazno srce in velik kup laži!

Kranjski deželni odbor in deželna gospodarska kultura.

Pred nami leži brošura: »Poročilo kranjskega deželnega odbora o deželnih zgradbah in pospeševanju gospodarstva na Kranjskem v dobi 1908—1913.«

Kranjski deželni odbor, katerega šestletna doba v kratkem poteče, je podal javnosti v tej knjigi pregled o svojem dosedanjem delu na polju deželne gospodarske kulture. Knjiga našteva vse zgradbene projekte, ki so dovršeni, ki so v delu ali se bodo v kratkem času pričeli.

Kdor vzame knjigo v roke in jo prebere, bo moral s spoštovanjem reči, naj bo že prijatelj ali politični nasprotnik večine v sedanjem deželni odboru, da je deželni odbor sijajno rešil svojo nalogo na gospodarsko-kulturnem polju dežele in služi v tem oziru lahko za vzgled, kako je treba zistematizirano po načrtu zasledovati in povzdigniti deželno kulturo.

Da bomo vedeli prav oceniti ogromno delo, ki se je izvršilo tekom tako kratke dobe, je treba upoštevati, da ni imel deželni odbor bogve kako večjih vsot na razpolago, kakor poprejšnja deželna uprava pred letom 1908. Doklada na direktni davek se ni niti za en vinar zvišala in melioracijsko posojilo, ki se je pač tekom te dobe najelo za gospodarsko-kulturne namene, je po večini še ohranjeno. Pozabiti tudi ne smemo, da je bilo prejšnje deželno upravnništvo gluho in indolentno za vsako večjo gospodarsko akcijo. Nobene podjetnosti, nobene iniciative, tudi nobenega načrta. Delalo se je tja v en dan, za potrebo. To je bil zistem flikarije. Tu in tam se je vrgel kak groš za napravo vodovodov in najbolj potrebnih cest. Pa še to ni uspelo, ker je povsod manjkalo strokovnega vodstva. Tako imamo še danes iz tiste dobe nekaj vodovodov v deželi, ki so čisto nesrečno delo.

So pa panoge gospodarske kulture, za katere prejšnja deželna uprava niti ni vedela, ali pa ni hotela vedeti, in za katere ni žrtvovala niti vinarja ves čas,

LISTEK.

A. P. Čehov:

Zločin.

Iz ruščine prestavil F e r j a n.

»Kdo je tu?«
Nikakega odgovora. Čuvaj ne vidi ničesar, vendar sliši jasno med bučanjem vetra in šumenjem drevja, da gre nekdo pred njim po aleji. Marčeva noč, oblačna in temna, je zavila zemljo in čuvaju se zdi, kot bi se zemlja, nebo in on sam s svojimi mislimi spojili v nekaj neizrečno velikega, neprodno temnega. Iti more le s pomočjo tipanja.

»Kdo je tu?« vpraša čuvaj zopet, in zazdi se mu, da sliši šepetanje in zadržano smejanje. »Kdo je tu?«

»Jaz, očka . . .« odgovori starikav glas.

»Da, toda kdo si?«
»Jaz . . . neki mimoidoči človek.«
»Kakšen mimoidoči?« zakliče čuvaj jezo, hoteč na tak način maskirati svojo bojazen. »Sam vrag te nosi tukaj. Ponoči se vlačiš, satan, po pokopališču!«

»Ali je tukaj pokopališče?«
»I kaj pač neki? Seveda, pokopališče! Ali ne vidiš?«

»O-ho-ho-hh . . . Nebeška Kraljica!« je bil čuti glas starega moža. »Ničesar ne vidim, očka, ničesar . . . poglej vendar, kakšna tema, tema! Temno je, ta tema, očka! O-ho-ho-hh . . .«

»Da, toda kdo si?«
»Jaz, romar, očka, človek, ki roma!«

»Pravi hudiči, taki ponočnjaki . . . Da, to so romarji! Pijanci . . . mrmra čuvaj, ki so ga pomirile besede in vzdihovanje potnikovo. — »Z vami samo grešimo. Cel dan pijejo taki ljudje, zvečer jih gonijo okrog hudobni duhovi. Toda zdi se mi, da nisi tu sam, da sta dva, trije.«

»Sam sem, očka, sam. Čisto sam. O-ho-ho-hh, naši grehi . . .«

Čuvaj se zadene ob moža in ob-
stoji. »Kako si pa prišel sem?« ga vpraša.

»Zašel sem, ljubi mož. Šel sem v Mitrijevski mlin in sem zašel.«

»Heja! Ali je tu pot v Mitrijevski mlin? Neumna glava! Kdor hoče priti v Mitrijevski mlin, mora iti bolj na levo, iz mesta po glavni vozni cesti. Šel si dobre tri vrste preveč. Mislim, da si pogledal v mestu nekoliko preveč v kozarec!«

»Grešil sem, očka, grešil sem. Resnično, bilo je tako, nočem greha zamolčati. Kako pa naj grem dalje?«

»Pojdi vedno naravnost, naravnost po tem prostoru, dokler ne prideš do ograjenega prostora, tam pa se obrni takoj na levo in pojdi skozi ves cerkven dvor do vrat. Odpri jih in pojdi z Bogom. Pazi samo, da ne padeš v rov. Tam za cerkvijo pojdi po polju, po polju, po polju, dokler ne prideš do glavne vozne ceste.«

»Bog ti daj zdravje, očka. Nebeška Kraljica naj te varuje in naj ti bo milostna. Toda ti bi me mogel spremiti, ljubi mož! Bodi tako dober, spremljaj me do vrat!«

»No, nimam časa! Pojdi sam!«

»Bodi milostljiv, pri Bogu bom molil zate. Ničesar ne vidim, tema je kot v rogu, ne vidim niti roke pred očmi. Ta tema, ta tema! Spremljaj me, prijatelj!«

»Da, imam pač čas ukvarjati se s spremljevanjem. Če bi hotel ustreči vsakemu, bi bilo večno spremljevanje vendar preveč.«

»Za božjo voljo, spremljaj me! Ne vidim ničesar, in se bojim iti sam po pokopališču. Strašno je, strašno, zelo se bojim, dragi mož!«

»Da sem te moral dobiti,« vzdihne čuvaj. — »No, dobro, pojdi!«

Čuvaj in potnik odideta. Gresta tesno skupaj, rama pri rami, in molčita. Mokri, silni veter jima brije na-

ravnost v obraz in nevidna drevesa stresa šumeč in skripajoč velike rosen kaplje doli na tla. Vsa aleja je pokrita z umazanimi lužami.

»Ene stvari ne morem umeti,« reče čuvaj po daljšem molku. — »kako si prišel sem? Vrata so vendar zaprta. Ali si skočil čez plot, kaj? Če si skočil čez plot, potem je to za starega moža — zadnja stvar!«

»Ne vem, očka, ne vem. Kako sem prišel sem, sam ne vem. Gotovo se je igral z menoj sam vrag. Božja kazen je, Resnično, vragova igra, satan me je zapeljal. Ti pa, očka, ti si gotovo čuvaj?«

»Čuvaj sem.«

»Ali se edini čuvaj pokopališča?«
Vetrova moč je bila tako velika, da sta oba obstala nekaj minut. Ko čuvaj opazi, da veter ne piha več tako močno, odgovori:

»Trije smo, eden leži vsled mrzlice, drugi pa spi. Menjava se.«

»Tako, tako, bratec, tako. Kakšen vihar je, kakšen vihar! Gotovo ga slišijo tudi dragi mrtvi! Tuli kot ljuta zver . . . Oh, ho, oh . . .«

»Odkod pa prihajaš?«

»Od daleč. Od daleč sem, iz Vologde. Romam v sveta mesta in molim za dobre ljudi. — Gospod, reši nas in usmili se nas!«

odkar je vodila deželno upravo in deželno gospodarstvo. Da omenimo samo združništvo in mlekarstvo, izboljšanje platin, pašnikov, hlevov, travnišča itd.

Sploh je smatrala prejšnja deželna uprava izboljšanje deželne gospodarske kulture bolj za postransko stvar. Samo par števk. Leta 1907. je bilo v proračunu za govedorejo 7000 K. l. 1912. pa 128.000 K. Za izboljšanje hlevov leta 1907. nič, leta 1912. 30.000 K. Za prašičerejo leta 1907. nič, leta 1912. pa 16.500 kron.

Mnogi okraji so čakali deset- in desetletja na zgradbe potrebnih cest, vodovodov in vodnjakov. Vse zastoj! Njihove prošnje so čakale zaprte v omarah. Kaj naj se neki napravi z okroglo 40.000 K? Toliko je bilo približno prejšnje čase proračunsko za melioracije. Sedaj pa imamo samo za melioracijska dela proračunjenih do pol milijona kron.

En sam vpogled v knjigo nas prepriča, kako veliko in mnogostransko je bilo delo sedanjega deželnega odbora. Ni ga področja v narodnem gospodarstvu, za katerega bi se dežela ne zavzela in mu svoje pažnje ne posvetila.

Deloma se je napravilo, deloma izboljšalo oziroma razširilo celih 33 vodovodov. In nekateri vodovodi so stali do pol milijona kron, da še več. Vzemimo samo kranjski in cirkiški vodovod, katerih prvi je bil proračunan na 620.000 K, drugi pa na 420.000 K. Nadalje se je napravilo oziroma izboljšalo 26 vodnjakov, kapnic in napajališč. Kje so pa še uravnave rek in zgradbe hudournikov? Izdelanih, a ne še izvršenih vodnih projektov je: 33 vodovodov, rezervarjev in kapnic, 8 uravnave rek, 6 zagrazeb hudournikov.

Oskrbelo se je z vodo do 50.000 ljudi. V krajih, kjer se je preje širil tifus nalezljive bolezni vsled pomanjkanja dobre pitne vode, se sedaj pretaka čista studenčnica po vodnjakih in sesalnih. Ob potih in cestah, po hlevih so napravljena napajališča, iz katerih pije živina, ki je morala prejšnje čase požirati smrdljivo mlakužo. Koliko pota in truda je ljudem prihranjenega. Včasih, posebno ob suši, so morali ljudje po vodo po več ur daleč, in to vsak dan. V poletni vročini si videl lahko vsak dan po kraških cestah voz za vozom, obložen s sodi, v katerih so dovažali kmetje vodo v svoje vasi.

Zelo zanimivo je poglavje »Melioracije planin«. Kdo se je preje jemil za planine! Po planinah je rastlo trnje, divja, nevžitna trava. Koder ni gozdaril kamen in grušč, se je pa razpaslo brinje. Po brigi deželnega odbora je danes že deloma očiščenih, deloma se še meliorira, blizu 6000 hektarov planinskih pašnikov, ki bodo dajali tiščem govedu zdravo in tečno pašo.

Vzemimo ceste in mostove. Zgradilo ali popravilo se je 41 deželnih ali okrajnih cest in mostov. To so po večini velika dela; pri nekaterih dosega proračun do 300.000 K. Manjših deloma izvršenih, deloma v delu stojičih cestnih zgradb je 89. Dovršenih in izdelanih cestnih projektov je 25, pripravljenih pa 24. Agrarna oblast sama je poleg tega zgradila 11 cest, h katerim je tudi dežela prispevala 100.000 kron. Koliko se žrtvuje za izboljšanje prometnih zvez v deželi, se vidi iz tega, da iz-

kazuje samo proračun za zvezo Pivške doline z Loško in Cirkiško dolino na eni strani, in Postojno in Vipavsko dolino na drugi strani nič manj kakor 800.000 K. Od te svote bo plačala dežela blizu 150.000 K.

Živinoreja. Na Kranjskem se je našlo 1910. leta 266.977 glav goveje živine, ki je vredna najmanj 70 milijonov kron. Prašičev se je našlo 177.300 glav. Z umno rejo, pravilnim krmljenjem, izboljšanjem hlevov, z umnim obdelovanjem travnikov in pašnikov bi se dal dohodek najmanj podvojiti.

Deželni odbor je storil v tem pogledu vse korake, da se dvigne vrednost živine in se število glav pomnoži. Dežela se je razdelila v živinorejska ozemlja, po katerih se je razdeljevala čistokrvna živina, vpeljalo se je premovanje goveje živine, vzrejevalne podpore za teleta, postavila so se vzgojevališča za telice. Dežela sama je napravila več zavodov za gojitev plemenskih živali.

Pospeševala se je kozoreja, perutninarstvo, konjereja, mlekarstvo, pašništvo, travništvo, izboljšali so se hlevi, vpeljali so se praktični živinorejski tečajji itd. Koliko se je žrtvovalo in napravilo za gospodarski poduk v naši deželi. Razni kmetijski poučni in gošpodinjski tečajji so razširili obzorje našemu ljudstvu in bodo napravili sčasoma popoln preobrat v gospodarski kulturi.

Sploh je ni stvari gospodarskega pomena, ki bi ne našla uvaževanja pri kranjskem deželnem odboru. Sadjarstvo, vinarstvo, gozdarstvo, čebelarstvo, ribarstvo, združništvo, vsaki panogi je odkazano v knjigi posebno poglavje.

Prijatelji, knjigo v roko, berite jo in potem sodite! Naj se resnici in poštenemu delu čast da! Liberalci bodo molčali in vse to prezrli. Če bi tudi nihče ust ne odprl, o delu deželnega odbora lahko rečemo, da bodo ne samo ljudje, ampak še našim potomcem kamni govorili!

Ali bivši deželni zbor res ni storil ničesar za delavstvo?

Liberalci so se zadnje čase začeli laskati delavstvu. Kadar začno biti liberalci prijazni z delavstvom, takrat se v kratkem vrše volitve. Tako so delali liberalci od nekdaj in tako delajo še danes. Nikdar pa bi ne bilo verjetno tega, kar se sedaj vrši na Kranjskem. Socialna demokracija sovražnica kapitala in birokracije, kakor tudi sploh meščanstva, se druži z liberalci, ki imajo vse lastnosti, katere socialni demokratje tako zelo sovražijo.

Liberalci in socialni demokratje pišejo in po svojih shodih vpijejo, da S. L. S. v deželnem zboru ni ničesar storila za delavstvo. Ali je to res?

Ni reši S. L. S. je v deželnem zboru po možnosti, ki je dana deželnim zborom, storila za delavstvo več, kakor kak drug deželni zbor.

Oglejmo si to delo in ga pošteno in pametno presodimo.

S. L. S. je odprla vrata delavstvu v deželno zbornico. Delavstvo pod liberalno - nemško zvezo na Kranjskem sploh ni vedelo, da je deželni zbor. Ko se je pa delavstvo začelo zanimati tudi

za deželno gospodarstvo, tedaj je S. L. S. napela vse moči, da tudi delavstvu pridobi volilno pravico za deželni zbor. Koliko truda in dela je veljal ta boj S. L. S. pa vsak pameten človek ve, kdor je pametno zasledoval delo S. L. S. pred desetimi leti in potem skozi šest let. S. L. S. je zmagala in danes tudi delavci lahko volimo v deželni zbor. Ako pa ta volilna pravica ni idealna, je pač krivda pri centralni vladi, ki je rasprotnica takih deželnih zborov, ki si jih želimo mi.

S. L. S. je odprla delavstvu vrata v občinske zastope in v mestni občinski svet v Ljubljani. Kdaj so delavci, ki so bili davkoplačevalci, prej prišli v občinske svete, dokler je vladala v deželi liberalno - nemška zveza? Še vsem je dobro znano, kako je bivši ljubljanski župan Ivan Hribar farbal ljubljansko delavstvo z neko volilno reformo, ki pa nikdar ni prišla na dan. Pred volitvami jim je obljubljal vse, ko so bile volitve izvršene, pa o kaki volilni prenosni ni bilo niti govora. Danes imamo po zaslugi S. L. S. v Ljubljani volilni red, po katerem je izvoljenih več delavcev občinskih svetnikov. Etbina Kristana seveda ne prištevamo k delavcem, pač pa več občinskih svetnikov S. L. S. Liberalci seveda tudi niso volili v občinski svet nobenega delavca, ker jim je delavec »prenizek«. In na deželi. Ali ne sede v občinskih odborih, kjer je kaj industrije, delavci. Idrje bi socialni demokratje nikdar ne dobili po starem volilnem redu. Zato pa se danes družijo socialni demokratje s tistimi, ki so najbolj nasprotovali volilni reformi za občinske odbore. Liberalci, ki so imeli prej vse občine, kjer je bila industrija, v svojih rokah, ki so imeli v oblasti deželni zbor kranjski, ves čas svoje vlade niso upoštevali delavstva in mu tudi niso dali pravic. Po hudem boju je to storila S. L. S. in si za vedno utisnila pečat, da je tudi delavska stranka.

Važnega pomena za delavstvo so tudi obrtna sodišča, ki jih je sprejel kranjski deželni zbor l. 1909. na predlog dr. Kreka za deželo in dr. Trillerja za mesto. Pri obrtnih sodiščih so poleg sodnika tudi zastopniki delavcev in delodajalcev: obenem je določeno, da advokat ne sme imeti zastopstva pri teh sodiščih. Zato uživajo zaupanje in so poceni. Zlasti za delavce so neprecenljive važnosti.

S. L. S. prireja gospodarske poučne tečaje po deželi. Znano je, da je največji vzrok delavske bede prevelik pritisk kmečkega ljudstva v mesta in industrijo. Z vsako osebo, ki pride z dežele v mesto in industrijo, raste konkurenca dela. Čim večji pritisk, toliko nižje delavske plače, dražja stanovanja in živila. Na deželi primanjkuje delavstva, v mestu ga je preveč. Pri nas na Kranjskem bi ne bilo treba niti enega brezposelnega delavca, ako bi se z dežele rekrutiralo le toliko delavstva, v kolikor napreduje industrija in v kolikor delavstvo pri industriji izumira. Kako temu pritisku odpomoči? Temu odpomoči je mogoče le po načinu, katerega uporablja S. L. S. S. pametnim gospodarskim poukom vcepiti kmečkemu ljudstvu ljubezni do rodne grude in veselje do kmetijskega gospodarstva,

potem bo pritisk v mesta manjši, pa tudi izseljevanje v Ameriko in na Vestfalsko bo ponehalo. Delavski stan pa bo, olajšan po konkurenci delavske moči z dežele, lažje bojeval boj za svoj boljši položaj. Tega ne uvidevajo liberalni in socialno-demokratski politiki. Rešitev delavskega vprašanja ni momentano mogoča, ampak to stvar je treba pričeti pri njenem izvoru. In to dela S. L. S.

Dela električnih naprav v kranjski deželi. S. L. S. gradi in namerava graditi v kranjski deželi električne naprave. Socialni demokratje in liberalci se proti tem napravam. Oglejmo si jih z delavskega stališča. Kolikor imamo v deželi industrije, je skoro vsa v tujih rokah. Znano je tudi, da ta podjetja zaposlujejo v svojih podjetjih najraje tuje delavce in rabijo domačine le za najnižja in najslabše plačana dela. Ako bo gonilna moč iz dežele elektrarne cena, potem je gotovo, da bo nastalo več domačih podjetij, ki bodo sprejemala v delo domače delavce. Industrija se bo razvila v naši deželi in delavstvo bo dobilo svoj košček kruha. Pa tudi dežela bo rabila pri svojih podjetjih delavce in ker svoje dosedanje uslužbence pošteno plača, bo tudi z delavstvom tako ravnala. Največja korist bodo električne naprave ravno za delavstvo, ker bo delavstvo prišlo po njih do kruha, sčasoma pa bo tudi v svojem domačem gospodarstvu vpeljala elektriko mesto dragih drv in premoga. In ker gradi dežela taka podjetja, ki so velikanskega pomena in koristna za delavstvo, zato napadajo deželno gospodarstvo S. L. S. takozvani delavski prijatelji liberalci in socialni demokratje.

Tudi posredovalni uradi so za delavstvo velikega pomena. Kolikokrat se zgodi, da se v hipni razburjenosti kaj reče ali izgovori, kar je po zakonu kaznjivo. Prično se tožbe radi razlajenja časti. Koliko je stroškov s poti na sodnijo, zamujen dan in potem navadno še zapor, ker delavec navadno nima denarja, da bi kakzen plačal. S. L. S. je pa v kranjskem deželnem zboru sklenila zakon, da se take stvari obravnavajo in poravnajo brezplačno pri županstvu in sicer se to vrši sedaj navadno ob nedeljah, ko imajo vsi čas. Kakor kažejo sedanji uspehi, je stvar res prava dobrota za ljudstvo in kjer je mnogo delavstva, tudi za delavstvo. V Ljubljani, kjer vladajo socialno-demokratski prijatelji in zavezniški liberalci seveda doslej še nimamo takega urada. Škoda, da je ta zakon prostovoljen in ne obvezen za vse občine. Delavstvo je za te urade S. L. S. lahko prav hvaležno, ker marsikak vinar bo ostal v žepu delavstva s posredovanjem teh uradov.

Dežela na predlog S. L. S. gradi v deželi mnogo stvari, pri katerih je zaposlenih mnogo delavcev. In pri vsaki taki zgradbi se mora podjetnik zavzeti nasproti deželi, da bo rabil domače delavce in jih tudi pošteno plačal. S. L. S. skrbi torej za delavstvo tudi tam, kjer se navadno drugi ne menijo za delavstvo. S tem S. L. S. jasno priča, da ji je delavstvo res na srcu.

Za časa stavke v Vevčah, je deželni odbor, ki je v rokah S. L. S. dejansko pomagal delavstvu. Očitek, da je S. L. S. zapeljala delavstvo v štrajk, ne drži,

Čuvaj nekoliko postoji, da bi si prižgal ljubo pipico. Stopi za potnikov hrbet in porabi nekaj žveplenk. Plamenček prve žveplenke razsvetli za trenutek desni kos aleje, beli spomenik z angeljem in temen križ; plamenček druge žveplenke, ki je svetlo vsplamtelela in ugasnila v viharju, je kot blisk osvetlila levo stran in iz teme se je pokazal vogal neke mreže; tretja žveplenka razsvetli na desno in levo beli spomenik, temni križ in mrežo, ki obdaja grob nekega otroka.

»Spijo dragi mrtvi, preljubi!« mr-mra potnik in glasno vzdihne. »Spijo bogati in revni, pametni in neumni, dobri in hudobni. Vsi so enaki. In spali bodo, dokler jih ne pokliče tromba k zadnji sodbi. Bog jih pripelji v svoj raj in jim podeli večni mir.«

»Sedaj hodimo tukaj, a prišel bo čas, ko bomo tudi mi počivali,« pravi čuvaj.

»Tako je, tako je. Vsi, vsi bomo počivali. Ni človeka, ki bi ne umrl. Oh, oh, oh. Naša dela so hudobna, naše misli zvite! O grehi, grehi! O moja nenasitna duša, moje uživanja želje! telo! Razjezil sem Gospoda in ne bom našel rešitve niti na tem, niti na onem svetu. Pogreznjen sem v grehih kot črv v zemlji.«

»Da, a umreti moramo.«
»To je ravno, da moramo.«
»Romarju je veliko lažje umreti, kot nam,« pravi čuvaj.

»Romarji so tudi različne vrste. So pravi romarji, ki so Bogu všeč in pazijo na svojo dušo, in so drugi, ki blodijo ponoči le po pokopališčih, da pripravljajo veselje satanu... Da! Marsikateri romar ti da tak udarec s kolom po glavi, da izpustiš dušo, če ima le veselje.«

»Zakaj govoriš take besede?«
»Samo tako... No, glej, tu so, kot se mi zdi, vratica. Da, so! Odpri jih, dragi!«

Čuvaj odpre tipajoč vratica, pelje potnika ven za roko in reče:

»Tu je konec pokopališča. Sedaj pa pojdi po polju, kar po polju, dokler ne prideš na cesto. Toda tukaj je takoj jarek za mejo, ne padi... Kakor hitro pa prideš na veliko cesto, se obrni na desno in pojdi tako do mlina...«

»Oh, oh, oh...« vzdihuje potnik, ko je molčal nekaj časa. »Mislim pa, da nimam sedaj nobenega vzroka več, iti v Mitrijevski mlin... Kateremu vragu na ljubo naj pa grem tja? Bom raje tukaj, prijatelj, pri tebi stal...«

»Zakaj hočeš tukaj stati?«

»No, tako... V tvoji družbi je vselejše...«

»No, lepo šalo si si izmislil! Romar si, pa vidim, da se tudi rad šališ...«

»Gotovo, rad!« reče potnik in se odurno zasmee. — »Oh, moj ljubi, moj ljubi! Pač se boš dolgo sponjinal mene, romarja!«

»Zakaj se te naj spominjam?«

»Da, tako... Saj sem te izvrstno nalagal... Ali sem romar? Saj nisem romar...«

»Kdo pa si vendar?«

»Mrtvec... Ravnokar sem stopil iz krste... Ali se spominjaš ključarja Gubareva, ki se je nedavno obesil? Jaz sem isti Gubarev...«

»Izmišljuj si dalje!«

Čuvaj mu ne verjame, vendar pa čuti na celem telesu tako težak in mrzel strah, da zapusti svoje mesto in prične iskati vratica...

»Stoj, kam hočeš iti?« reče potnik in ga prime za roko. — »Oh, oh... pogledaj, kakšen si! Ali me hočeš pustiti samega?«

»Izpusti me!« kriči čuvaj in se trudi, da bi si oprostil roko.

»Stoj! Če ti ukažem stati, stoj... Ne poskušaj, iztrgati se, pes! Če hočeš ostati pri življenju, stoj mirno in molči, kolikor časa zahtevam... Nimam veselja, prelivati krvi, sicer bi bil ti že davno izdihnil, priprosti... Stoj!«

Čuvajeva kolena se šibijo. V strahu zapre oči in se stisne k plotu, trepetajoč na vsem telesu. Rad bi zakričal, toda dobro ve, da ne bo dosegel krik hiše... Približno tri minute minejo v molčanju.

»Prvi je mrzličen, drugi spi, tretji pa spremlja potnika,« mr-mra romar. »Izvrstni čuvaji so, zaslužijo svojo pla-

čo! Ne, brat, tatovi so bili vedno hitrejši kot čuvaji! Stoj, stoj ne gani se.« V molčanju premine petnajst minut. Nenadoma je čuti med vetrom žvižg.

»Tako, sedaj pojdi,« pravi potnik in spusti roko. »Pojdi in zahvali Boga, da si ostal živ...«

Tudi potnik zažvižga, zbeži od vrat, in čuti je, kako skoči čez jarek. Sluteč nekaj hudega in še vedno trepetajoč od strahu, odpre čuvaj neodločno vratica in beži z zaprtimi očmi nazaj. Na ovinku pota velikega drevoreda zasliši hitre korake, in nekdo ga vpraša s sikajočim glasom: »Ali si ti, Timofej? Kje je pa Mitjka?«

Ko je pretekel ves veliki drevored, zapazi v temi majhno, motno luč. Čim bližje prihaja proti luči, tem malosrčnejši je, tem bolj sluti nekaj hudega.

»Luč je najbrže v cerkvi,« si misli. »Kako more biti tamkaj? Reši, usmili se nas, nebeška Kraljica! Da, tako je!«

Eno minuto dolgo stoji čuvaj ob razbitem oknu in gleda strahoma na oltar. Mala voščena sveča, katero so pozabili tatovi ugasniti, trepetala vsled viharja, ki piha skozi okno, in razsvetljuje z močnimi, rdečimi žarki okoli ležeča mašna oblačila, prevrnjeno malo omario in neštevilne sledove nog pri oltarju in na oltarni mizi. Še nekaj časa mine, in med tulečim vetrom se oglasijo hitri, neenakomerni udarci zvona čez pokopališče...

ker je neresničen. Delavstvo je bilo samo od sebe primorano do tega koraka in tu ne zadene krivda S. L. S. Ali S. L. S. je pokazala, da ji ljubezen do delavstva ni samo na jeziku, ampak dejansko in moralno je podprla delavstvo v onih hudih dneh, ko so liberalci zabavljali proti delavstvu v Vevčah in ščuvali podjetje in oblasti proti njemu.

S. L. S. je uredila službeno razmerje deželnih uslužbencev. Državni uslužbenci se še danes bojujejo za službeno pragmatiko, naši deželni uslužbenci jo že imajo. Ko je prišla na vlado v deželi S. L. S., je bila prva njena skrb, da pošteno uredi delavno razmerje svojih uslužbencev in jih tudi pošteno plača. Liberalci so preje samo obljubovali, a dali niso nič za delavstvo. Le vprašajte danes deželne uslužbence, kako so sedaj zadovoljni s svojim stanom. Veselih lic vam bodo povedali, da je S. L. S. dobrotnica delavstva.

Na šolskem polju je S. L. S., odkar je na vladi v deželi, storila neprecenljivo veliko. Koliko šol, katere obiskuje danes na stotine delavskih otrok je otvorila ali razširila S. L. S. Izobrazba je danes pogoj do boljšega kruha. In če je komu treba izobrazbe, jo je gotovo treba delavstvu, da uspešno konkurira tujcem. Naravnost žalostne so bile v nekaterih krajih na Kranjskem šolske razmere. Danes je za 50 odstotkov boljše, odkar gospodari v deželi S. L. S. Danes se nudi v prav vsakem kraju, kjer prebiva delavstvo, delavskim otrokom večrazrednica, medtem, ko je bila prej samo enorazrednica. In zato, ker se daje delavski mladeži več prilike kot kdaj do izobrazbe, zato pa napadajo socialni demokratje S. L. S., ki je to dobro storila za delavstvo.

Za delavstvo koristno delo S. L. S. je tu opisano le v veliki potezi. Omenjeni niso vodovodi, ki jih je gradila S. L. S. v deželi in ki jih uporablja na stotine delavstva, omenjenih pa tudi ni še več drugih koristnih naprav, ki jih je napravila S. L. S. in katerih koristi so deležni tudi delavci. A iz vsega tega pregleda je jasno razvidno, da je S. L. S. delavcem odkrito naklonjena in za delavstvo ne samo skrbi, ampak tudi stori.

Zdaj pa pridejo socialisti in liberalci, pa upijejo, da S. L. S. za delavstvo še ni ničesar storila. To kar smo tu našli, je samo delo S. L. S. v kranjskem deželnem zboru, kaj pa je S. L. S. storila že vse v državnem zboru, o tem pa drugič.

Socialni demokratje in liberalci so še povsod, kjer so prišli do vlade, pokazali, da ne umejo dela za ljudski blagor. Liberalci delavstvo že sploh po svojem naziranju zaničujejo in zatirajo, socialni demokratje pa veliko govore, pravega in koristnega dela za delavstvo pa vsaj naši slovenski socialisti ne poznajo. Prijateljstvo z liberalci pa jim bo vzelo še tisto malce razsodnosti, ki so jo včasih imeli.

Našemu delavstvu prav toplotno priporočamo, da se z vnujo udeležuje letnih deželnozbornih volitev v zavesti, da, ako voli S. L. S., stori zase največ, kar je sploh mogoče. Pod gospodarstvom S. L. S. v deželi se bo za delavstvo kaj storilo, ker je ta stranka

s svojim delom že doslej pokazala, da je vredna delavskih glasov.

Korupcija na Ogrskem.

(Dopis »Slovenčevga« poročevalca.)

Budimpešta, 23. oktobra.

Grof Tisza je moder mož. V jamo, ki jo je svoječasno kot predsednik poslanske zbornice izkopal takratnemu ministrskemu predsedniku dr. Lukacsu na ta način, da ni dovolil interpelirati posl. Desyja v zadevi solne pogodbe z ogrsko banko, vsled česar je bil dr. Lukacs prisiljen klicati sodišče na pomoč, pred katerim pa se je ves solni panama izkazal kot resničen in je bil Desy končno oproščen, — v tako jamo se grof Tisza ne zvrne. Predbacivali so mu, da je sokrivec v političnem smislu pred nekaj dnevi odkritega novega panama z igralnicami. Tisza noče v tej umazani zadevi nastopiti sodno pot, ker je previdnejši kot Lukacs. Samega sebe imenuje, da je neomadeževan vitez, v političnem oziru pa bo to najnovejšo ogrsko panamsko afero očistil v parlamentu. Tako misli Tisza, da je prehitel opozicijo in se postavil celi zadevi na čelo. Skliče je tudi odgodelo poslansko zbornico na 25. oktobra in ob tej priliki se misli tudi izjaviti o novi ogrski korupcijski aferi. Njegova namera je popolnoma jasna in zato tudi ni potreba čakati, kako se bo ta seja iztekla. Ako bo prišla opozicija, kot tudi namerava, k tej seji, more spraviti afero le v razgovor v okviru poostrenega poslovnika in v nevarnosti, da jo Tiszova parlamentarna straža ne vrže iz zbornice. Pred dnevnim redom ali pred določitvijo prihodnjega dnevnega reda morejo namreč po določilih poslovnika govoriti največ štirje govorniki in ako se zdi vladni večini primerno, da izbere te štiri govornike iz svoje srede, opozicija sploh ne pride do besede. In ako pride opozicija do besede, saj je vendar še grof Tisza tu. In grof Tisza bo govoril in govoril in fanatično udana delovna stranka mu bo navdušeno pritrjevala ter mu na stroške opozicije in javne morale spletla nov venec slave. Tako se bo rešila cela zadeva svečano po vseh pravilih ogrskega viteštva in grof Tisza ter njegova stranka bosta rešitelja in varuha javne čiste morale. In »publicisti« ga bodo proslavljali v pariškem in londonskem časopisju do skrajnosti.

Stvar pa je vendar mnogo bolj resna, kot da bi se smela jako enostavno obravnavati. Grof Tisza in delovna stranka sta najbolj nesposobna faktorja, ki moreta podpirati in ojačati avstro-ogrski sporazum in s tem stališče monarhije kot velevlasti. Saj je vendar temelj te stranke korupcija in njeno prvo načelo je, da se more Ogrska vladati le potem korupcije, kakor je to pred dnevi na kratko izpovedal neki vladni prijazen publicist, ki se je moral zagovarjati pred sodiščem zaradi obrekovanja. Saj je vendar sodno dokazano, da je delovna stranka zmagala pri zadnjih volitvah samo s pomočjo onih žvenketajočih milijonov, ki si jih je takrat vsled posredovanja Lukacsu pustila izplačati od ogrske banke kot protiuslugo za solno pogodbo. In ko je prišla do vlade, je delala ista večina nemoteno dalje s korupcijami, kot je pričela. Stranka je ra-

bila tudi po volitvah še vedno denarja, mnogo denarja za nedomestne volitve, za računska poročila svojih članov, za zaupnice komitejev, za časopise itd., kajti kupila je vse in zanjo je še vedno vse podkupljivo. Solni panama je prvo podjetje te večine, potem je nakup graščine Varpalda, pri katerem so poslanec Ersey in judje Beli, Gredeau napravili izborni dobiček na državne stroške. Aradske volitve grofa Tisze so veljale 800.000 K in so prinesle aradskemu judu Neumannu ogrsko baronstvo. Nazadnje pa je prišla še afera z igralnico na Margaretnem otoku. Lukacs je pričel kupčijo s to igralnico z vednostjo Tisze, a zadnji je moral odreči na višje poveljje koncesioniranje. Seveda, en in pol milijona kron, ki jih je dobila volilna blagajna delovne stranke, niso vrnili. Kakor smo že omenili, bodo to zadnjo afero »očistili« v parlamentu, boljše in poštenejše bi bila razprava prizadele strankinih faktorjev pred sodiščem. Temu se pa Tisza previdno izogiba. Neočistena pa je tudi še afera srbskega cerkvenega fonda, ki ga je Lukacs v prid volilne blagajne zelo oškodoval, kar je bilo tudi glavni vzrok tragike patriarha Bogdanoviča. Toda tudi škandal s publicistom Lipscherjem v zadevi »informacije« francoskega in angleškega časopisja ni brez nič. Še pred kratkim je bil Lipscher dobro plačan ljubljeneč Lukacs in Tisze, sedaj pa je ta žid postal naenkrat ničvreden subjekt. Tudi kneza in primasa Csernocha in druge škofo se sumniči, da so kupili svoja imenovanja z ogromnimi vplačili v strankino blagajno. To je dokaz za to, da Tiszinega zistema ne more podpirati noben še tako visoko stoječ katolik, kajti kdor se postavlja v varstvo tega koruptnega sistema, pada nanj tudi senca njegova. Mi vidimo le korupcijo brez konca. Korupcija vlada po deželi in v parlamentu in zaradi tega tudi dežela in parlament propadata. Ljudstvo pa je oni faktor, ki mora plačevati goljufivo igro ogrskih magnatov in se zato tudi izseljuje. Samo takojšnje nove volitve morejo pomagati. Seveda potem mora Tisza, da pride iz sedanjega panamskega močvirja zmagoslaven, ustvariti nove panamske kupčije. V resnici pravi circulos vitiosus. Neozdravljiva je panamska Ogrska...

Državni zbor.

Dunaj, 25. oktobra 1913.

Današnja seja se je zaključila že ob tri četrt na 5 popoldne, in sicer zato primeroma tako kmalu, da morejo poslanci z nočnimi vlaki domov ob malih počitnicah treh dni, ker se zbornica šele v torek ob 11. dopoldne zopet zbere. Zbornica je prvi teden rešila dve davčni predlogi, v torek reši davek na kipeča vina. Bodoči teden se šele prične pravo delo v zbornici, ker prično razpravljati o takozvanem malem finančnem načrtu. Rusini so do zdaj nastopali z obstrukcijo, in sicer v obliki dolgih govorov. Zahtevajo, da se izpremeni deželni volilni red v Galiciji. Tudi v današnji seji je rusinski poslanec do tri četrt na 4 govoril. Zbornica nato nadaljuje razpravo o Malikovem nujnem predlogu, ki očita razne nepravilnosti ob volitvah v X. volilnem okraju na

Štajerskem. Nujnosti zbornica ni priznala. Minister Heinold je ojstro očital Maliku, ker za svoja sumničenja ni navedel nikakih dokazov. Einspinner brani štajerskega namestnika in očita Maliku, da so bila njegova izvajanja napačna. Hvali Claryja in pravi, da ga grdi Malikovi napadi ne dosežejo. Malik je Einspinnerju odgovoril, da smatra pod svojo častjo, da bi se z Einspinnerjem pečal. Einspinnerju očita, da je zato jezen nanj, ker mu je že pred leti neiskreno politiko očital. Iz radikalnega Schönererijanca Einspinnerja je postal vitez Franc Jožefovega reda. Češki radikalec Prunar vpraša nato predsedujočega viteza Pogačnika, če hoče zbornično predsedstvo vplivati, da bo podpredsednik Jukel v svojih izjavah previdnejši in če hoče skrbeti, da bo zbornica glede na svoje pravice in svobodo zavarovana. »Fremdenbl.« je namreč poročal, da je Jukel v svoji današnji avdienci pri vladarju govoril tudi o razmerah v zbornici in izjavil, da bi parlament le deloval, če bi sklenili odločno nastopiti, nakar je vladar odgovoril: »Mogoče imate prav.«

Podpredsednik vitez Pogačnik

odgovori, da se poslanec Prunar sklicuje na časnikarsko notico. Predsedstvo o tem ni oficijelno obveščeno, zato kot predsednik ne more zavzeti stališča ne za in tudi ne proti.

Idrijske novice.

i **Lipsko slavnost** so dne 18. t. m. praznovali tudi na naših šolah. Učenci c. kr. rud. deške ljudske šole so se po sv. maši zbrali v šolski telovadnici, nakar jim je začasni šolski vodja gospod R. Gostiša orisal pomen tega dneva posebno z ozirom na naše mesto, ki je v Napoleonovih časih moralo mnogo pretrpeti. Slavnosti sta se udeležila tudi c. kr. dvorni svetnik prebлагородni gosp. Billek in c. kr. rudn. svetnik in krajni šolski nadzornik prebl. g. Pirnat.

i **Naš shod** 12. oktobra je vznemiril zelo tudi prijatelje pri »Zarji«. Poskušajo nekaj zavračevati razna poročila o občinskih gospodarskih zadevah, kakor tudi o šolskih stvareh. Pri tem pa so jo zopet, kakor po navadi, zavozili, ali nalašč, ali iz nevednosti, vedo sami najbolje. »Zarja« piše dobesedno: »Resnico bi povedali, če bi rekli, da ste delali za uršulinski osmi razred res na vse pretege le zato, da bi dobil samostan pravico javnosti ter pritegnil potem nase vse tri višje razrede dekliške rud. šole in da bi vlekli od države in rudnika nune mastne podpore. V ta namen je tudi delala sestra kateheta Oswalda v 50. letu svoje starosti pred dvema letoma izpit na Dunaju, da bi postala učiteljica v samostanu. To naj zadostuje iz zgodovine boja za osmi razred ljudske šole v Idriji, ker nismo imeli prilike, da bi povedali to na shodu vam v obraz.« Škoda vendar, da niste prišli s temi budalostmi na shod; gotovo bi potem »Zarje« ne blamirali z dopisovanjem. Koliko je na tej trditvi resnice in resnobe, spozna vsak iz dejstva, da je imenovana redovnica še pred izpolnjenim dvajsetim letom svoje starosti imela že zrelostno izpričevalo ljubljanskega učiteljskega, tako-le pred kakimi dvajsetimi leti pa tudi sposob-

Pred deželnozbornim vilitvam.

»Hoooj! Hoooj! Pepe! Čak no! Ti ja tku leti, kokr gerspud dohtar Taučar iz deželne zbornice, kedr sma kašna negava zadeva preresetaval. Kam se t pa tku medi?« prupou je za mana gerspud dohtar Ribnkar in me začeu ulečt za rukau nazaj.

»Pust me no! Sej m uš še rukau udtrgu! Kua b pa rad?«

»Mejčken putrp, de pridem h sap.« pihu je ket kuvašk meh in nubena beseda mu ni pršla več iz ust.

»Ja, prjatu; a puvej hitr kar m maš za puvedat, al me pa pust, de grem pu sojeh poteh. Jest tud nimam časa tlela stat in pušlušat toj pihajne.«

»Vu-vu-vu-litve. Za-vle vu-vulitu b se r-r-rad iz taba pu-pusvetvou.«

»Kua se uš iz mana pousvetvou; sej jest nism zaupnk vaše stranke. Tu se morš jt posvetvat iz Feldštajnam, Breskvarjam, Mlakarjam in drugem takem mužakarjem. Te jh maja, kar se vilitu am tiče, za ušesem.«

»Penapejd; kua se uš tlela iz mene norca delu. A iz taba res ni mugoče več pamečna beseda guvort!«

»O prosim, prosim!«

»Astn, pol pa pušluši, de t um puvedu, kar m na src leži. Tu s mende že šlišu, de uja zdej hmal enkat vilitve za u deželn zbor.«

»Sevede sm šlišu; kua pa je pol? A te vilitve kej jest prosja? Ti se brigi za »jablane, hruške in druge cepé«, vilitve pa pust pr gmah, kokr jh jest pestim, pa t na u treba tku letat naukul, kokr s zdela letu, de še h sap nis mogu pridet. Veš, ti ke s debu, s precej božimu žlaku pudvržen in če se t kej zgudi, s sam seb prvpih in pa tojem šmentanem vilitvam.«

»Luba duša, jest sm že sam tud na tu mislu, al kua čiš. Zdej sm enkat u tistmo vilitvmo vrtine in ni nč za pumagat. Debu pa nism sam jest; tud gerspud dohtar Taučar ma precej enga špeha za pukazat. Sevede, gerspud dohtar Trillar in gerspud prefesar Rajsar; te dva se že lohka vrteta ket frtauke in skačeta ukul brez usake škode. Gerspude dohtar Taučari je že zadnč, ka je zbejžu iz deželne zbronce, tku srce bou, de sma že mislel: zdej pa zdej u pu nem. No, h sreč ni blu nč hudga. De ni blu nč hudga, se ma pa tud sam

kelnarc ud »Rožce« za zahvalt, ke mu ni tla prnest precj piva, ke je vidla, kuku je razican. Če b on tekat prec naredu, če tud sam en šluk, pa b blu pu nem; brez špasa b blu pu nem.«

»Tu je že use lohka mugoče; al kua pa morm jest za tu, če sta vidva z gerspudam dohtar Taučarjam tku debela, de vama debelost pr vilitvah napota dela. Česn jejta pa kumis, pa uta hmal shujšala.«

»Tle se na gre za tu. Jest sm še clu rad bl debu; zatu ke men je glih moja debelost tulk naprej pumagala, de sa me začel rešpehterat in de sa me vulil u deželn zbor. Puglej kulk je že blu u Iblan tržneh nadzornku, pa nubeđn ni prlezu du deželnga puslanca. Jest pa prec. Puglej gerspuda Plajvajsa; sej on je tud en fleten člouk; tržn nadzornk je blu tud. Al kumern je holt, kumern, pa ga nisa maral. Sam tista veržinka, ke ja nuč in dan vala pu usteh, ga tku zdeluje. Jest pa raj na kadim, al pa sam tekat, kedr m ker kašna cigara šenka. In puglej me, kašn sm; kokr pouh, tku sm lepu ukrogu.«

»Usa čast.«

»No viš. Debelost pestima tori tle pr gmah in pumenma se raj, kuku b mi i naša debelostja ured tku ageteral, de b klerekalce kar čist du frementa zrinl vn iz deželnga zbora. Tu m puvej, pa u use dobr. Viš, klerekalci se pred vilitvam razlezeja pu cel dežel kokr lastuke spumlad. Naenkat jh je pousod zados in prrejaja shode pu cel dežel in ageteraia, de se use kadi. Mi

pa nekamer naprej na pridema. Dons pr »črnem orle«, jutru u »Mestnmu dome«, pujutršnem spet pr »črnem orle« in tku naprej. Ukul iblanskega grada pa že na pridema več. Viš, in tu je naša nasreča. Ja, če b se mogli mi vozet kar naprej in naprej, ud vasi du vasi. Mi b že kej naredl. Cela krajnska dežela ukul ubrnema.«

»Pa se vozte; za kua se pa ne? Sej sa ceste za vas glih tku frej, kokr za klerekalce, a ne?«

»Tu je lohka rečen, strjen pa ne. Če b tli cela Krajnska du vilitu skus uzet, tu b se mogli vozet furt in furt naprej iz enga kraja u družga, kokr kumedjontari, pa b bli še kumi fertik.«

»Pa se vozte, če ni drgač. En tak vuz kokr ga maja kumedjontari in b u nem lohka spal in jedl in use, ja na kušta Buh ve kulk. Gnarja pa tud mate ket čepin.«

»Sma že mislel na tu. Pr zadn sej našeh zaupnku sm že jest tu naprej prnesu in svetvu, de s dejma pestet naredet en tak vuz. Pa misleš, de je šlu tu skus. Edn je pudpisu, de da ena krona zraven, ta druh je udrinu dvejset vinarju in nazadne, ke sma že use naše vuditele skus uzet, je blu nabranga sedem krona pa neki vinarju čez. Prjatu, tak vuz pa kušta ene par taužent kron, pa še ni Buh ve kaj. Viš, jest nism kašn bogatin, ampak jest b dau prec eneh stu krona zrauu, sam de b klerekalcem pukazal, de nisma še tku ud muh. kokr b s edn mislu.«

nostno izpričevalo, s katerim je bila usposobljena tako-le štrazrednico voditi, kakor je v Idriji. V skrbeh pa tudi ni bila do svojega 50 leta celo za meščanske šole, za katere je bila izprašana tudi že pred kakimi dvajsetimi leti. Vse te izpite je napravila v Ljubljani in bodo pač veljavni tudi za redovnice, če so za posvetne gospodične. Zdaj pride pa dopisnik »Zarje« ter obžalovaje pove, da mu ni mogoče na klerikalnem shodu take reči razpravljati. Pritegnemo v polni meri, zakaj laži in neumnosti ne spravljamo na naše shode. Pa da nekoliko rešimo »Zarjinega« dopisnika, prisojamo njegove besede nevednosti. Meša še nekoliko pojme o raznih solah. Katehetova sestra je res pred dvema letoma delala skušnjo, ampak za gospodinske šole, in sicer na Dunaju, ker v Ljubljani še ne izdajajo takih spričeval, ki ga je pa potrebovala, da more voditi gospodinsko šolo, ne pa ljudske šole, zato tudi ni bilo treba iti nobeni učiteljici naše osemrazrednice na Dunaj k skušnji za gospodinsko šolo. Ali sedaj razumete? Vendar si pa dovolimo glede na precej prezirljivo pisanje »Zarje« o redovnih solah še to pripomniti: tudi drugod so že nastopali proti redovnim solam, pa je marsikak tak vnet borilec poslal svojega otroka, če je čutil na njem, da bi dobra šola utegnila kaj napraviti iz njega, v redovne šole par let, ako je ta njegov otrok imel to srečo, da so se njegovi učitelji na svetni šoli pripravljali za pouk iz listov, kakor je n. pr. »Zarja« in »Slov. Narod«. Zato tudi pri nas dneva ne hvalimo pred nočjo.

i Draginjske doklade je učiteljstvo doseglo tudi samo vsled truda socialnih demokratov. To je pa nekaj čisto novega, na kar bi lahko tudi dopisnik, če bi na shodu govoril, dobil pošten odgovor. Papir mazati je lahko, govoriti pa med štirimi stenami in tudi samo 70. ljudem, je pa drugače. Ministrstvo je že večkrat izjavilo, da bo izboljšalo plače učiteljstvu vzporedno z deželno. Ko so dobili oženjeni učitelji na deželi 25% doklado, dobili so jo tudi naši. Ko je dobilo tudi neoženjeno učiteljstvo na deželi draginjske doklade, prosilo je tudi idrijsko učiteljstvo za te doklade, in sicer brez vsakega posredovanja kakega soc. demokrata. Ko stvar le ni prišla na dan, je poslanec Gostinčar večkrat posredoval, dokler ni dobilo učiteljstvo dotičnih doklad. Ko se je svoj čas učiteljstvu odrekalo naravnost, da bi imelo pravico do enkratnega prispevka, ki ga je dobilo uradništvo, se niso ne liberalci ne socialni demokratje zganili za učiteljstvo. Še nasprotno, posmehovali so se premnogi, češ, sedaj pa vidijo, kakšni uradniki 10. razreda so. Naš poslanec Gostinčar pa ni miroval, dokler ni dobil od ministra zagotovila, da dobi učiteljstvo, kar mu gre. Dobilo je tudi, in sicer kakor uradniki 10. razreda. To bi bil zvedel dopisnik — pa tudi še več — toliko, da bi prav nič ne bil pisal o tem v »Zarje«, ker bi agitiral, če le kaj pošteno zapiše, za S. L. S. Zakaj se vendar niste oglasili med štirimi stenami Didičeve dvorane? To bi bilo veselje!

»Eh, Dolfi; sej za tu ni treba kep-
vat nouga vuza. Lej, tista Bahmajerca,
ke je mela pu let kinematograf pud
Tibuli, ga je na zima razdrila, tista ru-
putija in tud kumedjontarsk vuz ma
pa spraulen žez zima pr »Balkane« na
Dunisk cest. Stop, stop gor, pa se pu-
men, za kulk de b vam ga udstupila.
Velik b gvišn na pugervala, ke ji je use
glih, al gniye vuz u gumazin, al se pa
vozja z nim pu dežel pulitičen kumed-
jontari.«

»Ti, tu je pa res dobra ideja. Al
kua pa kojni? Ki čma pa kojne dubit,
de b nas hitr putegnil iz kraja u kraj?«

»Iz to skrbjo se t pa res ni treba
glave belt. Gespud Turk vam u prou
iz srca rad dau na razpulagajne soje
kojne, tiste, ke iz nim pugrebe voz. Viš
in ti kojni sa glih navajen take rči
vozt.«

»Pepe, Pepe; pr tojeh dobreh sve-
teh je zmeri tulk pelina zraven, de
čluvek use ugreniš.«

»Nč s iz tega na stur. Pelen je za
jetka dobr in de vaša pulitka trpi na
ta hitr jetk, tu je že znana reč in tud
sami tu mende že dobr čutte, zatu pa
tku brcate ukul sebe in sitnast stre-
sate pu čaupiseh. Seveda vam klere-
kalci velik ne zamerja, ker veja, kuku
ta reč stuji in de je treba iz taka bu-
leznja mt usmilejne.«

»No, no, no; le nekar preveč na gu-
vor, de še ti u jetka na padeš! Al toj
nasvet uma pa upušteval, tu t pa lohka
ubluhem. Sam tulk morma še putrpet,
de jest in pa gespud dohtar Taučar
izvršema naloga, ke sa nama ia naloži
naš zaupnik.«

i O gospodarskih zadevah se je na
shodu še dosti stvarno razpravljalo, ker
»Zarja« prikrito zagovarja, zakaj ni vse
tako, kakor bi moralo biti. Sl. Oswald
govori tako, ker pozna obč. »gospodar-
stvo samo v teoriji, v praksi pa ne.«
Ta trditve je kar imenitna. Teorija bi
torej še ne bila napačna, ampak praksa
se ne sklada z njo. Saj to ravno ni
prav. Poskušamo lepo oboje zediniti,
pa bo šlo. Ako tudi naši možje zahte-
vajo dela, ki niso bila proračunjena,
ravnajo popolnoma prav, dokler je v
veljavi praksa, da se ne bomo pomenili
pri proračunu za dela, ki bodo izvršena
in za katera predloži že tedaj župan-
stvo načrte in troškovnike. Če se tudi
drugi napravljajo šele med letom
sklenjene zgradbe, ali naj posestniki
S. L. S., ki imajo tudi kake potrebe,
ravnajo proti praksi županstva. Da ste
tako otročji in našim možem prisojate
kaj takega! Ko bo pa v splošni veljavi
načelo: Pred proračunom se določijo
zgradbe prihodnjega leta z že izdelani-
mi načrti in proračuni, pomladi precej
se začela določena dela izvrševati ter
se bodo med letom poleg tega gradile
le še stvari, ki so neobhodno potrebne
vsled kakih nezdov in podobnih slu-
čajev, in bo to veljalo za vse brez raz-
like strank, bodo tudi posestniki S. L.
S. z drugimi vred radi počakali par
mesecev, da se njim koristna zgradba
redno odobri in zanjo potrebno pokrit-
je preskrbi. Kar se pa tiče zvišanja do-
klad ob tako poznem času, smo že po-
vedali svoje mnenje. Nevedneža morda
lahko moti čevkanje o kakih remune-
racijah, pametnega moža ne bo nikdar,
ker ve, da ne zadostuje, ako občinski
odbor zviša doklade koncem septem-
bra, marveč ima pri tem besedo, zlasti
ker se gre čez 50%, še vlada in deželni
odbor, ki že toliko pozna deželo, da ve,
kaj je prav. Tudi o tem bi se bili z do-
pisnikom »Zarje« torej prav lahko po-
govorili na shodu.

CARSKI DVOR PRIČAKUJE VESE- LEGA DOGODKA.

Londonske dvorne kroge je iz Pe-
terburga došlo poročilo, da pričakuje
carica v Livadiji veselega dogodka,
nekoliko presenetilo. Upajo, da povije
carica sina, kar bi rešilo vprašanje o
prestolonasledstvu, ker bolega carje-
vič Aleksander na kostni tuberkulozi.

Koroške novice.

k K lpskim slavnostim v Celovcu.
V Celovcu smo imeli kar dve lpski slav-
nosti, eno patriotično in eno vsenem-
ško. Patriotično je obhajalo vojaštvo.
Na Novem trgu je prevzvišeni knez in
škof krški dr. Baltazar opravil daritev
sv. maše. Med svetim opravilom je svi-
rala vojaška godba in je vojaštvo od-
dalo običajne strele iz pušk. Ta slav-
nost je bila prav dostojna, le da je ce-
lovški magistrat v svoji znani netakti-
čnosti razobesil na Novem trgu velikan-
sko frankfurtarico, da se je v njeni sen-
ci vršila patriotična slavnost. Čisto dru-
go lice je imela seveda vsenemška slav-
nost, ki so jo priredila vsa nemško-na-
cionalna društva v Celovcu. Program

te slavnosti je bil tako protiaustrijski,
da je vojaška oblast odtegnila svojo
godbo in so pri bakljadi po mestu godli
neki cigomigovci. Značilno za to
prireditve je bilo, da se je
niso smeli udeležiti vete-
ranci, češ, da ima slavlje
nemško - nacionalnih dru-
štev druge namene, kakor
patriotično veteransko dru-
štvo. Zato so se veteranci priklopili
vojaški slavnosti. Vsenemški govornik
urednik Lackner je slavil Prusijo, prus-
ke generale, vsenemštvo, ni pa črnil
niti besede, ki bi spominjala na sijajne
uspehe avstrijske armade pred sto leti.
V istem duhu sta govorila deželni od-
bornik Hönlinger, ki je z deželnim
uradnikom Zechnerjem vodil vse
priprave, in državni poslanec dr. Som-
mer, ki so si ga izposodili od severnih
Nemcev. Hönlinger je ob koncu slavnos-
ti v »Musiksale« ostentativno povdar-
jal, da si Nemci ne dajo od nobene obla-
sti predpisovati, kako naj obhajajo svo-
je nemške slavnosti. Da nihče ne bi
dvomil, da je bila ta slavnost proslava
Prusije, vsenemška manifestacija, so
zapeli ob koncu »Die Wacht am Rhein«.
Če je prepeval to nemško bojno pesem,
kakor jo imenuje poročilo v »Fr. Stim-
men«, tudi deželni glavar baron pl. Ai-
chelnburg-Labia in drugi od cesarja od-
likovani velmožje, sicer ni znano. Zna-
no je le, da se te slavnosti ni udeležil
noben častnik, čeravno je v Celovcu že
v navadi, da se častniki udeležujejo
vseh nemških prireditev, celo »Schul-
vereinovich« in »Südmarkinh«. Mnogo
se je po Celovcu govorilo o tem, da pa-
lača deželne vlade ni bila slavnostno
razsvetljena, ko je imelo zvečer obhod
po mestu vojaštvo, ki je dalje časa svi-
ralo tudi pred palačo deželne vlade.
Pač pa je bila tam drugi večer krasna
razsvetljava, ko so priredila bakljado
nemško-nacionalna društva, in se je na
balkonu prikazal celo sam g. deželni
predsednik, čeravno se nihče za to ni
zmenil; prejšnji večer pa je stala pred
palačo tisočglava patriotično misleča
množica. Ali je to tudi povzročil strah
pred vsenemško kliko?

k Einspielerjeva slavnost se vrši
dne 16. novembra v Celovcu v hotelu
Trabesinger. Kakor izveemo, nastopita
kot govornika č. gospod profesor dr.
Anton Medved iz Maribora, ki je
znan po celi Sloveniji kot izborni go-
vornik ter državni in deželni poslanec
Franc Grafenauer, ki zna govoriti
ljudstvu do srca in ki pozna slovensko
koroško ljudsko dušo. Pripravljalni
odbor, ki je sestavljen iz vseh sloven-
skih celovških društev, se bo potrudil,
da koroški Slovenci dostojno proslavi-
jo stoletnico Einspielerjevega rojstva.
Obetajo udeležencem tudi lepo gledali-
ško predstavo, oglasili se bodo koroški
slavčki, narodna slovenska koroška
pesem bo gotovo segla k srcu vseh ude-
ležencev. — Na svidenje v Celovcu pri
Einspielerjevi slavnosti!

k S pošte. Za ravnatelja novega
poštnega ravnateljstva v Celovcu je
imenovan poštni svetnik v Inomostu
dr. Teodor Svečeny, ki je dolga leta
bival kot uradnik levantske pošte v
Carigradu. Poslopje nove pošne di-
rekcije je že sezidano. Občinski svetnik
Gruber je v celovškem občinskem sve-
tu predlagal, naj bi se ustanovila v
poslopju nove direkcije tudi radiotele-
grafska postaja.

k Umrl je v Celovcu 74 let stari
vrtinar in hišni posestnik Rudolf Krop-
fitsch.

Izseljeniški škandal.

V dosedanji preiskavi glede na iz-
seljeniški škandal so dognali veliko
slučajev, da niso agentje kanadske
družbe vabili le izseljencev, marveč tu-
di osebe, ki so bile vojaščine podvrže-
ne. Dognali so pa tudi, da je število
avstrijskih izseljencev, ki so se izselili
leta 1913., še bolj poskočilo čez Bremen
in Hamburg, kakor pa čez Antwerpen.
Severno nemški Lloyd in Hamburg
Amerika Line nista hotela ugoditi av-
strijski vladi, da bi ne prevažali čez
morje tistih avstrijskih izseljencev, ki
še niso vojakov doslužili. Dognali so
tudi, da je glavni zastopnik severno-
nemških paroplovnih družb baron
Weichs-Glon, dokler je še služil v mi-
nistrstvu, samolastno, ne da bi bil o
tem takratnega trgovskega ministra
dr. Weiskirchnerja obvestil, pospeševal
izseljevanje v južno Ameriko. Izkratk-
a: Tako Kanadčani kakor družbe na-
še zaveznice Nemčije so vozile vojašči-
ni podvržene osebe v Ameriko, in sicer
so nemške družbe prepeljale več takih
izseljencev, kakor Kanadčani, ki so
samo 9 mesecev imeli v Avstriji dovo-
ljenje za svoje agenture. Zelo sumljivo
je zato, zakaj da se je slovensko libe-
ralno časopisje tako hudo izpostavilo
za nemške paroplovne družbe, ki so ve-

liko vrsto let ravno to počenjale, kar
je delala skozi 9 mesecev kanadska
družba. Ne trdimo, da je bilo slovensko
liberalno časopisje podkupljeno, a zelo
sumljiva je pa le pisarijo slovenskega
liberalnega časopisja.

Štajerske novice.

š Celje. Kdor hoče poznati liberal-
no baharijo, naj prečita v todedenskem
»Narodnem Listu« poročilo o štajer-
skem deželnem zboru. Če kdo ne čita
drugih listov, mora misliti, da je dr.
Kukovec v deželnem zboru igral prvo
violino. »Njegov govor o novem dežel-
nem posojilu je vzbudil občno pozor-
nost.« V istini je označil Wastian ta
govor kot klavirni »Schwanengesang«.
»Za pletarsko šolo pri Sv. Barbari v
Halozah se je posrečilo edinemu naše-
mu poslancu dr. Kukovcu doseči letno
deželno podporo.« V istini je po-
dporo predlagal veleposest-
nik Klammtner, in kakor izve-
mo, je cela zbornica glaso-
vala za podporo. **Dr. Kukovec ni
znil niti besedice.** Svoj dolgočasni go-
vor o meščanskih solah imenuje dr.
Kukovec »obširen in lep govor« ter se
hvali, »da je sijajno zafkraval mari-
borskega Wastiana«. Res, tako sijajno,
da je med splošnim krohotanjem zbor-
nice Wastian dr. Kukovcu za-
klical: Requiescat in pace!
Slovenski poslanci so pustili dr. Ku-
kova poj.oinoma pri miru, kljub temu
toži v »Narodnem Listu«, da so mu
»naši klerikalci« najbolj nasprotovali.
Pač ni bilo treba, kajti dr. Kukovec se
s svojim nastopom sam ubija.

š Celjski »Narodni List« ponavlja
staro laž, da večina denarja »Slov.
Straže« gre za časnike in volilne stro-
ške. Z lažnjivci se boriti, je brezuspeš-
no. Liberalna samohvala, da Ciril-Me-
todova družba tako lepo skrbi za slo-
venske šole, zelo smrdi, kajti vsi vemo,
da je še za edino slovensko šolo, ki jo
je vzdrževala na Koroškem, naprtila
večino stroškov »Slovenski Straži«.
Slovenstvo je na Koroškem najbolj
ogroženo in za Koroško se liberalci naj-
manj brigajo.

š Zalec. Jutri, v nedeljo, imamo
dvojni teater. Dopoldne nastopi dr. Ku-
kovec, popoldne »Rokovnjači«. Obilo
sreče!

š Denarja jim manjka. Südmarka
razglaša v graških nemških listih: Po-
sojila za zasebnike se iščejo. Društvo
Südmark, ki hoče na Spodnjem Štajer-
skem zopet uvesti par novih naseljen-
cev, a samo ni v stanu razpolagati z
večjimi sredstvi, išče za svoje »Volks-
ganosse« posojila v višini po 5000 do
10.000 K. Denar bo popolnoma varno
(do 70 odstotkov posestne vrednosti) za
hranilničnimi dolgotrajnimi zemljiščinami
naložen. Dopise na Südmarko. — Iz
teh oklicev je razvidno, da Südmarki
in njenim lutrovskim Švabom ne gre
posebno briljantno. Švabski naseljenci
so navadno vsi veliki reveži. V št. Ilju
n. pr. rubijo nekemu Hemplu mesec za
meseцем živno in premičnino. Mož
dolguje že več let davek in obresti. —
Enako se godi tudi raznim Fišereder-
jem, Kornhäuslom i. dr. Torej samo
protestantizem in samo nemštvo tudi
nobenega človeka ne obogati.

š Čestnega roparja prijeli. Komij
Rudolf Rabada, rojen leta 1882. v Brnu
na Moravskem, je dne 23. oktobra v
št. Juriju ob Pesnici čakal na grajske-
ga oskrbnika Tavčerja pri gostilni
Bračko in ga je hotel oropati. Rabada
je videl, da ima Tavčer mnogo denarja
pri sebi in se je hotel Tavčerja lotiti.
Orožništvo je Rabado prijelo in ga iz-
ročilo sodniji.

š Osebnosti vesti. Č. g. novomašnik
Anton Plevnik je imenovan za kaplana
v Zreče pri Konjicah. — Finančni mi-
nister je imenoval kontrolorja jetniš-
nice okrožne sodnije v Celju g. Oskarja
Friča za kontrolorja v 9. činovnem raz-
redu.

š Dr. Kukovec, predsednika Na-
rodne stranke, v četrtek, dne 16. okto-
bra, zjutraj, ko se je šlo za zboljšanje
učiteljskih plač, ni bilo v štajerski de-
želni zbornici.

š Nesrečna smrt. Mariborskega me-
sarja J. Fritza je v četrtek, dne 23. t.
mes. zvečer udaril njegov konj s ko-
pitom tako nesrečno v trebuh, da je po
nasledkih dne 24. oktobra umrl. Uda-
rec konjskega kopati je bil tako močan,
da mu je močno oškodoval trebuh, je-
tra, pljuča in sploh vso drobovino.
Trebuha mu je močno zatekel in je po
grobnih bolečinah včeraj, 24. t. mes.,
umrl.

š Mariborski perutničarji. V sredo,
dne 22. oktobra je imel mariborski
mestni svet sejo, v kateri se je novemu
nemškemu državnozbornskemu divjaku
Wastianu glede na njegovo postopanje
glede »National-Verbanda« izreklo za-
upanje. To je bilo nekako vsakdanje.
Več špasa je bilo, ko se je šlo za to,

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

kdo bodi mestni delegat pri sestanku perutninarjev dne 26. t. m. v Mariboru. Dr. Orosel je predlagal farbarja Zint-hauerja, znanega Havličekovega konkurenta. Ta pa se je branil te časti, češ, da ni perutninar. In ko so tudi drugi mestni očetje izjavili, da nimajo kokiši in se ne razumejo na nje, je končno vendar Zinthauser sprejel vele-važni mandat. In mariborsko nemštvo je zopet rešeno.

Š Duhovniške vesti iz Lavantinske škofije. Umrli je pri Sv. Trojici v Slov. gor. vlč. g. Anton Kocuvan, bivši lem-baški župnik, star 73 let. Bival je zad-njo dobo pri svoji sestri v Slov. goricah. Pogreb je bil v četrtek, dne 23. t. m. predpoldne. N. v m. p. — V Gradec k usmiljenim bratom je šel zdravja iskat vlč. g. Anton Ribar, župnik pri Št. Vidu pri Planini, duhovni svetnik, član okraj. zastopa itd. Začela mu je gniti kost v nogi. Priporoča se duhov-nim sobratom v molitev. — Prestavljeni so sledeči č. gg. kaplani: Ivan Bosi-na od Št. Jurija v Slov. goricah na Sladko goro pri Šmarju, Ivan Hribar iz Sladke gore v Št. Jurij v Slov. goricah, Marko Škofič iz Zreč pri Konjicah v Kozje in Ivan Vedečnik iz Kozjega v Vi-tanje.

Š Železniška zveza Ptuj—Rogatec. Nemški listi poročajo, da je komisija, ki ima določiti postaje za to novo že-leznico, dne 13. oktobra dokončala svo-je delo. Proga bo baje dolga okroglo 35 kilometrov (Ptuj—Rogatec). Kljub tej kratki prog, pa ni dovolj denarja na razpolago, da bi se zamogla želez-nica v kratkem času pozidati. Manjkajo milijoni in milijoni! Sicer pa se govori, da si nič Ornič ne želi uresničenja te železnice, ker bi ta proga pomenila ravno toliko kot železnica Poljčane—Konjice.

Š Osebnost. Pisarniški predstoj-nik mariborske okrajne sodnije Ma-tevž Ivanuš je imenovan za pisarni-škega nadpredstojnika.

Š Avtomobilna zveza Maribor—Št. Lenart—Sv. Trojica—Radgona. Naš mariborski poročevalec je izvedel, da se je ustanovil nek konsorcij, ki hoče udeležiti avtomobilno zvezo med Ma-riborom in Radgono čez Št. Lenart in Sv. Trojico v Slovenskih goricah. Za-časno bo vozil avtomobil že s 1. janu-arjem 1914.

Š Uspeh avtomobilov. Družba, ki je upjela avtomobilno zvezo med Ce-ljem in Ljubljano, ima baje 46 odstot-kov dobička pri svojih akcijah. — Tudi proga Brežice—Kozje—Grobno, soditi po sedanjih uspehih, se bo krasno iz-plačala. Družba Sauer-Werke je zado-voljna.

Š Kuga-slinovka v graški mestni klavnici. Te dni se je prišlo na sled več slučajem slinovke v graški mestni klavnici, posebno pri svinjah. Izdane so odslej zopet posebno stroge veteri-narne odredbe na graškem živinskem sejmu. Radi tega se priporoča sloven-skim živinorejcem, da za nekaj časa opuste pošiljanje živine na graški se-jem. Živina bodisi goveda ali svinje, katere se ne morejo na sejmu prodati, se morajo glasom veljavnih določil te-kom treh dni zaklati. Meso te po sili zaklane živine se odda takozvani »Frei-bank«, kjer se meso prodaja za vsako ce-no. Torej, živinorejci, pozor!

Š Težka nezgoda kolesarja. Iz Zi-danega mosta poročajo: Nadpremičak Avgust Vehovec se je peljal v ponedeljek dopoldne s kolesom skozi Račico. Pra-šič, ki je letal po cesti, je pritekel v kolo in Vehovec je strmoglavil na cesto. Počila mu je črepanja in obležal je ne-zavesten. Najbrže ne bo okreval. Ve-hovec je oženjen in ima več nepreskrb-ljenih otrok.

Š Po nedolžnem osumljen. Sodar Deutschman v Strassu je baje izpri-čal, da on njegovi umrli ženi ni dal strupa. Deutschmana spustijo na pro-sto.

Š Poročil se je v Mariboru poroč-nik Ludovik Strupi z gđ. Doro Rennu.

Š Huzar — samomorilec. V sredo, dne 22. t. m. dopoldne so našli železni-ški prožni delavci med postajama Ra-dgona in Gornja Radgona na prog. Spiel-feld—Ljutomer mrtvega razmesarjene-ga huzarja Balogha. Kakor se je do-znalo, se je huzar v samomorilnem na-menu vlegel na progo, kjer ga je tudi doletela zaželjena smrt.

KRUPPOV ŠKANDAL.

V Berlinu stojita pred sodiščem uslužbenca tvrdke Krupp, kralja to-pov. Obdolžena sta, da sta podkupova-la pruske vojake, da so jima izdajali stvari, ki so se jima važne zdele. Brandt je popival s podčastniki, jim posojal denar, jim dajal darila, da so mu povedali, kar je hotel vedeti. To je v razpravi že sam priznal. Drugi ob-toženec Eccius je bil včeraj zaslišan. Izpovedal je, da se je moral pred vsem pečati z vojnim materialom v inozem-stvu; za berlinski urad, ki so mu ga leta 1907. podredili, se ni skoraj nič za-nimal, ker ni imel za to časa. Izpovedal je, da Brandtu ni naročil, kako naj svo-je poizvedbe izvede. Jasno se mu je zdelo, da Brandt vsojako ne sme da-jati daril.

BOJ ZA MONGOLSKO.

»Times« poročajo 23. t. m. iz Pe-kina: Ruski poslanik in kitajski zuna-nji minister sta že malone dokončala pogajanja, ki tičejo Mongolske.

Dnevne novice.

Š Liberalni učitelji gredo na boj proti S. L. S. V. »Narodu« se pozivlja liberalno učiteljstvo, da naj gre vse do zadnjega moža v najljubši boj proti S. L. S. »Klerikalne surovostne bo ko-nect, če stori pri crhihojih deželno-zborskih volitvah vsak svojo dolžnost. V čem obstojaj ta dolžnost, ve vsakdo sam! Zato le vsi neustrašeno na de-lo med ljudstvo! Izgubiti nimamo ničesar drugega, kakor klerikalne okove in verige ki nas tlačijo k tlom!« Kot do-kaz, kakšne so te »verige«, navajajo slučaje, Grmek, Žirovnik, Petrič in Schmeidek. Ravno ti slučaji pa kažejo, kako je liberalno učiteljstvo. Kaj je uganjal Grmek, je znano, Petričev go-rostasni račun za selitev iz Rudnika v Siško, Schmeidekovo tožarjenje s kraj-nim šolskim svetom — to so vse slu-čaji, ki so škodili ugledu učiteljskega stanu. Učiteljstvo le sebi stori uslugo, ako take ljudi odstrani iz vrst svojih voditeljev. Ali so liberalni učitelji že pozabili na ljubeznjivosti poročevalca o učiteljstvu poslanca Višnjikarja v de-želnem zboru takrat, ko so liberalci razpolagali z večino v deželnem zboru? Učitelji naj le pričakujejo pomoči od liberalcev — potem bodo pošteno osle-parjeni.

Š Deželnozbornske volitve na Vi-pavskem. Iz Vipave nam pišejo: Neki dopisun, ki pa je Vipavcem dobro znan, drznil se je v »Slovenskem Na-rodu« napadati našega zaslužnega g. posl. Perhavca. Dasiravno ni vredno, da bi človek na tako neslane napade odgovarjal, vendar naj nam bo dovo-ljeno na tem mestu, povedati zasluge gospoda poslanca Perhavca, katere si je pridobil, odkar je bil izvoljen za posl. našega okraja: Za časa njegovega delovanja se je izvršila melioracija Vi-pavskih planin, katera je stala 60.000 kron. Dalje je tudi njegova zasluga, da so se začeli v Vipavski dolini ureja-vati hudourniki, in tudi reka Vipava se bo začela v kratkem času regulira-ti. Da pa gospod Perhavec ni skrbel sa-mo za vipavski okraj, naj pogleda do-pisnik poročilo deželnega odbora kranj-skega, v katerem je navedeno, da se je za časa njegovega poslanstva zgradila cesta Ziri—Rovte, katere stroški znaša-jo 221.000 K. Gradili so se tudi razni vodovodi in kapnice: Črni vrh, Ore-hovca, Goče, Podkraj, Griže itd. Za ča-sa njegovega županovanja si gradi ga-sil. društvo v Vipavi svoj lastni gasilni dom, kar je tudi njegova zasluga. Sicer bi pa lahko navedli dopisunu »Sloven-skega Naroda« še veliko zaslug, katere si je gospod Perhavec pridobil za časa svojega poslanstva. Pokažite nam, li-beralci, kaj ste vi storili v času vašega županovanja? Da, storili ste veliko, ali vsak sam zase in ne v korist ljudstva. Da pa dopisnik ne bo mogel trditi, da liberalci niso ničesar storili, naj mu bo povedano, da se je za časa liberalne nadvlade sezidala c. kr. sodnija, od ka-tere vleče oseba, ki je z dopisnikom v političnem sorodstvu, na leto 4000 kron, katere bi lahko občina za ljudske po-trebe porabila. Sicer bi moralo biti do-pisniku, ki pa mora imeti jako plitvo pamet, znano, da se je ravno gospod poslanec Perhavec, v katerega se do-pisnik zaletuje, najbolj trudil, da bi občina stavbo sezidala, da pa je njegov predlog propadel, zahvaliti se je v prvi vrsti tedanjemu liberalnemu županu, kateremu je bil njegov lastni žep več, kakor pa občinske koristi. Da pa se ni zgradila toliko potrebna železnica po Vipavski dolini, je tudi zasluga zgoraj omenjenega gospoda, ker, kakor hitro bi začela železnica teči, bi začeli tudi njegovi dohodki rapidno padati. Sicer se bo pa dopisnik dne 6. decembra lahko prepričal o zaslugah našega go-

spoda poslanca, ko bo ogromna ma-sa volilcev z glasovnico v roki izka-zala zaupanje svojemu delavnemu in za blagor ljudstva vnetemu poslancu.

Š Pristno liberalno! Liberalci, ki vedno godejo staro pesem, da je dežela Kranjska na kantu in da so deželne blagajne kranjske prazne, so od dne do dne bolj sitni in vsiljivi, kjer se gre za deželne podpore. Tudi liberalna gasil-na društva hočejo biti deležna dežel-nih dobrot. Zvedeli pa smo za par slu-čajev, kako liberalci nepristranost de-želnega odbora plačujejo: s posmehom in zaničevanjem. Neko društvo v kam-niškem in neko v črnomalskem poli-tičnem okraju ste dobili dež. podpori, čeravno je vodstvo obeh društev v li-beralnih, oziroma napol v nemških ro-kah. Ko sta bili podpori izplačani, ste liberalni društvi izjavili: Samo da ima-mo podporo! Deželni gasilski zvezi ne pristopimo; deželnemu odboru se pa tudi ne damo kontrolirati! — Obe društvi ste še učlanjeni pri liberalni ga-silski zvezi, ki je sklenila naj se vsa-kemu vrata pokažejo, ki bi hotel v ime-nu deželnega odbora poslovanje dru-štva in društvo samo revidirati. Ta dva slučaja sta značilna za liberalne manire! Kadar prosijo za podpore, so dobri, poštteni in pobožni — če ni dru-gače, vzamejo celo rožni venec v roke — ko pa podporo dobijo, pa pokažejo zopet svoje liberalne kremplje. Ali ne bi bilo umestno, da bi deželni odbor svojo kontrolo in revizijsko pravico nad podpiranimi gasilnimi društvi si s primernim reverzom zagotovili?

Š Volilci mest, bodite čuječi! »Slo-venski Narod« spoštuje one od cesarja potrjene zakone, ki veljajo za Bosno, noče pa spoštovati teh, ki veljajo za Kranjsko. Volilno pravico v skupini mest in trgov imajo tisti posestniki, ki imajo pravico voliti v mestih pri ob-činskih volitvah v prvem in drugem razredu, in sicer če le količjak davka plačujejo v dotični mestni občini. »Slo-venski Narod« pa debelo tiskano raz-glaša pouk, da naj se po vseh mestih in trgih izreklamirajo vsi volilci iz vasi, ki spadajo k mestni ali tržki skupini. »Slovenski Narod« dobro ve, da ni no-beno okrajno glavarstvo tako nevedno, da bi takemu nepostavnemu izreklamir-anju ustreglo. Najbrž hoče le dati mestnim in trškim županom migljaj, da naj kmečkih volilcev ne devajo v volilni imenik. Zato je treba od naše strani vse pozornosti in poskrbeti pra-vočasno za to, da bodo volilni imeniki po mestih in trgih pravilno sestavljeni in kmečki volilci vrekamirani.

Š Zavezniki med seboj. Pri »Danu« so hudi, ker jih je soc. dem. »Zarja« proglasila za največje bedake na svetu in pravijo, »da je tega že dobre tri me-sece.« No tega ni tako dolgo — »Zarja« je dotične stavke priobčila dne 7. av-gusta t. l. Če pa hočejo biti »Danovci« po vsej sili še starejši bedaki, je to njihova privatna stvar in se mi z njimi popolnoma strinjamo.

Š G. prof. Ivan Steklasa nam po-roča iz Zagreba, »da se ni nakanil pri bodočih deželnozbornskih volitvah niti kandidirati, niti se mešati v kakšno volilno borbo v šentruperskem okraju.«

Š Svetnica, ki »Narod« bere. Libe-ralci imajo zopet novo voditeljico. Nji-hova zvestoba je jako omahljiva. Svoji bravurni voditeljici, ki je tako zmago-slavno vodila njihove čete par mesecev do deželnega zbora, so dali slovo in so se v volilni borbi spomnili, da so prav-zaprav po večini vendar še slovenska stranka. Izbrali so si torej slovensko junakinjo, s katero napolnjujejo sedaj lačne predale svojih listov. Poročeval-ec »Slov. Naroda« je zato stalno za petami nove liberalne generalice kot njen pobočni adjutant. Vse, kar gene-ralica stori, zvesto poroča slovenski in-teligenci v »Narodu« in »Danu«. Ta te-den smo čitali, da jo je interval poročevalec na nekem notranjskem kolodvoru in je takoj poročal, »da je kupila vse slovenske dnevnike«, torej tudi »Narod« in »Dan« — vodiška Jo-hanca, najnovejši ideal narodno-na-predne stranke. To je dobro, da imajo sedaj liberalci svetnico za voditeljico. Svetnica, ki »Narod« in »Dan« bere, je gotovo čisto nekaj posebnega in ni ču-da, če ima potem toliko opravka s — telečjo krvjo in celo s svinjsko krvjo. Prva voditeljica je liberalcem samo krvave klobase izdelovala, ta jim pa kar poti frišno telečjo kri. V znamenju svoje telečje krvi gredo sedaj liberalci lahko v volilni boj. Johanca je torej vendar dobila vlogo in prostor za svojo slavo. V našem listu ga ni dobila. Mi smo Johanca v »Slovincu« takoj od-slovili in povedali jasno, da je slepa-rica. S tem je bila za nas odpravljena in če ljubljanske liberalne gospe ne boro »Slovenca« ter so drle gledat Jo-hanco v Vodice, ne moremo pomagat. Vesno smo zabeležili tudi dejstvo, da je duhovnik bil tisti, ki je razkrinkal

Johanco, na kak način si povzroča kr-vavenje. Tako konstatiranje je nam za-doščalo, in nismo in nimamo ne časa ne volje, tritati za tako žensko kaj več papirja, ker imamo naš prostor za ko-ristnejše in pametnejše stvari. Liberal-no časopisje pa je zopet pograbilo ono, kar smo ji zavrgli. In sedaj se sveti na čelu liberalnih čet Johanca z Vodic. In morda jo celo razstavijo, da bo s te-lečjo krvjo — kazala trpljenje liberal-cev na Kranjskem. Posebne koristi pa nova voditeljica Johanca z Vodic za liberalce kljub vsemu »Narodovemu« naporu ne bo. Neki liberelec je včeraj, ko je bral komunikije »Narodovega« uredništva o Johanci iz Vodic, globoko vzdihnil: Na Štajerskem imajo »Bau-ernschreck«, naše liberalno časopisje pa — Johanco z Vodic.

Š Prestavljeni so gospodje: Janez Dežman iz Gojzda nad Kamnikom kot kaplan v Knežak; Mih. Perčič iz Knežaka v Soro; Leopold Podlo-gar iz Sore na Gojzd; Ivan Lovšin iz Vojskega kot kurat v Trnje.

Š S pošte. Poštni adjunkt Vinko Ržen je imenovan za poštarja v Morav-čah; poštni aspirant Vekoslav Pušpan je imenovan za poštne oficijanta v Pulju, za poštne oficijantke so imeno-vane poštne aspirantke, in sicer: Eve-lina Slavina za Pazin, Nežka Hofbauer za Brioni, Jožica Kavčič za Cerknico, Marija Škrli za Idrijo in Mihaela Hor-vat za Ziri. Poštnemu ekspedientu Francišku Zagorcu je podeljen poštni urad v Beli cerkvi, poštar Ivan Zam-perlo je premeščen iz Tolmina v Radov-ljico. Poštna adjunktka Virginija Re-sar je premeščena iz Poreča v Trst. Premeščeni so poštne oficijantje, in si-cer: Francišek Javor iz Ljubljane v Radovljico, Henrik Paulovich iz Tr-žiča na Goriškem v Trst in Henrik Be-sednjak iz Pulja k poštnemu uradu Trst 8. Premeščene so poštne oficijant-ke: Marija Schrey iz Pazina v Gorico, Katinka Žarh iz Radovljice v Ljublja-no ter Vida Razpotec iz Vodnjana in Rezka Tičar iz Rovinja v Trst. — Za-časno je upokojena poštna adjunktka Emilija Godina.

Š Dražba posestev Leonharda Del Linz. V torek dopoldne dne 28. oktobra t. l. se vrši pri sodnji v Senožečah dražba posestev Leonharda Del Linz iz Razdrtega. Cenilna vrednost posestev znaša 87.892 K, najmanjši ponudek pa 58.594 K.

Š Zadnje poročilo o shodu Kmečke zveze v Št. Vidu glede kandidature de-želnega poslanca z našo kmečko »ku-pino je v toliko netočno, da se kandi-dat proglasi definitivno še le po sporaz-umu z volilci idrijskega okraja, ki se pa še niso odločili. To v vednost volil-cem.

Š Nova avtomobilna zveza. Iz Šent-jerneja: Vendar enkrat: Dne 30. okto-bra bode poskusna vožnja z avtomobi-lom Krško—Novo mesto, oziroma Bre-žice. Škoda, da ni poletelo že pred tre-mi meseci iz svojega gnezda.

Š V Trnovem na Notranjskem se vrši v nedeljo, dne 26. t. m., občni zbor obeh podružnic »Slovenske Straže« ob 3. uri popoldne v društveni čitalni sobi z običajnim dnevnim redom! Upamo, da se občnega zbora vsi naši veljaki udeležijo ter dokažejo, da pojmiyo vzvi-šeni smoter tega društva! Vabimo iskreno vse naši ljudi. Odbor. — Isti dan se vrši shod obrtnikov za ilirsko-bistriški okraj v Trnovem tudi v dvo-rani katol. slov. izobraževalnega dru-štva. Pri tej priliki se namerava usta-noviti obrtna zadruga za ves davčni in sodni okraj. Pripravljalni odbor vabi k obilni udeležbi.

Š Smrtna kosa med ameriškimi Slovenci. V Raymbaultownu, Mich., je umrl rojak Martin Bačar. Rojen je bil v Pristavi pri Novem mestu. Star je bil 42 let. Zapušča ženo in štiri otroke.

Š Nov Slovenski dom v Ameriki. Slovenski dom grade v Rock Springs, Wyo.

Š Poroke med ameriški Slovenci. V Elyju se je poročil rojak Jakob Če-pelnik, rodom iz Iške vasi, z gospodič-no Rozi Škufca. — V Yale, Kans., se je poročil Franc Dolinar z gđ. Anto-nijo Kolar in rojak Filip Podolnik z gđ. Franciško Terpin. — Poročil se je v Loydellu, Pa., rojak A. Ciber z go-spodično H. Rozina. — Poročila sta se na Willardu, Wis. rojak Ignac Bankše in gđ. Josipina Jordan.

Š Srebrno poroko je praznoval te dni g. Franc Cerar, tovarnar slamniov v Stobu.

Š 80 kg težko bučo je pridelal na okrajnem vrtu g. Jožef Vrhovnik, okr. vrtnar v Črnomlju.

Š X. tečaj za knjigovodstvo v Škofji Loki, ki ga priredi tukajšnji zavod za pospeševanje obrti, se bo začel v pone-deljek, dne 3. novembra ter se bo vršil v mali dvorani društvenega doma v Škofji Loki. Otvoritev je nastavljena na točno pol 8. uro zvečer, nakar se bo ta-

NEMŠKI CESAR GOST AVSTRIJSKEGA PRESTOLONASLEDNIKA.

Nemški cesar Viljem je obiskal prestolonaslednika nadvojvodo Franc Ferdinanda v Konopištu. Jutri obišče našega cesarja v Schönbrunn. Dne 24. t. m. je bil cesar Viljem s prestolona-slednikom na lovu na fazane. Cesar Viljem je sam 1180 fazanov ustrelil; vseh fazanov so ustrelili 3300.

koj začelo s poukom. Ker je že priglasih 23 udeležencev, se bo moglo ozirati na nadaljne prijave le izjemoma in so te nasloviti na g. Franc Babiča, krojaškega mojstra v Škofji Loki ali pa pisarno zavoda za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta 22.

Volilno gibanje. Bivši deželni poslanec Ciril Pirc hoče iti v penzijo. Boji se, da ne bi pri prihodnjih volitvah pogorel. Sedaj iščejo kandidata liberalci v Škofji Loki.

Umrli je dne 24. t. m. oskrbnik gručar dr. Konrada Bertsche v Pogonici pri Novem mestu, g. Schneider.

Smrt vsled padca. Pretečeni tedni den je nekdo popoldne peljal Janez Prosen iz Čirči svojemu bratu voz strelje, in sicer iz St. Jurija čez Primskovo. Bil je nekoliko pijan. Za njim je pa privozil posestnik Janez Bitenc iz Hinj, kateremu se je hotel pri nekem gozdu Prosen s svojo vprego umakniti. Pri tem so se pa zarila leva kolesa voza v mehko zemljo, vsled česar se je voz nagnil ter je Prosen vrglo na tla. Ob 11. uri ponoči so prinesli ponesrečenca domov. Vsled poškodbe je bruhal kri in je drugi dan dopoldne že umrl, ker si je razbil pri padcu lobanjo.

Nevaren potepuh. V hišo posestnika Franceta Drolc v Špitaliču je nedavno prišel okoli 20 let stari neznanec ter zahteval od navzočih domačih otrok, ki so bili sami doma, kruha, ki mu ga je tudi dala starejša 10 let stara hčerka. Ker pa tujec le ni maral oditi, je šla klicat soseda. A potepuh se za soseda ni zmenil, temveč je odstranil pokrov pri peči, vzel lonec s kavo ter jo izpil. Ko ga je zaradi tega sosed stavil na odgovor, je šel neznanec iz veže, oborožil se s krampom in grozilno nastopil proti sosedu. Ko je šel pa sosed po puško, je potepuh izginil v gozdu. Ni dvoma, da je neznanec iskal priložnosti, izvršiti tatvino.

Ogenj. Iz Zagorja na Krasu se nam piše: Snoči ob pol enajstih je izbruhnil požar. Pogorela je Andrejeva hiša z vsemi gospodarskimi poslopji vred. Hiša je blizu župnišča in je bila velika nevarnost, da se ogenj ne razširi. K sreči ni bilo burje. Živino so rešili, zgorela je v hlevu le ena krava. Posestnik je zavarovan, škoda je pa veliko večja. Kdo je zažgal, se ne ve. To je letos tukaj že drugi požar.

Nov odvetnik v Kranju. S 1. januarjem 1914 se naseli v Kranju nov odvetnik, in sicer dr. Beno Sobothy, odvetniški koncipient v pisarni dr. Josipa Furlana v Ljubljani.

Novice iz Save ob južni žel. V čestni odbor je bil izvoljen g. Marko Dernovšek, župan, pristaš S. L. S. — Župnišče je dobilo novo cementarno za rezano streho. Tudi stara šola se prenavlja, in obenem pripravlja velika društvena soba. — Letina je pri nas hvala Bogu dobra, samo ajda je obrodila slabo.

Poizkusno streljanje zemlje. V svrhu rigolanja vinogradov priredi avstrijsko državno vinarsko društvo v pondeljek, dne 10. novembra t. l. ob 9. uri dopoldne v vinogradu grmske-kmetijske šole v Cerovcih pri Novem mestu ter v sredo, dne 12. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne v vinogradu »Podbrice«, ki leži v kat. obč. Podraga in je last kmetijskega društva v Vipavi. Poizkuse bo pojasnjeval deželni strokovni učitelj Rudolf Zdošek. Deželni odbor vabi vinogradnike, da se udeležijo teh demonstracij v obilnem številu.

Živinski in letni semenj v Zagorju ob Savi bo dne 3. novembra kakor druga leta.

Španski sleparji zopet na delu. Znano je, da so mnogi ljudje že prejeli s Španskega razna pisma, v katerih prosijo kak »ubog jetnik« denarne pomoči več tisoč kron, da se odkupi iz ječe. Za plačilo obljubujejo ti »jetniki« navadno kake skrite zaklade. Zadnje čase pošilja nekdo pisma iz Barcelone, v katerih pravi, da je v ječi zaradi bankeota in da potrebuje 9500 frankov odkupnine. Ako bi hotel kdo potovati na Špansko in plačati zanj omenjeno vsoto, je pripravljen odstopiti tretjino od vsote 800.000 frankov, ki jo ima deponirano v nekem kovčku na nekem inozemskem kolodvoru. Svarimo občinstvo pred takimi pismi, ki so le zvičajne limanice španskih sleparjev, kakor je že pokazala izkušnja.

General Lipovšek poveljnik divizije. Bivši šef generalnega štaba v Sarajevu in pozneje brigadir v Zagrebu, je imenovan za poveljnika 2. pehotne divizije.

Izpremembra poštinih okrajev. Vas Praproče, ki je spadala prej k pošt-nemu uradu Brezje, spada odslej k pošt-nemu uradu v Podnartu.

Izgulil se je pretečeno nedeljo na Brezjah 6letni deček, močan, rdeč. Ime mu je Vinko. Kdor ga najde, naj naznani županstvu v Predoslje pri Kranju, kjer dobi primerno nagrado.

Ogenj v Krtini. V petek, 24. t. m. popoldne je bil ogenj v Krtini. Pogorela je pri Gašperniku hiša, hlev, šupa, svinjak in del kozolca. Škoda je velika, ker so pogoreli skoro vsi letošnji pridelki, na duri pa še trka zima. Pri tej priliki moramo posebej omenjati dobro požarno brambo. Zakaj je ni bilo blizu? Marsikaj bi se bilo dalo še oteti, če bi bila požarna bramba na mestu. In taka požarna bramba se jezi, če ji deželni odbor ne da podpore. Zapomni si, dobska požarna bramba, da deželni odbor le vrednim deli in lenu ne podi. Zapomni si bomo pa to požarno brambo tudi mi in ji pozimi, če bo zopet zahtevala za »šlavohe«, pokazali vrata. Sicer moramo pa konstatirati, da se je g. Ivo Detela trudil, da bi bil spravljeni skupaj, pa kaj, če jih ni. Čast mu zato. Kje pa je bil gospod načelnik? Vsem ljudem pa ki niso udarjeni s slepoto, naj ta slučaj odpre oči in jim pove, kakšna je liberalne požarne brambe ljubezen do bližnjega.

Povožen. Dne 23. t. m. sta se peljala v Globevniku koncipient Režek Toča in njegov hlapec na komisijo. Na novomeškem mostu pa sta povozila znanega novomeškega delavca Oherstar. Poškodovan je zelo težko. Odpe-ljali so ga v bolnišnico, pa bo težko okrevati, ker ima notranje poškodbe.

OGRSKA OPOZICIJA SE NE UDELEŽI OTVORITVENE SEJE.

Neodvisna stranka je sklenila, da se današnje otvoritvene seje ogrskega državnega zbora ne udeležijo.

NEMIRI NA PORTUGALSKEM.

Portugalska vlada je ukazala ar-tirati bivšega portugalskega ministra Coutinha, o katerem sodijo, da namerava Portugalsko zapustiti.

ANGLIJA NE ODSTOPI NEMČIJI SANSIBARJA.

Poučeni berlinski politični krogi izjavljajo, da ne odgovarja resnici londonsko poročilo, da namerava Anglija Nemčiji Sansibar odstopiti.

ANGLIJA PROTI ITALIJI.

Italijanska skupina, ki namerava graditi v Adaliji železnice, je ustanovila otomansko akcijsko družbo z glavnico sto milijonov frankov, ki so jo vpisali v turškem stavbnem ministrstvu in plačali predpisano pristojbino. Ker so pa Turki gotove obveznosti angleški družbi železnice Smirna Ajdin obljubili, je angleško poslatništvo, kakor se čuje, pri porti protestiralo proti italijanski predkoncesiji za zgradbo železnice iz Adalije v notranjo deželo.

Za deželnozborske volitve.

»Zakon v varstvo volilne in zborovalne svobode« in »Poduk za letošnje deželnozborske volitve« sta tiskana. Dobita se v tajništvu Slovenske Ljudske Stranke v Ljubljani. Posiopje »Ljudske posojilnice«, II. nadstropje.

Obe brošuri sta silno važni za vsakega našega zaupnika in agitatorja. Tolmačita postopanje pri agitaciji in vse podrobnosti, da se volitve po predpisanim zakonu izvrše.

Zaupnik! Agitatorji! Na delo za častno zmago Slov. Ljudske Stranke! Sežite po knjigah »Poročilo deželnega odbora« in »Dejanja govore«, kjer je popisano ogromno delo in velike zasluge Slovenske Ljudske Stranke za našo deželo in naše ljudstvo! Brošuri se dobijo v »Katoliški Bukvarni« ali pa v tajništvu Slov. Ljudske Stranke v Ljubljani. Poročilo deželnega odbora stane 68 vin. Brošura »Dejanja govore« stane 80 vin.

Z BALKANA.

Pogajanja o trgovinski pogodbi med Srbijo in Avstro-Ogrsko se prične bodoči teden in sicer jih uvede srbski poslanik na Dunaju. Posebnega delegata odpošlje Srbija na Dunaj pozneje.

Moratorij v Srbiji se glede na menice podaljša do 1. aprila; za ostala plačila se vredi prehodna doba z od-rodbami.

Sporazum med Srbijo in Črno gor. Po belgrajskih poročilih sta se Srbija in Črna gora popolnoma sporazumeli o razdelitvi osvobojenega ozemlja. Črna gora dobi Plevlje, zahodni del Djakovice ostane srbski.

Srbsko umikanje iz Albanije. Albanska korespondenca poroča, da že Srbi dva do tri dni več ne prodirajo in da se iz Albanije pomikajo. Uradno poročajo iz Beograda, da jutri ne bo nobenega srbskega vojaka več na albanskem ozemlju. Srbski vojni minister namerava vladi demobilizacijo večjega dela okupacijske armade predlagati. Tekom prihodnjega meseca se iz-

vrši demobilizacija obmejnih kontingentov.

Turško-bolgarske zveze ni. Vladni »Jeun Ture« formelno dementira poročilo »Temps« iz Sofije, da sta sklenili Bolgarija in Turčija zvezo.

Turško-grška pogajanja bodo, kakor poroča »Frankfurter Zeitung« iz Carigrada, v sredo ugodno zaključena. Ker se je Turčija izjavila, da se glede otočja podvrže sklepom velesil, drugih spornih točk pa sedaj ni, je mir med Turčijo in Grško gotova stvar.

Pomožitev grške vojne mornarice. V Atenah zdaj oficijezno priznavajo, da namerava Grška kupiti nov dreadnought, da obdrži na morju nadvlado proti Turčiji. Kupiti misli čilensko vojno ladjo »Almirante Cochrane«.

NEREDNOSTI V FRANOSKI MORNARICI.

»Matija« poroča, da so se ob vaji brodovja, ki mu je admiral De Majolles poveljeval, pojavile velike nerednosti. Več oklopnih je med vožnjo izgubilo verige, s katerim so sidra priklenjena. Pet velikih križaric je zdaj brez sider. Valovi so zagnali na morje neko križarico in so le z velikim naporom preprečili, da ni križarica zadela v neko špansko vojno ladjo. Najznačilnejše je pa, ker v toulonskem arsenalu nimajo verig v rezervi in bo več časa trajalo, da nove verige nabavijo.

Primorske vesti.

Regulacija cest v Trstu. Svoječasno je bil tržaški občinski svet sklenil kupiti hišo št. 855/2 ob trgu »Della Fabbrice«, da bi jo podrl v svrhu razširjenja dohoda iz ulice Carducci na Goldonijev trg. Hiša bo stala 270.000 kron, in sedaj je prispela cesarska sankcija, ki dovoljuje nakup hiše.

Predavanje o astronomiji. V ponedeljek in torek bo znani astronom in ravnatelj zvezdarne v Firenci, profesor p. Gvidon Alfani (redovnik), postregel Tržačanom z dvema predavanjema o astronomiji. Govoriti prične v dvorani Fenice ob 8. zvečer. Alfani je v Trstu znan gost in priljubljen predavatelj-strokovnjak.

Boj knežje rodbine za milijone. Svoj čas se je naš list obširneje bavil z zadevo rodovine knezov Vidovičev v Dalmaciji, katerim je bila beneška republika nekoč podarila velika posestva in dala mnogo predprav, ki jim je pa vse vzela avstrijska vlada, ko je prišla Dalmacija pod Avstrijo. Vidoviči so kajpada protestirali proti postopanju vlade in so zahtevali, naj jih erar odškoduje. Uslišani pa le niso bili nikoli. Dne 22. oktobra pa se je vršila v Zadru razprava, pri kateri je zahteval knez Bonaventura v imenu vseh Vidovičev le 6 milijonov odškodnine; finančna prokuratura ni protestirala, vsled česar pristoji sedaj državi, da ukrene, kar se jej zdi umestno.

Kajn pred poroto. Od porote v Trstu je bil obsojen na sedem let težke ječe 22 letni težak Miha Erbis, ki je bil 25. junija po prepiru v krčmi — o čemer smo svoj čas poročali — zavrta ob zaklaj svojega brata Antona. Oba brata sta bila pijanca in nepridiprava, ki sta mučila celo lastne stariše. Porotniki niso potrdili vprašanja glede umora, ampak so spoznali Erbisov zločin samo za uboj.

Zapisnega pomorskih aspirantov. V nedeljo, dne 26. t. m., ob 10. uri dopoldne bo pristanski admiral plem. Cmelariz v Pulju po slovesni službi božji na krovu artiljerijske učne ladje zapisregel novo imenovane pomorske aspirante in jih upotil v dolžnosti službe.

Zveza brivcev v Gorici. Dne 21. t. m. so sklenili brivci v Gorici ustanoviti svojo strokovno zvezo. Pri zborovanju so redigirali in odobrili statute svoje zveze in izvolili v odbor petero članov, ki imajo nalogo izposlovati priznanje zveze ob oblasti in potrditev pravil.

Popadljivi psi. S Pirana poročajo, da so morali zadnjih deset mesecev s Piranščine prepeljati sedem oseb na Pasteurjev zavod na Dunaj, ker so jih ugriznili stekline sumljivi psi. Ena teh oseb je umrla. Dne 21. t. m. je bil v Portorose zopet ugriznjen neki deček.

Hidroplani v Opatiji. Dne 22. t. m. ob 3. uri popoldne sta srečno prispela v luko opatijsko dva hidroplana avstrijske vojne mornarice. Vodila sta jih častnika Voseček in Rus. Priletela sta iz Pulja čez Lošinj in Cres. Do Lošinja sta rabila 40 minut, do Cresa 45 minut in do Opatije 50 minut.

Velikanski divji maček. V okolici Pazina je ustrelil neki lovec velikanskega divjega mačka. Sam rep mu je bil dolg celih 40 cm. Divje mačke so v naših krajih že zelo redke. Mačka so poslali v Trst, da ga nagačijo.

PRAVOSLAVNA CERKVENA SINODA V KARLOVCU.

Dne 23. t. m. je v Karlovcu zborovala grško-srbska vzhodno-pravoslavna sinoda škofov. Predsedoval ji je administrator škof Gruić. Sinoda se je pečala s položajem, ki je nastal, ker je izginil patriarh Bogdanović. Sinoda je izdala edikti, ki Bogdanovića poziva, da naj se 6 mesecev vrne nazaj, ker se sicer naprosi vlada, da skliče kongres, ki bo novega patriarha izvolil.

Ljubljanske novice.

Ij Jutri v nedeljo 26. oktobra ob 10. uri dopoldne vabimo somišljenike S. L. S. da pridejo na shod S. L. S. v veliko dvorano »Uniona«, kjer govore deželni glavar dr. Ivan Susteršič, drž. poslanec Fran Povše in dež. odbornik dr. Evgen Lampe. Vhod skozi Frančiškansko ulico.

Ij V šentjakobskem prosvetnem društvu je predavanje jutri, v nedeljo, ob pol 6. uri zvečer. Predaval bode ravnatelj kn.-šk. pisarne preč. gosp. Vikt. Steska. Predmet bo zelo zanimiv. Dobro došli tudi novi člani!

Ij Občinski svet ima redno sejo v torek, dne 28. oktobra 1913 ob šestih popoldne v mestni dvorani.

Ij Kako je z mestnimi posojili? Proti proračunu mestne občine ljubljanske sta se pritožila Ivan Kregar in naš urednik Ivan Štefe. Zlasti sta grajala, da je mestna občina od deželnega zbora in odbora dovoljena posojila porabila v druge namene, kakor je bilo to postavno določeno. Ko je deželni odbor zahteval pojasnila, kako je s temi posojili in kako so se porabila, je župan dr. Tavčar — tako smo vsaj pri deželnem odboru zvedeli — obljubil, da bo takoj po počitnicah predložil mestnemu občinskemu svetu natančen izkaz, kako so se posamezna posojila porabila. Zagotavljal je pa tudi, da bo prosil pri deželnem zboru, naj se drugačna poraba posojil naknadno odobri. (!) — Vse to se do danes še ni zgodilo, čeprav so počitnice potekle že pred več ko dvema mesecema. Morajo biti vendar čudne stvari pri porabi teh posojil, najbrže take, kakor pri ubožnih podporah, ker sicer bi vendar moral gospod župan svojo obljubo izpolniti.

Ij Osebnosti s pošte. Matija Meden, c. kr. poštni asistent v Ljubljani, je imenovan za c. kr. poštnege oficijala.

Ij Gosp. Ignacij Borštnik se je danes ob 3/4 na 6. zvečer pripeljal iz Zagreba v Ljubljano.

Ij Odlikovanje. Nadvojvodinja Marija Jožeta je podelila grofici Rozi Barbo v Ljubljani red zvezdnega križa.

Ij Iz ljubljanske prisilne delavnice sta pobegnili prisiljenca Peter Mayer, 22letni delavec iz Sv. Tomaža v celovškem okraju, in 50letni cigan Josip Seger, pristojen v Sv. Martin pri Beljaku. Zadnji je brzkone pobegnil k ciganski tolpi, ki se je te dni klatila v okolici Ilirske Bistrice.

Ij Koncert v hotelu Tivoli. Jutri v nedeljo popoldne bo od pol 4. do pol 7. ure v hotelu Tivoli koncert, katerega prirede godbeniki bivše Slov. Filharmonije pod vodstvom koncertnega mojstra g. B. Černya. Za obilno udeležbo se priporočajo godbeniki.

Ij Gospod K. Čamerlik trgovec s kolesi je, kakor čujemo, prodal svojo trgovino g. Wolfu za dvajset tisoč kron.

Ij Vojaška godba igra jutri od pol 12. ure do pol 1. ure popoldne v Zvezdi.

Ij Prof. Jensen se je danes mudil v Ljubljani.

Ij Umrli je včeraj strojni inženir g. Viljem Pelikan, nadzornik družbe za preiskovanje parnih kotlov na Dunaju, v starosti 60 let. R. I. P.!

Ij Areiovana je bila Marija Repanšek, delavka iz Marhovega, ki se je že dalje časa brez dela klatila po večni poti za Rožnikom. Prijeta je bila na Viču v Agnolijevi krčmi.

Težka doba pridobivanja zob.

Svežo, rožnato kožo dobe bledi otroci, ako jim daje mati redno lahko zavžitno in redilno Scottovo ribjeoljnatno emulzijo. Njena raba ima pri malih še prav posebno vrednost, ker ugodno vpliva za časa pridobivanja zob. Kakor znano so mnogi otroci v tem času skrajno nadležni, povzroča jim seveda te bolečine prodiranje zob in jim ne da pokoja. Kdor se hoče temu izogniti, naj se posluži Scottove ribjeoljnatne emulzije, ki se je ob takih prilikah že desetletja dobro obnesla. Ona vsebuje v zelo lahko prenesljivi obliki za pridobivanje zob potrebne tvorbenne snovi, pripomore mlademu telesu do nove moči in omogoči rast zdravih zob.

Cena originalni steklenici 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah — Kdor pošlje 30 v. znamkah na Scott & Bowne, G. m. b. H., Dunaj VII., in se skliče na ta časopis, se mu pošlje za posk. 1 stekl. potem lekarno.

Ij **Umrl** je Marko Novak, delavec, star 48 let.

Ij **Izlet na Šmarno goro priredi** jutri s pol 12. vlakom kongregacija mož in mladeničev v Križankih.

Ij **Visoki gostje**. Kralj. visokost Emanuel princ Orleanski, vojvoda Vendomski, je došel včeraj s svojo soprog, vojvodinjo Vendomsko, roj. belgijsko princezino, in spremstvom iz Miramara v Ljubljano in se nastanil v hotelu »Slon«. Visoki gostje so se danes opoldne odpeljali z brzovlakom proti Gradcu.

Ij **Športni klub »Olympia«**. Tem potom se še enkrat opozarja, da se ustanovni občni zbor imenovanega društva ne bo vršil jutri, dne 26. oktobra 1913, ker se je ustanovitev društva za sedaj opustila iz razlogov, ki so pojasnjeni v včerajšnji notici pod tem naslovom.

Ij **Nogometna tekma Ilirija I. : Ilirija II.** V nedeljo si bosta stali prvič nasproti prvo in drugo moštvo Ilirije. Ker je poleti največ treniralo ravno prvo in drugo moštvo in obe moštvi ravno na lepo premišljeno kombinacijo največje vloge polagati, bode vsled tega tekma gotovo najzanimivejša med domačimi moštvi. Tekma se vrši na klubovem igrišču in se prične točno ob 3. uri popoldne. Vstopnina 40 vin.

Ij **Zopet žepna tatvina na trgu**. Danes dopoldne je bil trg prav živahen in je prišla delat kupčijo tudi žepna tatnica, 30 letna prodajalka tkanin Ivana Riterjeva, rodona iz Hrvaškega, ki je začasno nastanjena na Predovičevem selu. Hodila je prav rada na trg in so jo imeli tržni organi osumljeni, da nima pravih namenov. Ko je prišla danes zopet na sadni trg, se je pomešala med ženske, ne vedoč, da ji sledi oko tržnega redarja. Tudi neki ženski, ki je bila svoj čas na trgu že okradena, se je zdela Riterjevo vedenje sumljivo, ter je istotako sledila vsem njenim kretanjem. Nenadoma šine Riterjevo roka v žep neke kupovalke, ter izvleče iz nje denarnico, v kateri je imela do 23 K denarja. Ta je seveda takoj priskočil k opazovalki in jo prijel. V tem je v gnječi zašumelo in ko je tatnica zasluhila, da se tiče to nje, je neopazovano izpuščila denarnico v oškodovančino torbico, kar ji pa seveda ni nič pomagalo. Poklicali so policijskega stražnika, ki jo je aretoval.

Ij **Oglas deželne prisilne delavnice** je bil pomotoma objavljen v včerajšnji številki »Slovenca« mesto pravilno, kot je bilo naročeno, v petek, dne 31. okt.

Ij **Voziček** je bil ukraden Iv. Florjancič, prodajalki zelenjave na Vodnikovem trgu, vreden 30 K.

Razne stvari.

Obnovitev katolicizma na Francoskem. O prerojenju katolicizma piše neki socialistični list: »Katoliški pisatelji so dandanes mojstri med pisatelji »Les catholiques des Beaux-Arts« društvo katoliških umetnikov, ki je organiziralo skoro vso umetniško mladino, šteje čez 1000 članov. Na čelu stoje skoraj vsi znamenitejši umetniki slikarske, godbene, stavbne in kiparske stroke. Na pariški »Ecole Normale Supérieure«, kjer se izobražujejo profesorji za liceje in vseučilišča in ki sestoji iz modroslovne in prirodoslovne fakultete, je sedaj 40 slušateljev (skoraj tretjina), ki so katoličanje iz prepričanja. »Das Bulletin des professeurs catholiques de l'Université«, ustanovljen pred štirimi leti, šteje 407 vseučiliških profesorjev, ki svoje katoličanstvo javno priznavajo. Na licejih, t. j. gimnazijah, ne nahajamo več privrženec Voltairovih, ne Jakobincev, in na licejih po večjih mestih, zlasti v Parizu, ni nič nenavadnega, da je večina dijakov katoliškega mišljenja. Pravniške fakultete imajo že davno katoliško večino, in na zdravniških fakultetah uživajo katoliki velik ugled.« Tudi na Francoskem »zora puca«.

Usoda slavnega moža. Preteklo nedeljo je umrl v Parizu v 85. letu svojega življenja Charles Tellier, ki mu je človeštvo dolžno hvalo, ker je izumel novo metodo, po kateri se obvarujejo živila, zlasti meso, z umetnim hlajenjem. Dasi je s svojim izumom obogatil mnogo ljudi, je sam živel siromašno in je umrl v bedi. Ironija usode je hotela, da mu je prišlo po pošti 1000 frankov ravno — dan pred smrtjo. Teh 1000 frankov je prišlo iz Argentine, ki je najbolj obogatela od njegovega izuma in kjer so tudi vsled tega nabirali pri-

spevke za revnega izumitelja. Nabrali so bili celo — 100.000 frankov, ali blagajnik je vso vsoto — pomešal, tako da je za njegovo ostalo le še 1000 frankov, a še od tega ni ničesar več imel.

Nerednosti pri pošti. Zadeva poštarja Rešetke in njegove žene, ki sta pri svojem poslovanju zagrešila velike nerednosti, postaja zelo zapletena. Poštno ravnateljstvo v Zadru raziskuje zadevo in preiskava je dognala pomešanje do 80.000 K že sedaj. Zapri so tudi par računskih uradnikov.

Strašen požar na Ogrskem. V Stari Ljubavi je 24. t. m. zgorelo 30 hiš. Požar sta povzročila dva dečka, ki sta se z vžigalicami igrala. Dečka sta izgubila. Boje se, da sta zgorela.

2.800.000 frankov pomešal je borzni agent Girion v Lyonu, ki je pobegnil.

Šukri paša odhaja iz ujetništva. Branitelj Odrina, general Šukri paša, ki je bil dosedaj v Sofiji v ujetništvu, je včeraj iz Sofije odpotoval v Carigrad.

Vitez častne legije — hotelski tat. V Parizu je vzbudila veliko zanimanja aretacija hotelskega tatu, ki ga je policija zamenj zasedovala celih 25 let. Aretiranec je neki Mariot Thaut, ki je povzročil najdržnejše vlome v najuglednejših hotelih po celotni svet, pri čemur si je pridobil velike vsote denarja in dragocenosti. Thaut je bil od leta 1895. oženjen ter je imel v nekem pariškem predmestju zelo elegantno vilo. Bil je vitez častne legije, član večih uglednih klubov ter je sploh osebno užival velik ugled. Cenijo, da je za svoje življenje porabil mesečno 3000 do 4000 frankov. Njegova družina, žena in pet otrok v starosti od 7 do 17 let, ni imela o njegovem podjetju nobenega pojma. Svojo pogostno odsotnost je opravičeval s trgovskimi potovanji. Zadnje čase pa je prišel pri policiji na sum kot hotelski tat in te dni so ga aretirali v nekem velikem hotelu v bližini pariškega severnega kolodvoza. Thaut se je v hotelu nastanil pod imenom Ralle iz Lucana. Kriminalni uradniki so ga namreč presenetili v trenutku, ko se je v črni triko-obleki in z gumicevli plazil po hodniku hotela. V njegovi posesti so našli vlomsko orodje izborne kakovosti. Ko je videl, da je zasačen, je hotel izvršiti samoumor, kar pa so pravočasno preprečili.

Zadnje vesti.

OGRSKI DRŽAVNI ZBOR.

Budimpešta, 25. oktobra. V današnji seji ogrskega državnega zbora, katere se opozicija ni udeležila, je ministrski predsednik Tisza izjavil z ozirom na afero igralnice, da je Lukaszova vlada od gospodov, ki bi hoteli ustanoviti igralnico, dobila 1.400.000 kron za strankine namene. Ko je on, Tisza, nastopil vlado, je takoj rekel, da je neumestno dati koncesijo za tako igralnico, da jo tudi dala ne bo in da naj se denar vrne. Viteški čut mu brani količaja dotikati se pri tem Lukaszovih interesov. Končno je Tisza dejal, da opozicija za vsako ceno hoče škandalov.

PROSLAVA BITKE PRI LIPSKEM NA DUNAJU.

Dunaj, 25. oktobra. Katoliško nemško dijaštvo je danes pred Schwarzenbergovim spomenikom priredilo veliko slavnost v spomin bitke pri Lipskem. Na Schwarzenbergov in Radeckijev spomenik je dijaštvo položilo vence.

SHOD POLJAKOV.

Amsterdam, 25. oktobra. »Telegraph« poroča, da se bo 1. novembra t. l. v Winterswijk vršil kongres Poljakov s Porenšine in Vestfalske. Obravnavala se bodo v prvi vrsti prosvetna in gospodarska vprašanja. Shoda se udeležijo več govornikov s Poznanjskega. Vstop je dovoljen samo povablencem, oziroma k drugi seji tudi članom političnih organizacij.

NOVI KARDINALI.

Rim, 25. oktobra. »Italia« piše, da bo sv. oče Pij X. ob zaključku Konstantinovihi slavnosti sklical konsistorij, v katerem bo imenoval več novih kardinalov, med drugimi dominikanca Nemca Kaiserja. Dominikanci že od leta 1905. niso zastopani v svetem kolegiju.

NEMŠKI ARHITEKTI PROTI SAMOVOLJI CESARJA VILJEMA.

Berlin, 25. oktobra. Pri natečaju načrtov za novo uradno poslopje nem-

škega veleposlaništva v Washingtonu je zmagal in dobil prvo nagrado nemški arhitekt Rudolf Moerich. Cesar Viljem pa se ni oziral na izid natečaja, marveč je pod roko poveril stavbo svojemu tajnemu višjemu stavbnemu svetniku von Ihne, ki se natečaja ni bil udeležil, ampak le osebno svojo načrte predložil cesarju. Zveza nemških arhitektov sedaj dela na to, da bi državni zbor ne dovolil denarja za navedeno palačo.

PORTUGALSKI UPOR — DELO ANARHISTOV.

London, 25. oktobra. »Daily Telegraph« poroča iz Madrida, da ni verjetno, da bi bili zadnji upor na Portugalskem povzročili monarhisti, ki so skoro vsi zaprti ali pa pod strogim nadzorstvom. Ta upor je pripisati anarhistom, kateri hočejo, da pride namesto sedanja vlade skrajno radikalen kabinet. Dotični izveditelj angleškega lista trdi, da bi se kralj Manuel, če bi bil zrel za svojo vlogo, lahko v 24 urah polastil prestola. Največja ovira zoper postavljenje monarhije da je baš kralj Manuel sam, vsled česar da hočejo mnogi anarhisti ponuditi prestol nekemu angleškemu princu, da napravijo tako konec neprestanim anarhičnim pojavom v deželi.

AVSTRIJA IN SRBIJA.

Belgrad, 25. oktobra. Nacionalistična srbska »Zastava« piše o odnosih med Avstrijo in Srbijo ter pravi: Monarhija je v albanskem vprašanju končno napram Srbiji dosti dobro postopala, a Srbiji je treba sedaj, da se nasloni na monarhijo, ker more monarhija vedno tudi preko volje Srbije izvesti svoje želje.

ADRESA SRBSKE SKUPŠČINE KRALJU PETRU.

Belgrad, 25. oktobra. Povodom prestolnega govora kralja Petra je skupščina sklenila odgovoriti kralju z adresom, ki jo bo danes ali pa v ponedeljek izročila posebna parlamentarna deputacija kralju Petru.

SRBSKA SKUPŠČINA.

Belgrad, 25. oktobra. Skupščina bo prekinila za par dni svoje delo. Sklicala se bo ponovno na novo zasedanje, ki bo trajalo več mesecev.

ZOPETNA KONFERENCA POSLANIKOV V LONDONU.

London, 25. oktobra. V diplomatskih krogih so za to, da bi se zopet v Londonu sestala konferenca poslanikov, a skoro gotovo se to ne zgodi.

NOV BALKANSKI BLOK IN TROZVEZA.

Peterburg, 25. oktobra. Neki ruski listi širijo senzacionalno vest, da velja obisk cesarja Viljema v Konopištu pridružitvi novega balkanskega bloka trozvezi. Ta blok da bi tvorile: Bulgarija, Rumunija, Turčija in Albanija. Merodajni politični krogi sodijo, da je vest o taki novi balkanski zvezi vsaj mnogo prezgodnja, ker samostojne Albanije še ni, Rumunija pa da se še ni odločila, kam se v bodoče nasloni, čeprav se baje pogaja z Bulgarijo, da bi si zavarovala hrbet v slučaju zapletljavev — na severu. Tudi bi trozveza nikakor kar meni nič tebi nič ne sprejela novega bloka v svoje okrilje, ker bi se s tem porušilo evropsko ravnotežje in nastopila nevarnost evropske vojne.

GENERAL SAVOV ZAPOVEDAL NAPADE 29. JUNIJA.

Sofija, 25. oktobra. Glasilo socialistov »Narod« objavlja celotno besedilo dveh brzojavk generala Savova z dne 28. in 30. junija; ti dve brzojavki ukažejo splošen napad na celi makedonski fronti in navajata razloge za tako napad brez formalne vojne napovedi. Razlogi so: odgovoriti je treba na napade srbskih čet, povzdigniti duha bulgarske vojske, rusko politiko je treba prisiliti, da pospeši rešitev spornih vprašanj, Srbe in Grke pa prisiliti, da bodo popustljivejši. Bulgarska diplomacija, naj bi na ta način dobila trdnost oporo za svoje zahteve. Iz obeh brzojavk se da sklepati, da general Savov ni mislil, da se bo vsled teh napadov začela formalno vojska.

BULGARI.

Sofija, 25. oktobra. Bulgarske čete so zasedle Xantay.

BULGARSKE VSTAŠKE TOLPE V ALBANIJU.

Belgrad, 25. oktobra. Listi poročajo, da so se v Albaniji pojavile bulgarske vstaške tolpe, da organizirajo bulgarsko-albanski revolucionarni odbor.

PROSLAVA OSVOBOJENJA SKOPLJA.

Belgrad, 25. oktobra. Jutri se bo na svečan način proslavila obletnica osvobodjenja Skoplja. Slavlja se bo udeležil tudi prestolonaslednik Aleksander.

OROŽNIKA USTRELJENA.

Radgona, 25. oktobra. V Lendovi na Prekmurjskem sta bila orožnika Hadosi in Bertalan pri patroliranju od neznancev ustreljena.

NOVA PUCCINIJEVA OPERA.

Dunaj, 25. oktobra. Nova Puccinijeva opera »Deklica iz zlatega zapada« je doživela na dunajski dvorni operi popoln uspeh. Skladba je bogata na lepotah in efekatih ter je žela mnogo priznanja od strani občinstva.

OČE IN HČI MORILA LJUDI.

Madrid, 25. oktobra. Višje sodišče je obsodilo bivšega kapitana Sancheza na smrt, njegovo hčer Marijo Lujzo pa v do smrtno ječo. Obsojena sta umorila več oseb, katere je Sanchezova hči Marija Lujza zvalila k sebi v hišo.

KOLERA.

Budimpešta, 25. oktobra. Predvčerajšnjim so ugotovili nov slučaj kolere v Tardosu, velika županija Komornska.

VSAD DAN NOVE NESREČE V RUDNIKIH.

Tsinidad (Coloredo), 25. oktobra. Vsled eksplozije v rudniku je 326 delavcev podstutih v rudniku, kjer divja požar.

IZLANDIJA AVTONOMNA.

Milanski »Corriere della Sera« prinaša poročilo iz Kodanja, da je kronski svet rešil spor, ki je delj časa trajal med Danskim in Izlandijo zaradi prenosne izlanske ustave. Izlandska bo še odslej v vseh zadevah, ki se tičejo notranjih stvari otoka, sama zase. Nova ustava Izlandske je zanimiva tudi zavoljo tega, ker dovoljuje tudi ženskam splošno volilno pravico.

ROMUNSKA DRŽAVNA BILANCA SIJAJNA.

Državni sklepni račun za leto 1913 izkazuje 100.406.309 levov (frankov) prebitka na korist države. Vključ mobilizaciji in ž njo združeni zakasneli žetvi izkazuje mesec september za 12.084.000 levov več državnih dohodkov nego isti mesec lanskega leta.

ALBANSKO OROŽNIŠTVO.

Iz Haaga poročajo, da je vlada določila za organizatorja albanskega orožništva artilerijskega polkovnika Weera in majorja infanterije Thomsona.

STAVKA MORNARJEV V BENETKAM.

Vse mornariško osebje »Narodne družbe«, ki jo podpira država, je nastopilo stavko, ker mu niso povišali plač. Parnik »Nil« ni mogel odpluti v Aleksandrijo.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Dopisniku iz Vipave: Vašega dopisa o sodnih razmerah na Vipavskem zaenkrat ne moremo priobčiti. Podobne pritožbe smo dobili tudi že od drugih oseb z Vipavskega. Ker navajate konkretne slučaje in prič, smo odstopili dopis našemu parlamentarnemu zastopstvu, da potrebno ukrene. Tudi pride po vaših informacijah ta zadeva na razgovor na sestanku zaupnikov, ki se skliče še pred deželnozborskim zasedanjem na Vipovskem.

„NUISOL“

od Bergmann & Co.,
Teštin ob Labi

je in ostane slejkoprej nedosežen v presenečenem naravnem barvanju las in brade. Dobi se v svetli, rujavi in črni barvi, steklenica po K 2-50 v lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Ovratnike za prečastito duhovščino

priporoča Josipina Podkrajšek
Ljubljana, Čevljarska ulica šte. 2

— Naročila po pošti se izvrše točno. —

ŠUKNA
= Prokop Skorkovský & sin =
ŠUMPOLEC (Cesko).
Velika izbira. — Vzroci na zabavo tranku. Na želje damo napraviti moške obleke tukaj.

In hoc signo vinces!
Novo! V tem znamenju bodeš zmagal!
Ta slika ima tudi slovenske napise. Novo!

Predvajanje te velikanske zgodovinske zgodbe
od petka 7. do četrta 13. novembra.

Velikanski cirkuški prizori. Izpreobrnitev h krščanstvu. Trpinčenje kristjanov. Cesar Konstantin sprejme krst. Prikažen sv. križ. Bitka pri Lakeu Hubra. Angeli se prikažejo in strašijo poganske bojevnike. Cesar Konstantin porazi Maksencija.

Solski mladini priporočljivo.

3222

U kinematografu IDEAL v Ljubljani

Predstava traja 2 uri. Vsak dan od 1-3, 3-5, 5-7, 7-9, 9-11.

7 dni! V nedeljo tudi ob 10 1/2 zjutraj. Cene: K 1-10, 1-60, 1-30, 1-—, —60. 7 dni!

GLASBA.

Hvalite Gospoda v njegovih svetnikih. Dvajset pesmi v čast svetnikom. Za mešani zbor zložil Stanislav Premrl, stolni regenschori in ravnatelj cecilijanske šole v Ljubljani.

Part. 2 K 40 vin., glasovi po 60 vin. — Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Izdaja te zbirke je vzbudila v cerkvenoglasbenih krogih splošno pozornost. Prvič, ker je teh napevov zelo primanjkovalo, drugič pa, ker se odlikujejo po izvrnem slogu in zanimivi harmonizaciji. Skladatelj je krenil popolnoma samostojno pot in smer tako, da so ti napevi v vsakem oziru originalni in nenavadni. — Večinoma so zloženi tistim svetnikom in svetnicam na čast, katere naše ljudstvo posebno goreče časti. — Kaj laskavo so zbirko ocenili naši najodličnejši skladatelji, kakor: Foerster, Gerbič in dr. Kimovec ter jo cerkvenim zborom najtopleje priporočili.

To najnovejše Premrlovo delo je posvečeno spominu smrti slovečega Gr. Riharja, ki je bil tudi duhovnik-organist v ljubljanski stolnici. — Dne 24. julija t. l. je minulo 50 let, odkar je Rihar umrl. — Njegovo življenje, delovanje in smrt sta opisala nadučitelj Rakuša in Levčič. Prvi v knjižici »Slovensko petje v pretekli dobi«, drugi pa v treh številkah »Dom in Sveta« leta 1896., povodom odkritja Riharjeve spominske plošče na njegovi rojstni hiši v Polhovem gradu.

Zelo umestno bi bilo torej, da bi si to zbirko nabavili vsi slovenski cerkveni zbori, kakor sploh vsi prijatelji cerkvene glasbe. Z gojitvijo in proizvajanjem teh mojstrskih napevov bi se še posebno spominjali petdesetletnice smrti moža, ki si je kot prvi slovenski skladatelj na polju cerkvene in svetne glasbe pridobil neveljnih zaslug.

Ni moči dosti opozarjati na škodljive posledice, ki lahko nastanejo z zanemarjenjem zob, tega tako važnega in neupeljivega pomočnika prebavljanja. Dr. Ellof Förberg iz Stokholma opozarja na to, da je pri njegovih preiskavah 73 % na boleznih caries obolelih oseb, dobilo to hudo bolezen zaradi slabega negovanja zob. Rednega čiščenja zob po vsaki jedi in predno gremo spat s kakim staropreizkušenim in priznanim čistilom za zobe, kakor je Sargov Kalodont, ni moči dosti priporočati.

Skoro večina ljudi je suženj lastnih prebavnih organov. Kdor trpi na slabem odvajanju, naj se posluži zanesljivega in milega odvajalnega sredstva, znamenite Franc Jožefove grenčice, ki snazi želodec in črevo brez bolečin in se zelo lahko zauživa. Ker je pristna Franc Jožefova grenčica izredno bogata na žvepleno kislih solih, se priporoča posebno v takih slučajih, kjer je potrebno bolniku dovajati manjše množine tekočin. Dr. Löw, ustanovitelj enako se glasečega dunajskega sanatorija, piše: »Z naravno Franc Jožefovo grenčico sem dosegel vedno dobre uspehe z manjšo količino, kot je to potrebno pri istovrstnih vodah; učinek nastopi hitro, zanesljivo, brez neprijetnih drugih posledic.« Kupi se v lekarnah, drogerijah in prodajalnah rudninskih voda. — Ravnateljstvo Franc Jožefovih zdravilnih vrelcev v Budimpešti.

Kupujte le vzgibalice: V korist obmejnim Slovincem!

Zahvala.

Povodom nenadomestljive izgube, ki nas jo zadela vsled smrti naše iskreno ljubljene, nepozabne matere, stare matere in tašče, gospe

Terezije Fortuna

izrekamo globoko čutečo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za odkritosrečno sočutje kakor tudi častitemu samostanu za tiškemu za tolažilne obiske v bolnici. Posebno se še zahvaljujemo za darovano mnogobrojno cvetje ter za številno spremstvo na zadnji poti k večnemu počitku.

Zalujoči rodbini
Fortuna-Juvánec.

3299

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 25. oktobra 1913.

Pšenica za april 1914. 11.34
Rž april 1914 8.96
Oves april 1914 7.50
Koruza za maj 1914 6.35

Konfekcija

za moške, ženske in otroke
v veliki izbiri po zanesljivih
stalnih cenah v podružnici
tvrdke R. Miklauc

„Pri Škofu“

Ljubljana, Pred Škofijo štev. 3,
(Medena ulica).

Poseben oddelek I. nadstropje
Cenik na zahtevo brezplačno
in poštne prosto. 2622

Za par Brzjavka iz Dunaja!
Kr. 8.- 50.000 parov
komisnih čevljev

ki so mi ostali vsled
zakasnele pošiljave
sem sklenil te čevlje ki so
vporabni za najtežja
dela prodati za

lastno ceno po 8 kron

par. Čevlji so iz najboljšega surovega usnja z
močno podkovanimi podplati, s podkviho na
petah in usnjatimi volavkami. Ti čevlji so pri-
poročljivi posebno za alpske dožele. Pri naro-
čilu zadostuje, da se navede mera v centimetrih
ali številka. Zamena dovoljena. Razpošilja po
povzetju

Krščanska izvozna tvrdka za čevlje Franc Humann od
c. kr. trg. sodišča protok. firma. Dunaj II, Alotsgasse 3/10 R.

Laneno seme, olje in tropine

domačega izdelka prodaja Jakob
Erjavec na Seničici pri Medvodah,
Gorenjsko. 3296

Samotok rdeče desertno vino s Pelješca

1/2 litra 46 h, 5 litrov z dostavo 4*60 K. 3247
Vinska trgovina M. ŽERJAV, Strelška ul. 32, Ljubljana.

Redka prilika!

Prodasta se ceno jako dober
pianino in kratek glasovir
Radeckega cesta 2. I. 3292

Hiša

s prodajalno
gostilno in pekarijo
v Šapjanah

to je ob prvi žel. postaji od Ilirske Bi-
strice proti Reki se proda oz. da v zakup

Hiša obstoji iz 7 sob, kuhinje, verande, lo-
kala za trgovino in gostilno, obokane kleti in
treh skladiščnih prostorov ter velike krušne
peči z dvoriščem in vrtom. Hiša leži ob dr-
žavni cesti Reka-Trst. Ugoden položaj za trgo-
vino na debelo. — Prodajna cena 11.000 kron.
Ugodni plačilni pogoji. 3289

Lastnik Anton Žnidaršič, Ilirska Bistrica

SPREJME SE TAKOJ

MIZARSKI VAJENEC

pri IV. NOVAKU, miz. mojstru v Vižmarjih 65,
p. št. Vid nad Ljubljano. 3290

IZŠE SE mala, snažna 3294

MESECNA SORA

če mogoče s hrano za eno osebo, v bližini Vod-
nikovega trga. Ponudbe na I. Kandušar, Mengeš.

Laščino

poučuje gđc. Marianna
Chiossino iz Turina

v Ljubljani, Knaflcova ulica štev. 4.

Urarski vajenec Kuharica

se takoj sprejme na Notranjskem. Naslov pove
uprava lista pod št. 3295. (Znamka za odgovor.)

Išče službe v kako župnišče na de-
želo. Nastop takoj. Naslov:
Marija Bulauz, Via Conti št. 14, Trst.

ANTON ŠARC
LJUBLJANA

ŠELENBURGOVA ULICA 5.

Priporoča svojo bogato zalogo prima pla-
tna, namiznega perila, brisač, robcev,
nogavic, kril, perila za dame, gospe,
otroke, in švicarske vezenine. 3300

Specialiteta. Izdelovanje oprem za neveste,
od enostavne do najfinejše izvršitve.

Lastna izdelovalnica.

Cene nizke.

Radi na novo došlih pariških modelov, oddajam najnovejše

damske plašče in kostume

pod lastno ceno. Najmodernejše double-paletoje za dečke in
deklice za 7—14 let do K 7—14. Najnovejšo zalogo otročje kon-
fekcije, kljub temu, da se ista jako težko dobi od fabrikantov

priporoča Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Mestni trg štev. 5—6.

Razglas.

Pri c. kr. gozdni upravi Kostanjevica dospe v prodajo za leto 1913/14 okoli

860 fm³ hrastovega lesa, 80 fm³ gabrovega lesa in
250 fm³ smrekovega lesa izdelanega na mestu sekanja in 750 fm³ bu-
kovega lesa z 5470 rm³ bukovih drv na rastilu.

Rok za pismene ponudbe: do 15. novembra 1913 opoldne.

Natančnejši razglasi, ponudbeni vzorci in vsa natančnejša pojasnila daje
podpisano oskrbništvu, kjer se morajo vlagati ponudbe.

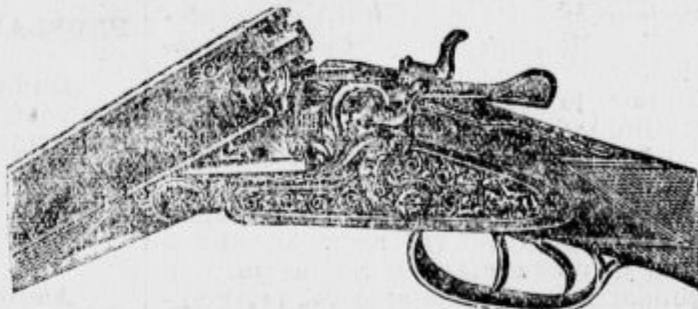
C. kr. gozdno in grajščinsko oskrbništvu, Kostanjevica, Dolenjsko.

3279

Velika
za-
loga

orožja, municije
vsake vrste ter lovske
potrebščine

Zahlevajte naš bogato ilustrovani cenik štev. 16 (hrvatska
izdaja) katerega pošljemo zastoj in franko.

Anniger & Co. Trst
Hiša ustano-
vljena leta
1884.

Slovenci pozor!

3274

V znanih toplicah na Spodnjem Stajerskem se
daje s 1. januarjem 1914 v najem dobro idoč

hotel z mesarijo

Priglasje sprejema in daje pojasnila Hranilnica
in posojilnica na Dobrni pri Celju.

C. kr. ministrstvo za deželno brambo.**K. dep. XII., št. 4660 iz 1913.****Dunaj, v oktobru 1913.**

Objava.

Dobava topničarskih potrebščin za c. kr. deželno brambo.

Ministrstvo za deželno brambo namerava oddati za potrebo leta 1914 dobavo nižje navedenih topničarskih potrebščin v naslednjem zaznamku, potom javnega razpisa, in vabi k vlaganju pismenih ponudb.

Zaporedna številka	Število	Oznamenilo	Cene naj se ponudijo za
9. Sestavni deli za opremo lafet.			
4	32	garnitur	8 cm, M. 5, blazin za sedeže na oseh
5	32	"	M. 5, jermenov za poljske lafete
10. Predmeti za opremo topov.			
6	72	kosov	M. 5, pušic za mažo iz pločevine
7	176	"	manjših iz pločevine
9	8	"	M. 8, etuijev za opazovalna stojala za polj. topn. bater.
11	144	"	M. 5, steklenic za olje iz pločevine
15	8	"	M. 5, futural za krožna merila 2 m pal.
18	48	"	M. 5, vrčev, pločevinastih za olje
20	32	"	8 cm, M. 5, plaščev za zapahe
21	48	"	zaskočnih nožev
22	112	"	1.16 m dolgih vrvic za karabinarje z zadrgo
23	96	"	vrvic za obešanje meril
24	144	"	vrvic za obešanje tempir. ključev
25	248	"	poteznih konopcev
28	1952	"	motvozov za privezavanje
29	64	"	M. 99 kompl. priprav za ojne tračnice
12. Sestavni deli za vozove.			
31	304	"	M. 63, drogov okovanih
32	16	"	M. 5, ojes okovanih za prednjo opremo
35	104	"	M. 5, pregrinjal za prednjo opremo pri topnič. baterijah
36	56	"	M. 5, pregrinjal za provijantne vozove
38	264	"	8 cm, M. 5, blazin za sedeže na sprednji premi topniškega voza
39	264	"	cokelj desnih
40	200	"	M. 5, zavor s štirimi pritrdilnimi vijaki in maticami
41	24	"	M. 3, zavor
44	256	"	M. 5, jermenov
45	176	"	M. 63, jermenov
46	72	garnitur	M. 5, jermenov
47	296	kosov	M. 63, jermenov
48	296	"	obročkov št. vrste za led
49	176	"	motvozov za privezavanje voznihih plah na obroč
14. Oprema konj.			
52	2376	"	M. 80 nastavkov s stranskimi listi
53	80	"	M. 99 naprsnih krpic iz usnja
54	1536	parov	M. 68, adj. stranskih listov za levo polovico
55	48	"	M. 68, adapt. " za desno polovico
56	2288	kosov	M. 8, (99) stremen
57	2288	"	črnih konjskih odev
58	248	"	dopolnitvenih kosov k trebušnemu pasu
59	216	"	dopolnitvenih kosov za sedelno prtovnico
60	80	"	dopolnitvenih kosov za križna jermena
61	8	"	ščitnikov za noge
62	8	"	brez podbradnika velik. št. 2
63	336	"	iz palčic
64	366	"	"
65	135	"	"
66	24	"	brzd
67	18	"	"
68	32	"	brez podbradnika, z deljenimi palčicami
69	280	"	za jahalne konje
70	1032	"	z otiračo
71	80	"	M. 68, pasov
72	544	"	dolgih
73	710	"	z zaponkami
74	48	"	prostih, trebušnih
75	1953	"	za gornji del sedla
76	2448	"	M. 68, prtovnic
77	40	"	za spodnji del sedla
78	1644	"	M. 68, povodcev
79	2440	"	M. 68, povodcev
80	1721	"	podbradnikov velikost št. 2
81	365	"	podbradnikov velikost št. 3
82	856	parov	blazin zasilnih za komate
83	88	kosov	natikalnih s pušico in cevko, oglatih
84	88	"	škripcev
85	32	"	"
86	3280	"	osmičastih zadr
87	280	"	M. 92 naglavnih jermenov za jahalne konje
88	1536	"	adj. komatov za prestavljanje
89	16	"	M. 96, dvojnih križnih vajet z ročnikom
90	722	"	blazinic za zgornjo prtovnico
91	24	"	adapt. blazinic za zgornjo prtovnico
92	794	"	adj. prsnih
93	592	"	za privezovanje večje za oves
94	80	"	M. 99, vratnih
95	1144	garnitur	M. 99, jermenov
96	854	kosov	M. 68, jermenov
97	710	"	M. 68, jermenov
98	854	"	M. 68, jermenov
99a	2056	"	M. 99, adj. za oglav. hlevskih
99b	384	"	M. 99, verižic adj. za oglav. hlevskih
100	2320	"	M. 99, jermenov za stremena
101	746	"	M. 68, jermenov za obtok
102	778	"	jermenov za zadrževanje
103	3304	"	osmičastih
104	678	"	za križna jermena z 2 pritrdjevalnima jermen-
105	730	"	čkomama
106	576	"	za zadrževanje
107	568	"	M. 19, sedel velikost št. 1
108	8	"	M. 99, sedel
109	3128	"	M. 12, kompl. tov. sedel
110	3008	"	M. 68, zatikačev
111	768	"	zadnjih
112	104	"	M. 68, dolgih
113	5872	"	M. 68, konopcev
114	208	"	adj. dolgih
115	402	"	M. 68, za vprego
116	976	"	adj. za vprego
117	8	"	vrvi za nositev oja adj.
118	280	"	M. 99, tovornih tornister
		"	M. 10, kompl. črnih brzd z otiračo
		"	M. 70, sprednjih oprem za jahalnega konja

Zaporedna številka	Število	Oznamenilo	Cene naj se ponudijo za
119	718	kosov	M. 96, zunanjih ročnih
120	710	"	M. 68, notranjih
121	288	"	M. 92, za povodec
122	1160	"	M. 92, za ojesa
15. Konjske potrebščine.			
123	656	"	vrečic za oves
124	1480	"	vrečic za ozobce
125	1176	"	napajalnih veder
126	167	"	spoon za na noge
127	1256	"	konjskih krtač s usnjatim držajem
128	344	"	M. 90, spenjal za konje
129	625	"	M. 84, voznihi
130	16	"	M. 84, dolgih voznihi
131	536	"	velikih okovanih količkov za konje
132	24	"	M. 75, okovanih količkov sprednjih
133	896	"	obročkov za privezavanje konj
134	996	"	vreč za 1/2 hl ovs
135	320	"	adj. vreč za 1/2 hl ovs za jahalno opravo
136	1208	"	ključev za ozobce
137	1632	"	8 m dolg. vrvi za povezovanje sena
138	1256	"	konjskih česal z ročnim jermenikom
139	2353	"	torb za klajo
16. Ekvitacijske potrebščine.			
141	64	"	bičev za poduk
17. Dvigalne priprave in ročno orodje.			
144	8	"	M. 8, položnih mostov
18. Potrebščine za baterijske gradbe.			
145	8	"	M. 8, kompl. opazovalnih lestev
146	240	"	M. 99, kladiv s sekiro
147	328	"	M. 77, krampov z ročnikom
148	632	"	M. 77, lopat z ročnikom
149	96	"	lopatice
24. Potrebščine za zavijanje.			
150	6	"	škatelj za opremno čistilo
152	48	"	M. 5, futuralov za šotorne plachte
154	16	"	denarnih kaset za baterije
155	88	"	zabojev za svinčenke
157	96	"	8 cm, M. 5
158	16	"	"
159	48	"	M. 5,
161	8	"	"
162	8	"	8 cm, M. 8
163	16	"	8 cm, M. 5
165	56	"	M. 5
166	184	"	8 cm, M. 5
25. Kovine.			
167	72	"	prožnih zapon za M. 99 za oglavni jermen
168	300	"	podkev velikost št. 1
169	600	"	" " " 2
170	500	"	" " " 3
171	1800	"	podkev velikost št. 3
172	2500	"	" " " 4
173	2900	"	" " " 5
174	17500	"	št. 2
175	35000	"	št. 3
176	17500	"	št. 4
177	8000	"	navadnih krajnih žeblicev
178	8000	"	žeblicev za sedlarje
179	8000	"	30 mm dolgih navadnih ključavničarskih žeblicev
180	48	kosov	obročkov črnih k osem, za nosilne vrvi
181	256	"	pocinjenih, majhnih polokrogli
182	168	"	oglavnih
183	256	"	št. 1 brez kolescev
184	256	"	" " " 2
185	256	"	" " " 3
186	168	"	" " " 4
187	168	"	" " " 5
188	168	"	" " " 6
189	80	"	" " " 7
190	40	"	zaponk za obtočni jermen
191	16	kg	zadrževalni jermen
192	8800	kosov	30 mm debelega štirivoglatega jekla
193	42800	"	privijal ostrih za jahalne konje
194	8800	"	ozobcev " " vprežne
195	42700	"	topih " " jahalne
196	8	kg	mehkega cinka za varjenje
27. Usnje.			
197	16 1/2	kosov	usnja lahkega črnega gladkega
198	16 1/2	"	težkega " " " "
199	8	"	lahkega " " kravjega
28. Tkanina.			
201	320	kosov	96 cm šir., 80 cm dolg. domačega platna
202	88	"	95 cm šir., platna za blazine
203	48	"	96 cm šir., impreg. olivno-zelen. platna za jadra
29. Sukanec in vrvarsko blago.			
204	96	klobčič	12 zavezalnih vrvic
205	32	"	30 šivalnih vrvic
206	1248	m	5mm debelih močnih vrvic iz traja
207	96	kg	finega konopnega prediva
208	96	klobčič	močnega, surovega sukanca za sedlarje
31. Različno blago.			
220	168	kg	mazilnega mila prost. smole
222	106	"	surovega vazelina
32. Navadno orodje.			
225	5	kosov	M. 8, kompl. škatelj orodja za kovače
226	32	"	sekir za drva z ročaji
227	37	"	60 cm razdenih ročnih žag
228	48	"	M. 5, univerzalnih ključev za vijake
229	35	"	M. 99 kompl. nakov. orodja
230	6	"	za baterijo kompl. sedlar. orodja
231	8	"	M. 5 za baterije kompl. ključavnič. orodja
232	5	"	M. 5 za baterije kompl. kovaškega orodja
233	15	"	za baterije kompl. kolarskega orodja
40. Pisarniška in šolska oprava.			
234	8	kosov	bloki za naznanila
43. Orodje.			
235	48	kosov	odej iz bičja
236	32	"	topnič. zastav za signale s prevleko
237	136	"	steklenic za olje za ročne svetilke pločev
238	32	"	M. 86 pločev, vrčev za olje
240	368	"	M. 8, ročnih
241	240	"	svetilnik ročnih za jezdece z jermenom in ročko
242	32	"	pločev, signalnih za tobošstvo z olnj. svetilko

* Z oklepom po najnovejšem od ministrstva za deželno brambo aprobiranem vzorcu patent Hirsch v Laa na Daji.

Zaporedna številka	Številko	Oznamenilo	Cene naj se ponudijo za
244	240	kosov	nožnice, pločevinastih za smolnene baklje
246	14	parov	krampežev z jermeni
247	136	kosov	rut za signalne zastavice za jezdece
248	392	garnitur	oprav za šotore
249	184	kosov	M. 5, šotornih drogov
45. matem. fizič. in kem. instrumenti.			
257	192	kosov	buzol
258	8	"	kompl. telefonska pošajna oprava za jezdece brez
259	16	"	kompl. telefonska pošajna oprava za nejezdece / kukala
260	8	garnitur	rezervni telefonski material za baterije brez bloka za depeše

1. Na ustne, brzojavne in telefonske ali nepodpisane ponudbe se ne more ozirati.

2. Pismene ponudbe morajo dospeti najkasneje do 15. novembra 1913 ob 10. uri dopoldne pri vložnem zapisniku c. kr. ministrstva za deželno brambo na Dunaju I, Babenbergerstraš 5, pritličje.

Pri imenovanem ministrstvu (III. nadstropje, uradna soba št. 128) se bodo te ponudbe dne 20. novembra 1913 ob 10. uri 15 minut dopoldne komisijonalno odprle. Ponudniki ali njihovi pooblaščenici so upravičeni prisostvovati ofertni razpravi.

3. Odločitev o svoji ponudbi prejme vsak ponudnik od c. kr. ministrstva za deželno brambo le pismenim potom bržkone do 15. januarja 1914; vprašanja pred tem pismenim obvestilom so nedopustna in se ne ozira na nje.

4. Sklenjena pogodba se ugotovi z izdajo pismenega obvestila k točki 3, s katerim se ponudniku sporoča, da je sprejeta njegova ponudba.

Formalna pogodbeni lista se sestavi le na izrečno zahtevo dobavitelja.

5. Ponudniku je na prosto dan, staviti ponudbe tudi le na posamne vrste (zaporedne številke) zaznamka in pri vsaki vrsti na manjše množine (kosa itd.) kot je razpisano.

Ministrstvo za deželno brambo si pridržuje pravico sprejeti ponudbo tudi le glede posamičnih od več ponudbenih vrst ali glede dela dobavne množine.

6. Ponudbeniki smejo sami določati cene; pri imenovanju ponudbenih topničarskih potrebščin se je v lastnem interesu strogo držati obče rabljenih oznamenil (imen) in brezpogojno navesti tudi treba zaporedno številko in številko kategorije.

Prva polovica dobavne množine vsake vrste je dostaviti najkasneje do 15. maja 1914, druga polovica pa najkasneje do konca julija 1914, pri deželno-brambnem skladišču na Dunaju, X. okraj (blizu deželno-brambne orožne zaloge); v tej zadevi se je treba vselej pravočasno sporazumeti naravnost z deželno-brambnim skladiščnim zavodom.

7. Med letom 1914 more domobranska uprava zahtevati 10 odstotkov večjo potreščino, katera se v slučaju mobilizacije zviša na 50 odstotkov.

Ista se mora dostaviti v teku dveh mesecev po zahtevi, za isto ceno.

8. Vsi predmeti se morajo dostaviti monturni zalogi za domobranstvo na Dunaju na stroške podjetnika.

9. Ponudniki morajo, kolikor še niso oproščeni, vložiti vadij, oziroma kavcije v visokosti 5% skupne cene za ponujane predmete. Vadiji se ne smejo pošiljati na ministrstvo za deželno brambo, marveč se morajo vlagati edino le pri c. kr. nižjeavstrijski deželni glavni blagajni na Dunaju. Jamstvena pisma, kakor tudi izjave, ki se sestavijo ob priliki vlaganja rentnih knjižic, c. kr. poštno hranilnice se morajo pa priložiti ponudbam. V kolikor ta skupna cena ne presega 2000 kron, oziroma pri obrtnih zadrugah ter pridobitnih in gospodarskih zadrugah 5000 kron, odpade dolžnost polaganja varščine, oziroma kavcije.

Glede vrste in dobave kavcije veljajo zadevne določbe § 21 o varščini naredbe skupnega ministrstva z dne 3. aprila 1909 glede oddaje državnih dobav in del (drž. zakonika številka XXXII iz l. 1909) in navodilo za sestavo ponudb v zvezku pogojev, odobrenih z odlokom c. kr. ministrstva za deželno brambo, oddelek XII, šteč. 2791 iz l. 1911.

10. Dobava se odda samo takim ponudbenikom, kateri bivajo v državnem zboru zastopanih kraljevinah in deželah ter v lastnih tovarnah istotam izdelujejo ponudene predmete.

11. Ponudniki rabijo brezpogojno sledeče v letu 1911 vnovič izdane pripomočke, kakor:

- „Pogoje“, tičoe se dobave izdelanih oblek in upravnih predmetov za c. kr. domobrambo in c. kr. črno vojsko;
 - navodilo za sestavo ponudbe;
 - uradne tiskovine za ponudbe.
- Razen tega so na razpolago za ponudbe:
- Navodilo, kako je sestaviti jamstveno pismo;
 - navodilo o sestavi izjave pri vlaganju rentnih knjižic c. kr. poštno-hranilničnega urada;
 - dopolnilne določbe glede dobave vadijev in kavcij potom vložnih knjižic hranilnic, rentnih knjižic c. kr. poštno hranilnega urada in menjic.

Ti pripomočki se dobe proti plačilu le v zalogi c. kr. dvorne in državne tiskarne na Dunaju I, Seilerstätte 24, dobiti jih je v pregled tudi pri intendantah domobranskih ozemskih poveljstev in v vseh avstrijskih trgovinskih in obrtnih zbornicah.

12. Vzorci dobavnih topničarskih potrebščin kakor tudi predpisi o sprejemanju blaga ter popisi se dobe na vpogled samo v c. kr. domobranskem skladiščnem zavodu, oziroma v c. in kr. topničarskem arzenalu (c. kr. topničarski monturni zalogi) na Dunaju.

Dobavne vrste morajo v vsakem oziru odgovarjati tem vzorcem kakor tudi pogojem o prevzemanju blaga služb. knj. G. 51, G. 58, G. 60, G. 63 in G. 65 ki se morajo istotako upogledati pri domobranski monturni zalogi, in si morajo torej ponudniki pred sestavo ponudbe tem gotoveje ogledati vse navedene pripomočke, ker treba v ponudbi sami potrditi, da je ponudniku vse to znano. V koliko se morejo vzorci tudi nakupiti po določenih normalnih cenah pri domobranskem skladiščnem zavodu, je treba vprašati pri navedenih zavodih. Pri istem se dobe tudi predpisi na posodo, v kolikor to dopuščata zaloga.

13. Plačilo dobavljenih vrst se izvrši na podlagi dobavnice, ki se predlože od strani domobranskega skladiščnega zavoda v dveh izvodih ministrstvu, od tukajšnjega urada potom poštno hranilnice na Dunaju, pri tem se pa obenem odtegne kolkovna pristojbina po lestvici II. in III.

Ali ste že ponovili naročnino?

Domača tvrdka Marija Götzl Priporoča svoje veliko, bogato zalogo vsakovrstnih damskih in otroških KLOBUKOV ter športnih čepic v najnovejši obliki. Zunanja naročila obratno.	Modni salon Ljubljana :: Židovska ulica šte. 3. Popravila se sprejemajo. Žalni klobuki vedno v zalogi. Cene brez konkurence.
---	---

KNJIGOTRŽTVO.

Siebinge: Slovarček slovenskega in nemškega jezika. 1 K 20 h, vezano 1 K 80 h. Katoliška Bukvarna v Ljubljani. — Ta slovarček obsega besede, ki se rabijo v navadnem, vsakdanjem življenju ter je prirejen s posebnim ozirom na samouke. Pri vseh besedah navaja namreč tudi posamezne oblike, radi česar je praktično bolj poraben kot drugi podobni slovarji.

Disraeli: Vstaja Škenderbegova. Zgodovinska povest. 60 h. — Škenderbeg je vzor krščanskega junaka, ki gori domovinske ljubezni in se ne strši nobenih žrtv in bojov, da reši svoj narod. Baš sedaj, ko je mogočno narodno gibanje med slovenskim ljudstvom, se bo ta povest brala z velikim veseljem in vplivala navduševalno.

Bourget - Kalan: Razporoka. Roman. Cena 2 K, vez. 3 K.

Champlol: Mož Simone. Roman. Cena 1 K 90 h, vez. 3 K. —

Dejanje teh dveh psiholoških romanov je markantno in značaji ostro risani. Posamezne osebe izražajo v vsakem dejanju svojo individualnost. Čudovito naravno in vendar tako namestoma si značaji nasprotujejo, in ravno s tem drug drugega pojasnjujejo. Kdor bo bral ta romana, imel bo celo dejanje tako živo pred očmi, kakor če bi gledal nad vse zanimivo dramo, uprizorjeno na odru.

Priporočilo!

Kdor želi, da se mu dobro nabrusi britev, žepni nožič, dalje razni kuhinjski noži škarje in drugo rezilo, naj se obrne na

Ivana Krajgerja

prvega finega in umetnega brusarja v Ljubljani. Ta oskrbuje tudi vsa dela za papirnice. Električni obrat. Pri njem je vedno v zalogi najfinerje blago iz solinškega jekla, kot britev, kuhinjski noži itd. 3220 2-1

Samo v Židovski ulici.

Grafenauer: Zbirka slovenskih povesti. I. snopič: »Vojnimir ali poganstvo in krste«. Spisal Josip Ogrinc. Cena 60 h. Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Zbirka slovenskih povesti, ki bo prinašala povesti naših najboljših pisateljev, nam podaja v prvem snopiču krasno povest, ki je zajeta iz časa pokrščenja Slovencev. Pisatelj nam tekom povesti slika naše dede in njihovo življenje, tako da seže pisana beseda do srca. Povest je vredna, da si jo vsakdo nabavi in se naroči na nadaljnje snopiče.

Kot potnik-akviziter

se sprejme takoj za Kranjsko za življensko in otroško zavarovanje proti proviziji in gotovi plači inteligentna oseba. — Ponudbe z navedbo referenc pod: »Dauernde Stellung« na anončno pisarno Josip Heuberger, Gradec, Herren-gasse šteč. 1. 3283

Učenec

od 15 do 16 let star, poštenih starišev, se sprejme takoj za mizarstvo obrti pod zelo ugodnimi pogoji. Fr. Šetina, mizar, Gunclje šteč. 19, pošta št. Vid nad Ljubljano. 3296

Moderno urejena in dobro delujoča

parna pekarna s prodajalno za kruh

se da pod ugodnimi cenami v najem s 1. decembrom 1913. V prodajalni je lahko tudi trafika. Natančnejša pojasnila daje Hranilnica in posojilnica na Dobrni pri Celju. 3257

Zahtevajte zastoj in franko moj cenik

o električnih in acetilenskih svetilkah

za vse porabne svrhe. — Izborne električne žepne svetilke, zelo sveteče, kompletna za K 2, 240, 280. — Električne ročne svetilke v kovinastih tokih po K 4— in 5—. Hišne svetilke v lesenih omarah K 450. — Acetilenske ročne svetilke iz medenine ponikljane, zelo trpežne za na mizo in obešanje, po K 4—, 5— in 6—. Pošilja po povzetju

A. Weissberg, izvozna tvrdka, Dunaj
 Untere Donastrasse 23/S 3207 Dopisuje se hrvaško.

3282

P. 86/8/112.

Sklep.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Mokronogu se na predlog varustva nedoletnih Majcnovih otrok dajo v najem po javni dražbi

enonadstropna hiša v Mokronogu št. 18

z gostilniško koncesijo, ledenico in gospodarskim poslopjem za katero se je ustanovila izklicna cena v znesku 1200 K na leto, Najemna doba 5 let.

V najemdajanje se bo vršilo

dne 6. novembra 1913

pri podpisani sodnji v sobi št. 1 ob 11. uri dopoldne.

Najemne pogoje je vpogledati pri sodišču.

Istotam se ob 2. uri popoldne na Majcnovem dvorišču na prostovoljni javni dražbi prodajo: 1 samček, kočija, 2 komata, konj, več plemenskih krav in telic, 4 vozovi, Wertheimerca, tehcnica, verige in železje.

C. kr. okrajno sodišče v Mokronogu, odd. I.,
dne 22. oktobra 1913.

Samo 5 dni z brzoparniki francoske družbe !!

Najkrajša vožnja iz Havre v New York

Veljavne vozne liste za vse razrede in vozne liste za potnike iz Amerike nazaj v domovino dobiš edino pri

1929

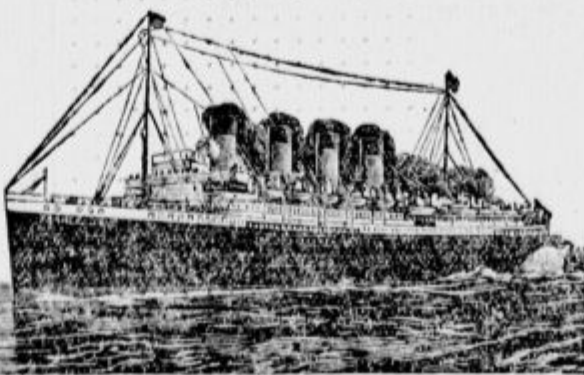
ED. ŠMARD

oblastveno potrjena po-tovalna pisarna v

Ljubljana, Dunajska cesta 18

v hiši Kmetске posojilnice nasproti gostilne pri „Figovcu“.

Izdaja vozne liste po vseh železnicah za prirejanje zabavnih in romarskih vlakov. Vsa pojasnila istotam brezplačno.

Jesenške novice.

j **Politično društvo** krščansko - socialnega delavstva na Jesenicah je v svoji seji dne 22. t. m. enoglasno sklenilo naprositi bivša poslanca gospoda Janeza Pibra in viteza Pogačnika, da zopet kandidirata.

j **Socialni demokratje** so imeli dne 18. t. m. na Savi »Pri jelenju« shod. Na shodu, na katerem je bilo z našimi poslušalci vred nekaj manj kot 100 ljudi, je zabavljaj Kristan, seveda čez klerikalce. V sreču pa je Kristan brezdvomno prepričan, da je samo naš poslanec Piber stokrat več storil za naše delavstvo nego vsi sociji. Tega prepričanja so bili tudi vsi udeležniki.

j **Nad skupščino »Slovenske Straže«** so se srdito spravili naši liberalci. Od same jeze so tako oslepelili, da niso videli ne zastav, ne udeležnikov. Ker niso skupščinarji po cestah rjuli, kakor navadno delajo pijani liberalci, pravijo, da ni bilo nikakega navdušenja. Imajo pač liberalci še vedno svoje staro mnenje, da se domovina rešuje samo z rjovenjem. Mi smo pa drugega mnenja, zato smo bili z občinim zborom nad vse zadovoljni. Naši Korošci, Stajerci, Goričani in Tržačani pa so o resnicoljubnosti »Slovenskega Naroda« tako prepričani, kakor mi. In to nam je dovolj.

j **Oča Humer** je baje odstopil od sokolstva. Mlajši Sokoli so sprevideli, da je pot, ki jim jo kaže Humer, napačna. Odtod menda razpor.

j **Dekle z biseri**, prelep igrokaz v petih dejanjih s petjem, se uprizori jutri v Delavskem Domu na Savi. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Vstopnina navadna. Pri predstavi sodeluje društveni orkester. Vabimo!

Gospodarstvo.

g **Kmetijsko - poučne tečaje**, ki so se tako udomačili med našim ljudstvom, bo prirejal deželni odbor tudi letošnjo zimo. Tozadevni tečaji bodo trajali po en dan, dva do tri ali več dni, kakor bo to primerno krajevnim potrebam in razmeram. Predavalo se bo v prvi vrsti o kmetijskih stvarih kakor o živinoreji, prašičereji, mlekarstvu, namakanju, osuševanju in gnojenju travnikov, o sadjarstvu, vinarstvu in kletarstvu, o prvi pomoči in higijeni pri živini. Ravnotako se bo upoštevalo želje po predavanjih o ljudski higijeni, o hranilnicah in posojilnicah ter o ostalem združništvu, o občinskih posredovalnih uradih, zemljiški knjigi, testamentu, o upravi in ustavi itd. Prošnje za prireditve takega tečaja je vlagati pri deželnem odboru najkasneje do 1. novembra t. l. V prošnji naj bo navedeno, kateri predmeti, po možnosti tudi kateri dnevi bi bili pripravi krajevnim potrebam. Navesti je tudi prostore, v katerih se bo tečaj vršil, za kar so najpripravnejše društvene dvorane, če teh ni, šolske sobe, načelno se pa tak tečaj v gostilni ne vrši. Za nedelje in praznike je po možnosti tudi navesti, kdaj se v dotičnem kraju vrši ta čas služba božja. Po možnosti se bo deželni odbor oziral na to, da se vršita po dva tečaja istočasno v sosednjih občinah, odnosno farah, da se predavatelji izmenjavajo. Prošnje je vlagati pravočasno, ker se vsled velikega zanimanja za take tečaje na zakasnele nebo več mogoče ozirati.

umetne in sveže pripravljene v
lepi izpeljavi, kakor tudi trakove
v vseh barvah pripravljene v
Ljubljani, Preser. ul.
Benedikt & Co., Preser. ul.
Palaca »Mestne hranilnice«.

Vence

PETER LASSNIK

najstarejša ter najsolidnejša trgovina v Ljubljani

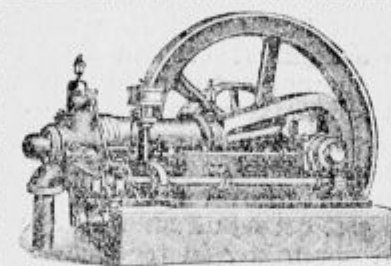
priporoča

svojo vedno svežo zalogo špeterijskega blaga,
ter raznovrstne, vedno sveže mineralne vode.

Najnižje cene, točna ter strogo solidna postrežba.

PETER LASSNIK, Ljubljana, Marijin trg — Wolfova ulica.

PAZITE na tu označene prve in najboljše dvorne tovarne:
Bösendorfer, Höpfl & Heitzman (neprekosljivi pianini z Lexoffovo mehaniko) Rudolf (ne zamenjajte z Anton) Stelzhammer (najboljši krilni klavirji amer. sistema), Bratje Singl, Czapka, Laub. & Gloss (veliki 7 1/2 okt. konc. pianini), Höpfl (amer. harmoniji od 90 K naprej). Vzlic vsem poizkusom ne dobe od tu omenjenih najboljnih nobenega klavirja zavisti blodi trgovci, ki se drznejo slepiti javnost o „dobrem blagu“ da si niti jednega pomembnega fabrikata nimajo v zalogi, kar se blagovolite osebno prepričati. Kot glavni zastopnik gorenj. najboljnih tvornic opozarjam, da imam izključno jedino le jaz vedno 20—30 teh fabrikatov na izbiro. Svarim pred nakupom event. falzifikatov in navideznega pofelna. Prodajam po tovarniških cenah z značilnimi popusti in tudi na obroke od K 15.— naprej brez zadatja in 10 letno postavno garancijo. — Uglasevanje in popravila strokovno solidno in ceno. Zamena naj- **Hilfenz Breznik**, učitelj Glasb. Matice ugodnejša. in zapriseženi strokovnjak c. kr. deželnega sodišča, Ljubljana, Kongresni trg št. 15. (Zvezda, nasproti nunske cerkve). — Največja trgovina in izposojevalnica klavirjev, vsega glasbenega orodja strun, in muzikalij na jugu Avstrije.

Tehnična pisarna
Emanuel & Oskar Kraus

Via S. Nicolò št. 2 ♦ TRST ♦ Telefon št. 20-66

Uredba kompletnih industrijskih naprav vsake vrste, dalje napeljava električne luči in moči.

Glavno zastopstvo Draždanske tovarne za plinove motorje, prej Moritz Hille, Draždane. Najstarejša tovarna motorjev za nafto, sesalni plin, bencin, benzol in plin.

V prometu je čez 10.000 motorjev.

Visoka odlikovanja.

Stroji za opekarne za ročni obrat in obrat s stroji.

Stroji za obdelovanje kovin, strožnice, za vrtanje, za dolbenje itd.

Stroji za obdelovanje lesa od tvrdke Adolf Aldinger, Obertuerkheim pri Stuttgartu. Oblični Universal, krožne žage, stroji za vrtanje in dolbenje, stroji za urezavanje in za brusenje. — Kompletna mizarske naprave.

Proračuni, ponudbe in tehnična navodila zastoj in pošnina prosto.

Visoko, moderno pedelo, lepoto linij, udobnost dajo samo

Warnerja Rust Proof

STEZNIKI

(Originalno ameriški izdelek).

Se pere kakor vsako drugo perilo, ne da bi se od stranile vloge. Za vsak kos se jamči.

Edina založba v Ljubljani:

Josipina Podkrajšek,

Ljubljana, Čevljarska ulica št. 2.

Priporoča tudi veliko zalogo higiениčnega perila, jাগrovega in Tetra ter vse druge modne predmete najboljše kakovosti.

Naročila po pošti se izvršujejo točno.

Moderci v vseh modernih oblikah

moderčki in potrebščine za moderce, rokavice, parfumerija, nogavice, moderne ulasnice, broške, igle za klobuke, pajčolani, torbice itd., vse v največji izbiro v modni trgovini za dame

P. MAGDIĆ, LJUBLJANA

nasproti glavne pošte.

Anton Presker

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 14.

se priporoča sl. občinstvu za mnogobrojen poset zlasti pa preč. duhovščini v izdelovanju vsakovrstne duhovniške obleke (talarjev itd.), iz trpežnega in solidnega blaga, po nizkih cenah. 811 52

Večji lokal

se odda, pripraven je za vsako obrt. H. Šerjeva ulica št. 12 prtl. — Natančneje se izve istotam v trafiki. 3211

Za njive in travnike,
za sadje, zelenjad,
za žito, vinograd
moraš žlindre pridati!

Tomasova žlindra

zvezdne znamke

je priznано najboljšo in poceni, fosforatokislino gnojilo za jesensko setev.

Gotov učinek! Bogat donesek! Pozor!

Tomaževa žlindra zvezdne znamke prodaja se le v plombaranih, z zvezdo zaznamovanih vrečah.

Za vsebino fosforove kisline, ki je na vrečah označena, se da popolno jamstvo.

Zalogo zvezdne znamke ima veletrgovina „MERKUR“ PETER MAJDIĆ v Celju.

Naročila na debelo in drobno se takoj izvršujejo. 2434

Pozor! Pozor!
Drože — Presgerm.

Uljudno naznanjam vsem pekovski mojstrom in trgovcem, da sem povečal svojo znano tovarno za drože in isto s parnim strojem uredil, ter mi je zato mogoče postreči brez konkurence po najnižjih cenah in z najboljšim blagom.

Cene po dogovoru, večja naročila imajo še za celo leto popust. — Naročila od 4 kg pošiljam franco. Pričakuje cenjenih naročil, beležim z odličnim spoštovanjem 3955

Maks Zaloker Prva ljublj. tovarna drož v lastni hiši Krakovski nasip št. 2a.

Nadležne kocine

na obrazu in na rokah odstranjuje v petih minutah

odstranjevalec kocin

dr. H. Rixa

zajamč. neškodljiv, gotov uspeh. Skatija za K 4 — zadostuje. Razpošilja na vso stran

Kos. dr. A. Rix, Laboratorij Dunaj IX, Berggasse 17 H.

Zaloga v Ljubljani: Lekarna „pri zlatem jelenju“, parafumerija A. Kaudič in drožerija „Adrija“.

Namesto K 106 — za K 56 —

dobavljam franco na vsako postajo za reklamo nove vrste

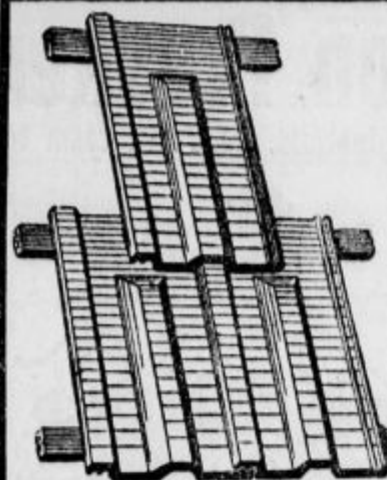
šivalne stroje „Singer“

ki se gonijo z nogo z eleg. omario in 10 letno garancijo. Odpošljem ko dobim 15 K zadatja, ostanek po povzetju. Vse vrste šivalnih strojev „Ringschiff“, „Central-Bobbin“ za hišno porabo in za rokodelce po en gros cenah.

A. Weissberg, Dunaj II.

Untere Donaustrasse 23/S.

Dopisuje hrvaško. Ceniki gratis in franco.

Fr. Mally & dr.

priloga zarezano strešno, navadno strešno in strojno zidno opeko

v vsaki množini in najboljši kakovosti.

Vzorci brezplačno.

Sprejema zastopnike.

Proda se radi pomanjkanja prostora

pohištvo in več postelj

z žimnicami v Ljubljani, Kopališka ulica št. 12, pri Kolesarju.

Tajnik in knjigovodja

z večletno prakso, popolnoma verziran v vseh knjigovodskih in posojilniških poslih, želi premeniti službo. Ponudbe pod »Stalen«, poste restante, Ljubljana.

Najboljši češki nakupni vir!

S. Benisch

Geno posteljno perje.

1 kg sivoga, dobrega, puljenega 2 K; boljšega 3 K 40 v.; prima polbelega 2 K 80 v.; belega 4 K; belega puhastega 5 K 10 v.; 1 kg veletinega snežnobelega, puljenega, 6 K 40 v.; 8 K; puha sivoga 6 K, 7 K, belega, finoga 10; najljepši spni puh 12 K.

Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega rdelega ali rumenega nankinga, ena pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dolgi, 60 cm široki, polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglavnice 3 K, 4 K 50 v., 4 K. Pernica 200 cm dolga, 140 cm šir. 12 K, 14 K 50 v., 17 K 80 v., 21 K; zglavnica 90 cm dolga, 70 cm šir. 4 K 50 v., 5 K 20 v., 5 K 70 v., spodnja pernica iz močnega, črnatoga gradla, 180 cm dolga, 116 cm šir. 12 K 80 v., 14 K 80 v. Razpošilja se po povzetju, od 1 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za negajajoče se vrno denar. Natančni cen. gratis in franko.

S. BENISCH, DESENICE št. 818 (Češko).

Brizgalnice, cevi, telovadno orodje in avtomobile

kupujte samo pri

R. A. SMEKAL, ZAGREB

katera tvrdka se zdaj glasi: Središnja prodaja ognjegasnih brizgalnic in potrebnih, telovadnega orodja in avtomobilov d. s. o. j.

Praga-Smichov.

R. A. Smekal.

V. I. Stratilek.

V. K. Smakal.

Opozorjamo, da razpošiljajo v zadnjem času različne nemške tvrdke po svojih zastopnikih na gasilna društva svoje nemške cenike in ponujajo svoje blago.

Št. 4282.

3216

Jubilejne ustanove

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko razpisuje za leto 1913:

- a) osemnajst cesarja Frana Josipa ustanov (8 po 50 K in 10 po 20 K) za uboge onemogle obrtnike vojvodine Kranjske;
- b) štirinajst cesarja Frana Josipa ustanov (4 po 50 K in 10 po 20 K) za uboge onemogle obrtnike in trgovce vojvodine Kranjske;
- c) pet cesarice Elizabete ustanov po 40 K za uboge onemogle vdove kranjskih obrtnikov ter
- d) pet cesarja Frana Josipa ustanov po 20 K za uboge onemogle vdove kranjskih obrtnikov in trgovcev.

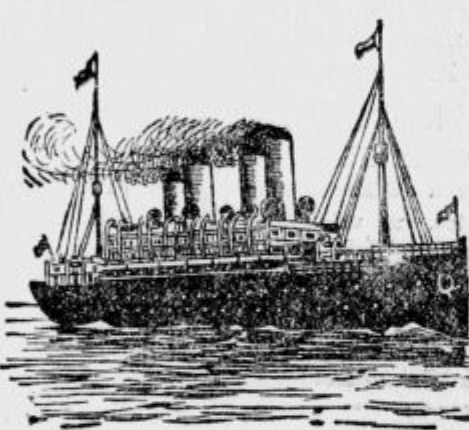
Prošnje naj se pošljejo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani do 15. novembra 1913. Priloži naj se jim od občinskega in župniškega urada potrjeno dokazilo, da je prosilec obrt ali trgovino samostojno izrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog, oziroma da je prositeljica onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika ali trgovca.

Potniki v Ameriko!

ki so previdni, se vozijo dandanes samo z najnovejšimi parniki „VELIKANI“ preko HAMBURGA. — Največji parnik na svetu je

IMPERATOR

Dolg je 920 črvljev (280 m), nosi 50.000 ton ter je prva ladja na 4 vijake, dočim so bili dosedaj največji in najhitrejši parniki samo na 2 vijake. „IMPERATOR“ je široko morje preplul v 20 dneh trikrat ter se je moral pri tem še v Hamburgu in New-Yorku z izkladanjem in nakladanjem da je na vodi, ter se niti malo ne da primerjati z drugimi morskimi velikani.

jem po poldrugi dan muditi. — Morska vožnja v 6 do 6 1/2 dneh se popolnoma jamči.

O prvi vožnji „Imperatorja“ piše „Glas Naroda“ iz New-Yorka: „Imperator“ je višek moderne tehnike. Ropotanje strojev se čisto nič ne sliši. Ladja pluje tako mirno, da človek skoraj ne ve,

Približno tako so urejeni tudi drugi „velikani“ „Hamburg-Amerika linije“. Vsi imajo v III. razredu sobe samo z 2, 4 ali kvečjem s 6 posteljami. Hrana je obila in dobra. Taki „velikani“ so poleg „IMPERATORJA“, „KAISERIN AUGUSTE VICTORIA“ (25.000 ton), „AMERIKA“ (24.000 ton), „CLEVELAND“ in „CINCINNATI“ (po 20.000 ton) itd.

Važno! Vsak potnik dobi pri meni pismeno garancijo, da je prost vseh stroškov za hrano in stanovanje ko se pripelje v Hamburg.

Vsakojaka pojasnila daje brezplačno:

Fr. Seunig, Ljubljana, Kolodvorska ulica velika številka 28.

Razpis.

Za zgradbo napajališča za vas Glina, občina Bloke, okraj Logatec, na 3231 K 70 h proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo enotnih cen proračuna naj se predložijo do

8. novembra t. l. ob 11. uri dopoldne

podpisanemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečatenih z napisom: »Ponudba za prevzetje zgradbe napajališča za vas Glina, občina Bloke«.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jih brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji se dobe pri deželnem stavbnem uradu, Turjaški trg 1 v navadnih uradnih urah za znesek 1 K 30 h.

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani,

dne 21. oktobra 1913.

Perilo za gospode zavodov vedno v zalogi

Izvršitev oprem za neveste

Ustanovljeno leta 1870.

PERILO

za gospode, dame in otroke

lastnega izdelka

ki je radi izvršnega kroja, točnega dela in nizke cene daleč znano, priporoča

C. J. HAMANN

založnik perila ces. in kralj. Visokostij, častniških uniform, zavodov, inštitutov, samostanov itd.

LJUBLJANA.

Perilo po meri se najhitreje izvrši.

Istotam prva kranjska

pralnica in likalnica

perila za gospode. - Motorni obrat.

Najskrbnejše varovanje perila. -- Najnovejši stroji.

Perilo se po načinu prve dunajske pralnice in likalnice brez madežev kot novo lika in vse do srede vsakega tedna vposlano perilo do sobote istega tedna izvrši.

Ako doseže delo za čiščenje 6 K, se pošlje perilo frankovano nazaj, pri znesku 12 K se pošilja za doposlano perilo vrne, tako, da ne nastanejo za stranko s pošiljano nobeni izdatki.

Znano najpoštevnejša postrežja.

Posteljno perje, puh, kapok

Kopalno perilo :: Dr. Lahmanovo zdravstveno perilo

Dr. Gustav Jägerovo volneno perilo :: Tetra-perilo

Posteljno perje, puh, kapok

I. C. MAYER

Zaloga vseh vrst sukna, platna ter manufakturnega blaga.

Manufakturna trgovina
na debelo in drobno.
Ljubljana, Stritarjeva ul.

Tržiške novice.

t Ženski odsek društva sv. Jožefa priredi v nedeljo 26. t. m. ob pol 8. uri zvečer v društveni dvorani igro »Zaklad«. Ta igra je ena najlepših, ker je vzeta iz ljudstva. Odsek vabi vse društvenike in prijatelje društva k predstavi.

t Društvene zadeve. Pretekli ponedeljek je predaval v ženskem odseku g. kaplan Čadež o ženskem vprašanju; v torek je govoril g. kaplan Golé o stoletnici Francozov na Kranjskem. Predavanja so lepo obiskana. — V nedeljo je priredil ženski odsek prvi zabavni večer, ki se je vrlo dobro obnesel. Poleg petja smo imeli več humorističnih nastopov, govorov in tombolo. Tudi za pokrepčilo je bilo dobro preskrbljeno. Gotovo nam bo ženski odsek priredil še več enakih družinskih večerov. — Jugoslovanska organizacija je imela 19. t. m. javno predavanje, na katerem je g. profesor Marinko iz Kranja govoril o moči, ki jo ima organizirano delavstvo. — Delavski tečaj bomo imeli 9. novembra. Obljubljenih je več govornikov za to nedeljo. Prišli bodo delavski odposlanci tudi od drugod. Opozorjamo že sedaj krščansko delavstvo na ta velevažni tečaj.

t Pirčev večer bo prihodnji torek v društvu sv. Jožefa. Ta dan bo ravno sto let, odkar je bil rojen daleč okoli znani in ugledni zdravnik Pirc. O tem znamenitem možu, katerega se tržani še dobro spominjajo, bo predaval č. g. župnik P. Bohinjec iz Dupelja. Čujemo, da se udeležijo predavanja še živeči otroci umrlega gospoda zdravnika. Pričetek točno ob 8. uri zvečer.

t Socialni demokratje so imeli minolo nedeljo shod pri Pelarju. Bilo je navzočih kakih 40 zvestih ovčic, ki so mirno poslušale sodruga Bartlna iz Ljubljane, ko je razlagal, seveda po svoje, o elektrarni na Završnici in premleval razne laži, posnete iz »Zarje« in liberalnih časnikov o dežel. zboru. Seveda mož ni povedal svojim vernikom, da je večina deželne zboru več koristnega storila v teku šestih let za deželo, nego vse prejšnje liberalne večine v dolgi dobi let. Rdečkariji so razdeljevali slednjič neke papirnate flike z napisom »Ljudski glas«. Toda to ni ljudski glas, temveč lažnjivega kljukca glas. Ne verujemo, da bi ta glas toliko omamila pametno delavstvo, da bi volilo 1. decembra socialnega demokrata za poslanca.

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

najboljša dijetična in osvežujoča pijača

preizkušena pri želodčnih in črevesnih ka-farih, obistnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo najveljavnejši zdravniki kot bistveno podpiralno sredstvo

pri karlovarijskem in drugih kopeliških zdravljenjih in kot poznejše zdravilo po kopeljih 24 38 in trajno porabo. I (VI.)

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn**, železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih Prospekti zastoni in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Založbe pri Mihael Kasfner-u, Peter Lass-niku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 11

Zobna krema

KALODONT
Ustna voda

Umetni zavod za cerkveno slikanje

J. HLAVKA

slikar cerkvenih podob

Praga Kral. Vinohrady

Puchmajerjeva ul. št. 68.

Priporočamo prečastiti duhovščini poznate slike svetnikov, altarne slike, križeva pota, pasijonske slike itd. na platnu, cinkasti pločevini itd., umetniško izvršene po ugodni ceni.

Slike ali načrte pošiljam zastoni na ogled. Depisuje se slovensko.

3502 Najboljša priporočila.

Franc Kos Ljubljana,
Sodna ulica.

Podpirajte domačo industrijo!
Stare nogovice se ceno podpletujejo!

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za površne in spodnje jopice, moderne, telovnike, nogovice, rokavice, posebne obleke zoper trganje, pletilni material za stroje itd. na drobno in na debelo.

Sivalni stroji od 70 kron naprej.

Pletilni stroj patent „Wiedermann“ je edina in najuglednejša prilika za dober zaslužek, pouk brezplačen, trajno delo zagotovljeno. Ker delam brez agentov, so cene veliko nižje. 250

Specialiteta K 20.—

F. L. Popper čevlji

za gospode in gospe so nogam najbolj priležni, lični in najboljše kakovosti

Naprodaj samo pri

JULIJI ŠTOR, Ljubljana
Prešernova ulica št. 5.

Goiserski čevlji za turiste,
higijenični čevlji za otroke.

Cena: 12.50

2938 (52)

Cena: 16.50

Zadnje novosti!

Priporočajo se največja izbira jesenskih in zimskim kostumov, modernih jop in plaščev, vrhnih kril za

dame in deklice.

Za gospode in dečke

velika izbira oblek, površnikov, zimskih sukenj, nepremočljivih pelerin najnovejšega kroja. — Radi neznačnih stroškov cene brez konkurence.

Konfekcijska trgovina

A. Lukič, Ljubljana

Pred škofijo št. 19.

2734

Kolesarji, zahtevajte

v svojem lastnem interesu nemudoma prvi slovenski bogato ilustrovani cenik 1913, koles in posameznih delov, ki je pravkar izšel, brezplačno in poštne prosto. Preglejte istega pazljivo ali pa se osebno prepričajte v naših trgovinah in uvideli boste, da vodimo prvovrstno blago po najnižjih, brezkonkurenčnih cenah.

Karel Čamernik & Ko. Ljubljana
Dunajska cesta št. 9—12.

Specijalna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli. Mehanična delavnica in garaža.

520

Steno - daktilograf
(tudi debatni)

slovensko-hrvatsko-italijansko-nemški z večletno prakso, išče mesta. Ponudbe pod „Trajnost“ posterstante Trst. 3172

Najstarejša slovenska trdka te stroke.
Obstoji že nad 38 let. 3022

ANA HOFBAUER

imejteljica zaloge cerkvene obleke in orodja

Ljubljana, Wolfova ul. 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. občinstvu, da izdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne bandere, baldahine, plašče, kazule, pluvijale, dalmatike, velume, albe, korotlje, prte itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi naročila na vezenje, prenavljanje stare obleke ter sploh vsa popravila.

Zagotavljajo hitro in najpoštenejšo postrežbo, prosil, da se pri naročilih izvoli ozirati na prvo domačo trdka.

Proda se iz proste roke

posestvo

v Brekvcach pri Zireh. Obsega 13 orolov rodovitnega sveta, na katerem je dosti drv in stelje. Rede se lahko štiri goveda in dva prašiča. Hiša je zidana, v dobrem stanju in ima tri stanovalne prostore, eno kuhinjo in dve kleti. Pridan je čeden hlev. Hiša je krita z opeko, stanovalni prostori so obokani. Posestvo je od deželne nove ceste 5 minut, od župne cerkve v Zireh pol ure oddaljeno. Pripravno je za kakega rokodelca in se ceni na 6000 K. Natančna pojasnila daje lastnik. — Naslov pove uprava Slovence pod št. 3205.

Domača najnovejša
konfekcijska trgovina
Maček & Komp.
Franca Jožefa cesta 3

se priporočajo cenj. p. n. občinstvu v nakup

narejenih oblek.

Sprejemajo se naročila po meri, ter se izvrše točno in solidno.

Založniki c. kr. priv. juž. železnice.

Solidna postrežba. — Najnižje cene.

SODI.

Več vrst sodov ima na prodaj A. Repič, sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo.

2633

Letna produkcija čes 2000 Lokomobil.

HEINRICH

Naslov za brzojavke:
LANZFILIALE DUNAJ.

LANZ

MANNHEIM

Pisarna: DUNAJ VIII.
Laudongasse 9. Telefon 18881 b.

Vročeparne-Lokomobile

z zaklopnim krmilom „Sistem Lentz“

Jednostavna postrežba.

zmožnost do 1000 PS.

Največji prihranek.

Obisk Inženirja in ponudbe brezplačno.

LANZOVE vročeparne Lokomobile
z naravnost vezano Dynamo.

Najcenejše
**dežnike in
solnčnike**
domačega izdelka

priloga po najnižji ceni in najboljši kakovosti
slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana

Pred škofijo 19. Prešernova ulica 4.

Popravila točno in ceno. 537

Perje za postelje in puh

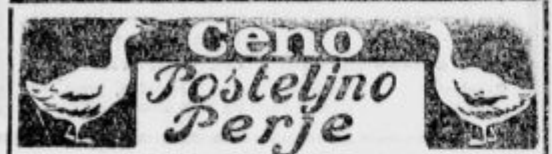
priloga po najnižjih cenah

EMIL KRAJEC

preje F. Hiti 3534

Pred škofijo šte. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo

1 kg sivga skupljenega K 1.-, boljšega K 2.-, pol belega prima K 3.-, belega K 4.-, prima mehkega paha K 6.-, prvovrstnega K 7.-, 8.- in 9.-. Sivga paha K 6.-, 7.-, belega linaga K 10.-, prsnega paha K 12.-, od pet kg naprej franko.

Dovršene napolnjene postelje

z gostega, trpežnega, rdečega, modrega, rumenega ali belega met (manking) blaga. 1 pernica 190 cm dolga, 120 cm široka, z 2 vzglavnicama, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, zadostno napolnjena z novim, sivim, puhastim in trpežnim postelnim perjem K 10.-, s pol puhom K 20.-, s pol perjem K 24.-. Posamezne pernice K 10.-, 12.-, 14.-, 16.-. Posamezne vzglavnice K 3.-, 3.50, 4.-. Pernice 200x140 cm velike K 13.-, 15.-, 18.-, 20.-. Vzglavnice 90x70 cm velike K 4.50, 5.-, 5.50. Snod, pernice iz najboljš. gradla za postelje 190x116 cm velike K 13.-, 15.-. Razpošilja od 10 kron naprej franko po povzetju ali predplačilu. 2419

Maks Berger Dešenica 195/4 Češki les

Nikak riziko, ker se zamenjava dovoli ali denar vrne Bogati ilustr. ceniki vsega postelnega blaga zastonj.

Stambilije
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj kavčuk - stambilijev
Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.
Ceniki franko. 533 Ceniki franko.

Fr. Hopf
sodno zapriseženi izvedenec v Ljubljani
Selenburgova ulica št. 6
prva največja in najstarejša trgovina
glasovirjev in godbenega orodja

Glasovirji, pi-
anini, harmo-
niji (amer. k.)
najbolj slovitih
tvrdo: Stelz-
hammer,
Hösser, Czerny
& Hofmann,
Hörig in ed no
zastopstvo
dvorne tvrdo
Förster.

Posojevalnica. Plačila na obroke.
Najnižje cene. 333 1

Teodor Korn
(poprej Henrik Korn)

pokrivalec streh in klepar, vpeljalet strelo-
vodov ter instalater vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Priloga se slavnemu občinstvu za izvrše-
vanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje
streh z angleškim, francoskim in tuzemskim
skriljem z

asbest-cementnim škričjem (Eternit) patent Hatochek

z izbočno in ploščnato opeko, lesno-ce-
mentno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska
dela v priznano solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.

Priloga brezplačno in poštne prosto.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz

Ljubljane čez Antwerpen v New-York

je proga

rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Lapland“, „Finland“, „Kroonland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-Yorkom, so snaznost, izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice ponovom urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena in traja vožnja 6 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno cenejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc
v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 35, od južnega kolodvora na desno, poleg predilnice.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

s.e. priloga prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzetje in solidno izvršitev vsakovrstnega

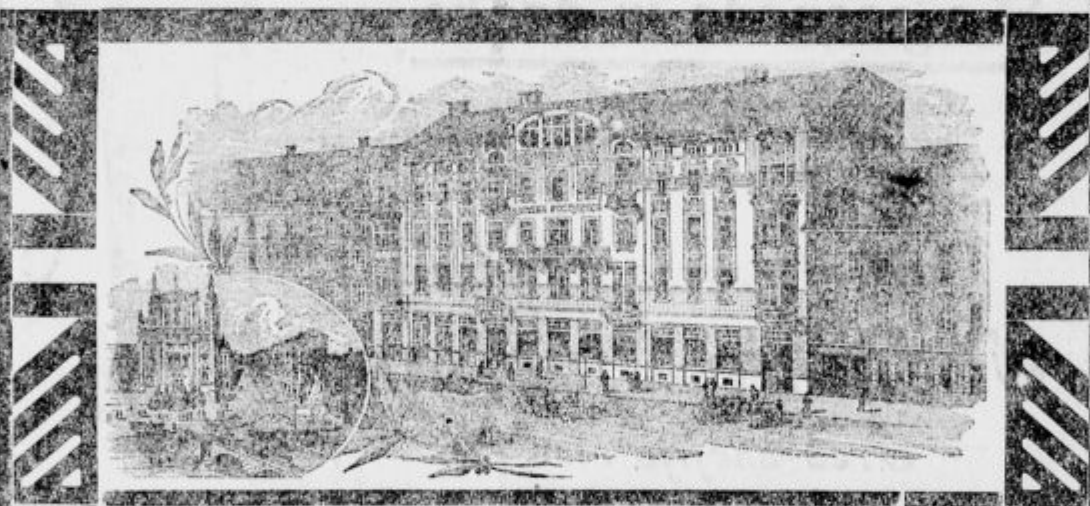
umetnega steklarstva in slikanja na steklu

za steklarstvo v figuralni in navadni ornametiki, stavbno ter portatno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 3686

Narisi in proračun na zahtevo zastonj.

Sprichevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

**Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!**

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, M. kloičeva cesta šte. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkevijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4³/₄ % brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 K čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohran. položnice brezplačno na razpolago.

Natelsvo.

Priloga hitro

drože (presgerm)

iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana, Frančiškanska ulica 8. Izborno blago Točna postrežba. Zahtevajte drože v prid »Slovenske Straže«. 159

Priloznostni nakup! 30.000 parov visokih čevljev na zadrgo! 2930

3 pari visokih čevljev na zadrgo za K 14.75

hot kaže slika, popolnoma iz naj-
boljšega usnja z dobriimi podplati.
Teh 20.000 parov čevljev je bilo
namenjeno za balkanske države,
ki so na vsled vojske ostali. Zato
prodajam pod lastno ceno 3 pare
čevljev za gospode ali visoke
čevlje na zadrgo za ženske iz
najboljšega usnja in vseh veli-
kosti za K 14.75. Pri naročilu
zadostijo številka ali pa mera v
centimetrih. Razpošilja po pov-
zetju prva krčanska razpošiljal-
nica za čevlje.

Franc Humann, Dunaj II. Alotsgasse 3/10 R.
Cenjeni naročniki se prosijo za nadaljnja priporočila.

Pozor, kolesarji!

**Namesto K 120,
samo K 30.-**

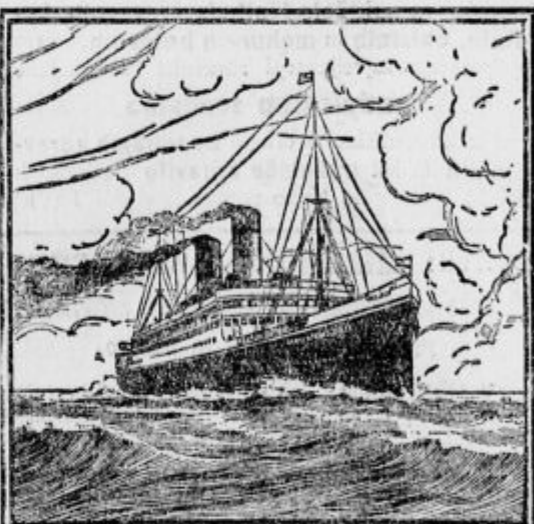
Franko na vsako postajo.

V reklamne namene razpošiljem 200 novih sve-
tovno znamenitih graških dvokoles, model 1913,
elegantnih in čvrstih, s torbo in orodjem na-
mesto za K 120, za 80 K. S torpednim prostim
tekom K 95.- s poštino vred. Ze rabljena ko-
lesa od K 40.- naprej. Nova čvrsta guma po
K 5.-, 6.-, 7.-, 8.-, zračne cevi po K 3.-, 4.-,
5.-. Svetilke, zvonci, pedali in vsa ostala pri-
ključila po cenah na debelo. Popravila, emajlira-
nje in ponikanje v lastni delavnici hitro in ceno.
Razpošiljanje po povzetju. Na dvokolesa napla-
čila K 20.-. Plaćevanje na obroke izključeno.
Cenovniki gratis in franko. Srbo-hrvaško do-
pisovanje. 1064

Tvorniško skladišče dvokoles in živalnih strojev

A. Weissberg, Dunaj II.

Untere Donaustrasse št. 23/S.

Potniki v severno in južno Ameriko se vo-
zijo sedaj e po domači avstrijski prog

Austro-Amerikana

Trst — New York, Buenos Aires,
Rio de Janeiro, Santos, Portland,
Quebec, Montreal, Kanada i. t. d.

z najnovejšimi brzoparniki z dvema
vijakoma, električno razsvitljavo,
brezžičnim brzoparom, na katerih
je za vsakega potnika preskrbljeno,
da dobi dovolj domače hrane z vi-
nom, svež kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:

v severno Ameriko vsako soboto,
v južno Ameriko vsakih 14 dni,
v Kanado vsaki mesec enkrat.

Vsakovrstna pojasnila daje rade-
volje brezplačno in prodaja vozne
liste glavni zastopnik za Kranjsko,
Štajersko in Koroško

Simon Kmetetz, Ljubljana

21 Kolodvorska ulica 26.

Narodnoobrambni Vestnik.

III. glavna skupščina „Slovenske Straže“.

Slovinci čitajte!

Letošnja III. skupščina »Slovenske Straže« se je vršila dne 12. oktobra t. l. v dvorani »Delavskega doma« na Jesenicah na Gorenjskem ob navzočnosti mnogoštevilnih delegatov društvenih podružnic. V dvorani je bilo pri poročilih navzočih nad 300 oseb.

Naslednje poročilo o III. veliki skupščini:

Predsednik »Slovenske Straže« gospod državni poslanec profesor Evgen Jarc otvoril skupščino in konstatira sklepčnost. Iskreno pozdravlja vse skupščinarje ter se jim zahvaljuje, da so se v tako obilnem številu odzvali povabilu. Zavedajmo se, da zborujemo danes na tleh, kjer slovenski delavec služi nemškemu kapitalu, tisti slovenski delavec, ki je ohranil to zemljo slovenski domovini.

Gosp. Krivic pozdravlja skupščino kot predsednik katoliškega delavskega društva. Jeseničani hočemo stati v prvih vrstah bojnih čet. Iz vseh pokrajin slovenske domovine ste danes prihiteli na Jesenice kot bojovníki za pravice naroda slovenskega. Veseli nas, da ste ravno Jesenice izbrali za zborovanje. Jeseničani hočemo pokazati, da spoštujemo armado, katera se je poleg slovenstva zapisala na čelo tudi znamenje sv. križa.

Predsednik Jarc se zahvali za pozdrav ter takoj preide k dnevnemu redu. Predlaga, da se o vseh poročilih vrši skupna debata, kar se soglasno sprejme.

Poročilo predsednika prof. Evg. Jarca.

Predsednik prof. Jarc poroča:

Na III. običnem zboru »Slovenske Straže« lahko konstatiramo, da zanimanje za »Slovensko Stražo« ni nazadovalo, ampak poročilo, ki je imate v rokah, kaže konstanten napredek. Podpor se je izplačalo pred ustanovitvijo 10.170 K 28 h, v prvem poslovnem letu 18.181 K 2 h, v drugem poslovnem letu 21.336 K 62 h, v pretečenem poslovnem letu 34.925 K 87 h, v zadnjih treh mesecih, t. j. od 1. julija do konec septembra pa 5118 K 54 h. Skupaj tedaj 89.732 K 33 h ali okroglo 90.000 K. Te podpore so bile mogoče le vsled tega, ker so se tudi dohodki zvišali in je posebno uspeh loterije pospešil delo zlasti med ubogo šolsko mladino.

»Slovenska Straža« je nadaljevala smotreno započeto izobraževalno delo, ki se je raztezalo na različne stroke.

Otroških vrtcev vzdržuje sedaj »Slovenska Straža« pet, in sicer: v Velenju, pri Sv. Križu pri Trstu, v Devinu (z večjo podporo), v Podgori in Ločniku pri Gorici. Ustanovil se pa bo v najkrajšem času tudi v Gorici otroški vrtec in pa v Šoštanj na Štajerskem, kakor hitro dobimo primerne prostore. Otroške vrtce je posečalo 212 otrok: Velenje 51, Sv. Križ 70, Podgora 34, Devin 30 in Ločnik, kjer se je otvoril vrtec šele s 1. septembrom letos, 27 otrok. V Ločniku je boj za slovenske otroke izredno hud od laške strani. Za otroške vrtce smo pretečeno leto izdali 4474 K 86 h.

Šolsko mladino je »Slovenska Straža« tudi sicer podpirala. Priredila je celo vrsto Miklavževih večerov in pa božičnic, na katerih so bili ubogi šolski otroci obdarovani s šolskimi potrebščinami, obleko in obuvalom. Na Koroškem so se priredile božičnice v Št. Jakobu v Rožu, v Celovcu in Pliberku na Štajerskem v Vuzenici, Št. Lenartu v Slov. goricah, v Krčevini, na Muti, v Studencih pri Mariboru, v Brezju pri Mariboru, v Lembergu, v Velenju in Celju. Na Primorskem v Devinu, v Sv. Križu pri Trstu in v Podgori pri Gorici. Skupno smo izdali za božičnice 2354 K 80 h. Poleg tega je »Slovenska Straža« podpirala tudi šolski kuhinji v Št. Lenartu v Slov. goricah in v Sevnici ob Savi.

V velikopotezno akcijo so se razvile naše knjižnice, posebno še mladinske knjižnice, zlasti na Koroškem. Ledobili od odseka za mladinske knjižnice tako da sedaj »Slovenska Straža« šteje 105 knjižnic, v katerih je okoli 15.000 knjig. Glede mladinskih knjižnic smo dobili od odseka za mladinske knjižnice v Celovcu jako zanimivo poročilo. Mladinskih knjižnic obstoja zdaj na slovenskem Koroškem 77 s 5866 knjigami. Izpopolnilo se je letos 20 že obstoječih knjižnic, katerim se je na novo poslalo 1975 knjig. Iz poročila Vam hočem podati troje glavnih dobrot, ki jih prinašajo mladinske knjižnice:

1. Otroci, ki prebirajo slovenske knjige, se mnogo bolj privadijo slovenskemu materinskemu jeziku v govoru in pisavi, oni so mnogo spretnejši in izurjenjši v izobraževanju kot drugi, ki se knjig ne poslužujejo. Kateheti vseskozi hvalijo te otroke in pravijo, da z njimi mnogo lažje izhajajo pri vsakem pouku, in se jim ni treba toliko truditi, kot z drugimi. Oni dobijo veselje in zanimanje za slovensko berilo sploh, tako da tudi pozneje, ko zapustijo šolo, lažje in zato rajši prebirajo slovenske knjige in časopise. In to je za nas neprecenljivega pomena.

2. Drugi uspeh je ta, da se z mladinskimi knjižnicami slovensko šolsko mladino odvrta od tujega nemškega čtiva, katerega so mu od vseh strani dosti vsiljuje.

3. Slovenske knjige, ki jih prinašajo domu šolski otroci, vzbujajo med odraslimi člani družin pozornost in zanimanje za slovensko berilo. Na ta način se pritegujejo k branju tudi odrasli in skoraj vsi knjižničarji poročajo, da se poslužujejo mladinske knjižnice tudi odrasli. Ker pa le te vendar ne zadostujejo, se je v veliko krajih vzbudila želja po knjižnici za odrasle, ljudski knjižnici. To je torej tudi zasluga mladinske knjižnice.

Na ta način so posebno na narodni meji postale mladinske knjižnice eden glavnih pripomočkov, rešiti slovensko mladino verske in narodne smrti.

Iz tega je razvidno, da je denar, ki ga izdaja »Sloven. Straža«, dobro naložen narodni kapital, ki že sedaj prinaša tako lepe obresti. Za knjižnice smo izdali pretečeno leto 2349 K 20 v.

Velikansko breme je prevzela »Slovenska Straža« z velikovško šolo. Veliki pomen te akcije obstoji v tem, da je s to šolo združena gospodinjstva šola. Šolske sestre so nakupile primerno posestvo za 33.000 K. Seveda so morale najeti posojilo, od katerega plačuje »Slovenska Straža« obresti, dolg pa amortizujejo šolske sestre same. Dosedaj je izdala »Slovenska Straža« v ta namen nad 3000 K. Poleg tega pa je »Slovenska Straža« podpirala pripravljala dela za slovensko gospodinjstvo šolo v Št. Jakobu v Rožu. Podčlila je precejšnjo podporo tudi slovenski verski šoli v nekem kraju na Ogrskem. Za šolstvo je izdala »Slovenska Straža« 3272 K 50 h.

Tudi ubogih slovenskih dijakov iz obmejnih krajev ni pozabila »Slovenska Straža«. Poleg večjih podpor dijaškemu domu v Celovcu (1000 K), dijaški mizi v Gorici, smo podpirali potom starešinstva Leonove družbe obmejne visokošolce in pa dva koroška gimnazija v Ljubljani. Omogočili smo z znatno podporo šestemu koroškemu mladeničem obisk Zadrugne šole v Ljubljani, da tako vzgojimo zavedne voditelje naših zadrug in z vzgojnim vplivom zadrugne misli utrdimo tudi narodno misel. To bomo storili tudi v bodoče in posebno podpirali udeležence iz obmejnih krajev gospodarske šole, ki se bo otvorila. Skupno smo izdali za dijaštvo 5098 K 86 h.

S časopisjem smo preskrbeli letos 1047 obmejnih hiš, in sicer na Koro-

škem 281, na Štajerskem 314, na Primorskem 218, na Kočevskem 131 in na Ogrskem 100 hiš. Za to časopisje smo izdali 6023 K 68 h.

V svesti si, da vršijo veliko narodno delo, smo podpirali S. K. S. Z. v Celovcu in Gorici. Nadalje smo prispevali znatne svote za društvene domove v Št. Lju v Slov. goricah, v Slivnici pri Mariboru, v Hajdinu pri Ptuj in v Železni Kapli. Vseh izdatkov za izobrazbo, društvene domove, gledališke odre, predavanja na narodni meji itd. je bilo v pretečenem letu 6183 K 77 h.

Za narodno gospodarstvo in za ohranitev slovenske zemlje smo izplačali 1000 K, za proučevanje narodnoobrambnega dela pa 290 K 20 h. Skrbeli smo tudi za delavstvo v zgornještajerskih industrijskih krajih in izdali v ta namen 510 K. Za skrb za izseljence se je izdalo 260 K.

Veliko akcijo je izvedla »Slovenska Straža« tudi v vpeljavo enotnega molitvenika po vseh obmejnih krajih. Tako smo preskrbeli beneškim krajcem 1860 krasnih, trpežnih in lično vezanih molitvenikov, ki imajo posebno beneško prilogo. Na Koroško smo jih razposlali okoli 1200, na Ogrsko pa do slej 300. Nihče ne more oporekati, da so slovenski molitveniki za obmejne kraje velikanskega pomena, kajti do kler bo ljudstvo molilo v svojem materinem jeziku, toliko časa narodno še ni izgubljeno. Za molitvenike smo izdali 3108 K. Pripomniti pa moram, da so nam razni blagi dobrotniki izključno v ta namen darovali 1978 K.

Pri prodaji in nakupovanju posestev smo posredovali, kolikor je bilo mogoče. Radi splošne denarne krize pa žal v tem oziru nismo mogli doseči zaželenega uspeha.

Delo naših narodnih nasprotnikov je označil neki vsenemški učenjak takole: »Zmagovalci ravnavajo biološko pravilno, ako se trudijo, izpodrinivši tuji jezik in tujo narodnost. Zato nikakih spravnih poizkusov, ampak hladno gospodsko zavest, kar najbolj razvito moč in strogo omejevanje političkih pravic! Ta načela, ki jih oznanja in izvaja naš narodni nasprotnik, so načela, kakor jih je izvajal Turek v lastno pogubo. Naše delo pa sloni na pravici in poštenosti in zato pa zaupamo tudi sami vase in našo končno zmago, zakaj s pravičnimi je Bog!

Tajnik Ivan Štefe

poroča: Ze iz predsedstvenega poročila ste spoznali mnogostransko delo »Slovenske Straže« v preteklem tretjem poslovnem letu. To poročilo samo nekoliko izpopolnujem. V preteklem poslovnem letu je imelo predsedstvo 18 sej, glavni odbor pa se je sešel štirikrat. Bili smo tudi v preteklem letu v delavnih zvezi z Jugoslov. Strok. Zvezo in Rafaelovo družbo. V obeh odborih je zastopal odbor »Slovenske Straže« društveni tajnik.

Seje odbora »Slovenske Straže« so naložile pisarne obširne naloge, ki so se pomnožile še s prireditvijo velike efektne loterije in pa s tem, da je »Slovenska Straža« prevzela pisarniška dela za silajno uspeji katoliški shod, za kar je pripravljali odbor katoliškega shoda povrnil »Slovenski Straži« plače uradništva za tri mesece. To je bilo dvoje ogromnih del, pri katerih je bilo treba skrajnega napora, da ti dve veliki deli lahko zabeležimo v društveno kroniko kot časten uspeh naše pisarne.

»Blagoslov našega zaščitnika, blagoslov Slovkov je spremljal »Slovensko Stražo« ob nevarnem podjetju, ki ga je podvzela mlada in neizkušena,« tako je pisal »Narodnoobrambni Vestnik«, ko je poročal o efektini loteriji. Bilo je to res precej nevarno podjetje in mnogi so dvomili, se li bo posrečilo. Ali šli smo pogumno na delo zaupajoč v

božjo pomoč in pa naklonjenost našega ljudstva. Pokazalo se je zopet, da nas zaupanje v radodarnost slovenskega naroda, kadar gre za dobro stvar, ni varalo. Skoro povsod, kamor smo se obrnili, smo naleteli na odprta srca, in le tako je bil mogoč tako lep uspeh efektne loterije. Za razprodajo srečk smo imeli na razpolago le malo časa — komaj tri mesece — in vendar smo jih v tem kratkem času razpečali 59.824, kljub temu, da so napadali in obrekovali našo loterijo, ki je bila prirejena v narodnoobrambne namene, po svojih listih naši plemeniti in kavalirski narodni bratje. Tisti ljubeznjivi naši rodni bratje, ki pisarijo po svojih listih, da »Slovenska Straža« ne podaja računov o svojem delovanju, dasi izide vsako leto poročilo onjenem običnem zboru v 30.000 izvodih!

Pri razpečevanju srečk moramo posebno pohvalno omeniti naše vrle Mohorjane. Pokupili so 8646 srečk, in sicer kranjski 4254, štajerski 2179, primorski 1443, koroški 770. Naše katoliško narodno dijaštvo je razpečalo 3010 srečk. Zupanstva so pokupila 2525 srečk, in sicer kranjska 2086, štajerska 262, primorska 157, koroška 20. Hranilnice in posojilnice so vzele 1770 srečk, in sicer kranjske 1020, štajerske 570 in koroške 180.

Vsega skupaj je bilo prodanih na Kranjskem 38.577 srečk, na Štajerskem 10.897, na Primorskem 5620, na Koroškem 3294, po raznih drugih krajih 1436 srečk.

Značilno je, da je bila ogromna večina srečk pokupljena od revnih slojev našega ljudstva, in posebno velikega pomena je to, da niso kupovali srečk samo zato, da bi kaj zadeli, ampak zato, da s tem pomagajo »Slovenski Straži« pri njenem delu. In ravno ta idealni vznos med ljudstvom je naša moč, svetel trenutek v naših bojih, srečna bodočnost naše domovine.

Vsi štirje glavni dobitki so bili za deti. Prvi glavni dobiček v vrednosti 5000 K je zadela Frančiška Krašovec iz Št. Vida nad Cerkljico, uboga žena s štirimi nepreskrbljenimi otročiji, ko je bila v najhujši stiski. Drugi glavni dobiček v vrednosti 1000 K je zadela kmetki fant Urban Franc iz Srednjih Jarš pri Domžalah. Tretji in četrti glavni dobiček v vrednosti po 500 K pa sta zadela Marija Pavlin, uslužbenka v župnišču v Hrušici v Istri, in Fr. Tratnik, cerkovnik v Št. Andražu pri Velenju na Štajerskem. Tudi dobitki po 100 K, 50 K, 20 K, 10 K in 5 K so bili skoro vsi zadeti.

Z dobitki je bil vsakdo zadovoljen. Prejeli nismo niti ene tozadevne pritožbe. »Slovenska Straža« ni šla pri dobitkih pod vrednost, kakor to delajo navadno nove druge loterije. S takim postopanjem si je »Slovenska Straža« le pomnožila ugled.

Denarni efekt loterije je bil zelo ugoden. Prinesla je 35.616 K 85 h čiste dobička. S to vsoto je »Slov. Straža« ustanovila poseben loterijski sklad v podporo revnim otrokom, ki se upravlja popolnoma ločeno od ostalega društvenega premoženja. Do 30. junija t. l. se je od tega fonda porabilo 12.476 K 92 vin.

Lep uspeh prve loterije naj podvoji naše sile za drugo efektno loterijo »Slovenske Straže«, s katero pričnemo z novim letom. Naj tudi takrat dela z nami duh in blagoslov Antona Martina Slomška, ki naj vžge slovenska srca v darežljivosti in požrtvovalnosti, da podvojimo domovini lanski dar.

Pri tej priliki se moram z žalostjo spominjati nagle smrti enega naših požrtvovalnih mlajših mož, gospoda delnega oficijala Avgusta Selko, ki si je posebno za delo pri naši loteriji pridobil nepozabnih zaslug, omeniti pa

moram s posebnim priznanjem tudi dela uradnika naše pisarne g. Cenčiča, ki je pokazal, da je mož na svojem mestu.

Kakor sem že omenil, je prevzela »Slovenska Straža« pisarniška dela za katoliški shod in pri tej priliki izvršila sklep občnega zbora v Celovcu, ki ji je naročil, da naj na prihodnjem katoliškem shodu napravi slavnost narodnih noš v Ljubljani. Bili ste vsi priče, kako je »Slovenska Straža« izvršila to svojo nalogo. O tem danes ne bom izgubljal besedi, ker so uspehi naša priča. Poudarjam, da je ljudstvo sledilo klicem »Slovenske Straže« s tolikim navdušenjem, da za napravo narodnih noš iz društvene blagajne ni bilo treba izdati niti vinarja. »Slovenska Straža« bo skrbela, da zanimanje za narodne noše ne zamre, kajti prepričani smo, da tam, kjer kraljuje naša narodna noša, je dom starih naših šeg in stare naše slovenske poštenosti. »Slovenska Straža« hoče sedaj še preiskrketi za vzorna predavanja za ohranitev naših narodnih noš in za pregled in organizacijo vseh, ki imajo narodne noše. Izdali bomo knjigo v varstvo domačije.

Naša pisarna je prejela v preteklem poslovnem letu 848 pošiljatev, odposlala pa 11.511. V loterijski zadevi je prejela 2213 pošiljatev, odposlala pa 5086. Za katoliški shod je prejela 1246 pošiljatev, razposlala pa 5513. Skupno je tedaj prejela 5307 poštnih pošiljatev, razposlala pa 22.100. Ves promet je tedaj znašal 27.417 točk.

Preteklo leto se je ustanovilo sedem novih podružnic, in sicer štiri na Kranjskem, dve na Štajerskem in ena na Koroškem. Na Goriškem, Tržaškem in v Istri se ni ustanovila nobena nova podružnica.

Po vpslanih izkazih imajo Kranjska 119 podružnic, 16 ustanovnih, 62 desetkronskih, 4876 rednih in 1627 podpornih članov. Štajerska 58 podružnic, 5 ustanovnih, 35 desetkronskih, 2967 rednih in 796 podpornih članov. Koroška 18 podružnic, 3 ustanovne, 7 desetkronskih, 538 rednih in 225 podpornih članov. Goriška 16 podružnic, dva ustanovna, 8 desetkronskih, 445 rednih in 178 podpornih članov. Tržaška 5 podružnic, 1 ustanovnik, 2 desetkronska, 216 rednih in 48 podpornih članov. Istra 2 podružnici, 54 rednih članov. Imamo tedaj 218 podružnic, 27 ustanovnih, 14 desetkronskih, 9096 rednih in 2888 podpornih članov. Poleg tega ima centrala še 72 ustanovnikov. Skupaj šteje tedaj »Slovenska Straža« 12.197 članov (lani 12.299). Upoštevati pa moramo, da 32 podružnic ni poslalo izkaza. Ako poprečno štejemo za vsako teh podružnic po 30 članov, dobimo skupno okroglo vsoto nad 13.000 članov.

Priznati moramo, da podružnice v preteklem letu niso delovale, kakor bi bilo želeli. Veliko je podružnic, ki še niso poslane prispevkov. Do teh podružnic se obrača vodstvo z nujno prošnjo, da takoj pobere članarino in jo odpošljejo centrali. Mnogo so vplivali na gibanje podružnic in na prispevke podružnic kot take veliki dogodki preteklega leta: Zbirke za balkanske ranjence, naša efektivna loterija in darovi za katoliški shod. Da kljub temu nismo nazadovali, znači naše utrjeno stališče, ki nam zagotavlja prihodnje leto trden napredek. Obračamo se v tem oziru za pomoč posebno do naše akademije in neakademije mladine, da posveti svoje delo poživljenju obstoječih in ustanovitvi novih podružnic »Slovenske Straže«.

Naj bi poverjeniki družbe sv. Mohorja posvetili s primernimi govori in agitacijo svoje delo na celim slovenskem ozemlju tudi »Slovenski Straži«. Tako bi bila v vsaki slovenski župniji lahko podružnica »Slovenske Straže«.

Zmernostno gibanje v naši domovini naj se združi z delom za obmejne brate in mislim, da imajo naši možje in fantje še srca v svojih prsih in da se zganejo, ako se do njih pride z besedami, katere sem rekel na lanskem občnem zboru: Pol litra ali liter vina vsak na leto manj, pa tistih 50 vinarjev ali kronico »Slovenski Straži«, pa bode imeli zavest, da ste storili nekaj za rešitev svoje domovine, pa bo v vsaki župniji cvetela podružnica »Slovenske Straže«.

Z vsakim dnem se delovanje »Slovenske Straže« bolj razširja, razširja se tudi delo drugih slovenskih narodno-obrambnih društev. In če gledamo silo, s katero narodni nasprotnik pritiska na nas, tedaj bi skoraj mislil, da je to narodnoobrambno delo še vse prepoznatno in da vsi, ki si trkajo na prsi, da so zavedni Slovenci in zavedne Slovenke, še ne store do svojega naroda polne svoje dolžnosti.

»Bridka žalost meprešine, ko se spomnim domovine,« tako je zaplakala

duša slovenskega pesnika in tako plaka naša duša ob brezbriznosti tistih, ki bi uspeh našega dela lahko še pomnožili. Na bojišču stojimo. O žrtvah balkanskih pisali smo strani in strani slovenskih listov, in vendar so bile to žrtve samo enega leta, da se potem nemoteno in krepko brez tujega vpliva zopet razvije balkanski rod. Mi pa štejemo lahko vsak dan svoje narodne mrtvice. Padajo nam dan za dnem na koroških in štajerskih bojnih poljih, da se nikdar več ne vzbude k narodnemu življenju. Izgube naše narodne armade beležimo vsak dan v številkah našega izseljevanja. To je vsakodnevna naša bitka, ki slednji dan konča za nas z izgubami naših bratov in sester. To je nekravavo, vsak dan izgubepolno naše bojno polje. Zato pa na eni strani vsi, ki smo še narodno živi, z gorkim srcem in mrzlo glavo na delo, da odkopljemo ob mejah pobeljene naše grobove in da na njih zasadimo novo življenje. Najnujnejše pa nam je obratiti pozornost na žalostno točko našega izseljevanja, na katero naj merodajni krogi mislijo takoj, ne samo z resolucijami, ampak s primernimi protideli. Vsak dan, ki ga pri tem izgubimo, znači za nas veliko narodno izgubo. »Slovenska Straža« bo merodajne kroge bodrila in bo tudi svoje storila, da se v tem oziru domovini reši, kar se rešiti da.

»Slov. Straža« si je — in s tem končam — v preteklem letu pridobila največje priznanje, ki si ga je pridobiti mogla, priznanje zadnjega slovenskega katoliškega shoda. Katoliški shod je naročil vsem poštenim Slovincem: »Katoliški shod priznava, da deluje »Slovenska Straža« plodonosno za katoliško in slovensko idejo in jo priporoča katoliškemu slovenskemu ljudstvu da jo materijalno in moralno vselej in povsod podpira.«

Prihodnje leto dne 16. marca bo preteklo 500 let, odkar je bil na Gospodstvu polju umeščen zadnji slovenski koroški vojvoda Ernst Železni. Še stoji naš prestol in okoli njega ni še tuji vihar ugonobil vsega slovenskega ljudstva. Zberimo naše delo v prihodnjem letu ob tem prestolu. Nekateri trdijo, da so v trdnem kljubujočem njegovem kamnu zapisane besede: »Pravdo vdovi brani.« In ko bo »Slovenska Straža« v prihodnjem letu storila vse, da slovensko ljudstvo dvigne ob tej 500letnici močan glas svojega obstoja, tedaj naj bo to obenem tudi koncentracija našega ljudstva okoli »Slovenske Straže« ki hoče braniti pravdo uboge vdove — slovenske domovine.

Blagajnik Anton Volta

poroča:

Slavna skupščina! Blagajniško poročilo na III. redni skupščini, katero Vam bom v naslednjem podal, dokazuje, da je tudi v tem poslovnem letu »Slov. Straža« marljivo delovala. Da pa je mogla »Slov. Straža« podeliti tako veliko število podpor, se moramo zahvaliti našemu dobremu ljudstvu, ki se je tudi v preteklem letu izkazalo tako požrtvovalno napram »Slov. Straži«. Redni dohodki so sicer manjši nego preteklo leto, zato pa imamo krasen izredni dohodek efektne loterije »Slov. Straže«, ki znaša 35.616 K 85 vin. Skupno je imela »Slov. Straža« dohodkov 90.528 K 75 vin. Res lepa nepričakovana vsota, katero smo dosegli že v tretjem letu delovanja »Slov. Straže«.

Podružnice so preteklo leto prispevale 6861 K 14 vin. in sicer kranjske 2222 K 61 vin., štajerske 3348 K 63 vin., koroške 733 K 51 vin., primorske 556 K 39 vin. V tej vsoti pa seveda ni všteto to, kar so podružnice poslane za prodane razglednice, kolke, drugo društveno blago in dohodke nabiralnikov. Podružnice bi morale biti glavni vir dohodkov, zato bo treba v prihodnje obrniti glavno pozornost ravno na podružnice, da poživijo svoje delovanje in da se posebno speče podružnice zopet obude k marljivemu delovanju. Vse podružnice naj bi se zavedale, da je v njihovih rokah napredovanje in nazadovanje »Slov. Straže« in s tem tudi usoda slovenskega naroda. To naj bi imele podružnice vedno pred očmi in to naj bi jim bilo vedno bodrilo k živahnemu delovanju.

Ustanovnika sta pristopila v preteklem letu dva, ki sta vplačala vsak prvo polovico, skupaj 200 K. Skupno štejemo sedaj 72 ustanovnikov, lepo število sicer, a iti moramo še naprej. Stavimo si danes nalogo delovati z vsemi moči na to, da bomo do prihodnje skupščine dosegli pri ustanovnikih vsaj število 150. Obračamo se torej do vseh petičnih Slovincov z nujno prošnjo da pristopijo kot ustanovniki »Slov. Straži«.

Darov se je nabralo 8936 K 28 vin. in sicer je prispevala Kranjska 4337 K

16 vin., štajerska 2760 K 89 vin., Koroška 663 K 7 vin., Primorska 793 K 66 vin., drugi kraji pa 381 K 50 vin.

Tudi na smrtni postelji so se blagi domoljubi spomnili »Slov. Straže«. Tako je prejela v preteklem letu 3200 K zapuščin, in sicer ja zepustil č. g. Fran Bukovec, župnik v Loški vasi, 200 K, v spomin svojega umrlega očeta je poslal g. dr. Valentin Krisper 1000 K, v Središču umrli gosp. prof. in župnik Šinko pa je volil 2000 K. Vsem tem blagim dobrotnikom bo ohranila »Slov. Straža« časten in trajen spomin. Naj bi pač našli med domoljubnimi srci prav obilo posnemovalcev.

Kaj pa naši Mohorjani? Prvi hip bi človek rekel, da so letos nazadovali, kajti zbrali so le 2950 K 47 vin. proti lanskim 3830 K 54 vin. Vendar pa jih ne smemo prehitro obsoditi. Tudi letos so se Mohorjani prav dobro držali, kajti poleg 2950 K 47 vin. so nakupil 8646 srečk efektne loterije »Slov. Straže«. Po deželah se razdeli letošnji prispevek Mohorjanov tako-le: Kranjsko 1580 K 68 vin., Štajersko 730 K 61 vin., Koroško 225 K 1 vin., Primorsko 414 K 17 vin. Srčna hvala vsem Mohorjanom, posebno pa gg. poverjenikom, in obenem prošnja, da se v bodoče še bolj požrtvovalno spominjajo »Slovenske Straže«.

Članarine iz istih krajev, kjer še ni podružnic, smo prejeli 86 K, dohodkov iz nabiralnikov 723 K 8 v, dohodki predavanj 808 K 5 vin., obresti so znašale 280 K 76 vin., inserati v »Narodno-obrambno Vestniku« so nam prinesli 985 K.

Za društveno blago smo prejeli skupaj 5374 K 89 vin., in sicer smo prodali papirja za 1742 K 67 vin., kolkov za 641 K 26 vin., razglednic za 1685 K 41 vin., slik za 429 K 12 vin., računskih listkov za 135 K 30 v, raznega drugega blaga za 741 K 13 vin. Provizije od raznega blaga, ki se prodaja v korist »Slov. Straže«: cikorijske, vžigalic, drož, tkanine, mila, nadalje od zavarovanja in turških srečk smo dobili v preteklem letu 7524 K. Raba društvenega blaga in pa blaga, ki se prodaja v korist društvu, je še vse premalo vpeljana. Koliko lepih prispevkov bi lahko dobila »Slovenska Straža«, ako bi vsi zavedni Slovenci kupovali in rabili blago, ki se prodaja v korist obmejnim Slovincem.

Prehodni dohodki so znašali 11.369 kron 11 vin. Ta znesek je zato tako visok, ker so ljudje denar za srečke pomotoma pošiljali »Slovenski Straži« mesto Efektivni loteriji. Ta denar je morala »Slovenska Straža« vrniti loteriji in zato so tudi prehodni izdatki veliki, kakor bomo videli pozneje. Efektivna loterija nam je prinesla, kakor sem že omenil, čistega dobička 35.616 K 85 vin. Ako k tem dohodkom pristejemo še blagajniški preostanek preteklega leta 3211 K 2 vin. in pa saldo pošne hranilnice 2402 K 10 vin., dobimo skupno vsoto dohodkov 90.528 K 75 vin.

Kako pa se je porabil ta denar? Podpor smo izplačali 34.925 K 87 v., za razne tiskovine smo izdali 440 K, »Narodno-obrambno Vestnik« 2023 K 20 vin., nabiralniki 600 K, za društveno blago smo izdali, in sicer za papir 813 K 56 vin., za slike 600 K, za kolke 421 K 40 vin., za razglednice 2442 K 58 vin., skupaj 4277 K 54 vin. Inventarja se je nakupilo za 2002 K 85 vin.; stroški predavanj so znašali 666 K 80 vin.

Uprava je stala: Pisarniške potrebe 686 K 89 vin., potni stroški 255 K 40 vin., poština 864 K 17 vin., plače 3600 K, Raznih stroškov je bilo 2823 K 30 vin., prehodnih pa 10.982 K 95 vin. Vseh izdatkov je tedaj bilo 64.279 K 77 vin.

Društveno premoženje je znašalo 30. jun. t. l.: gotovina v blagajni 2626 K 17 vin., saldo pošne hranilnice 1613 K 32 vin., naloženega denarja je bilo 5449 K 90 vin., inventar 6343 K 1 vin., nabiralniki 1681 K 2 vin., društveno blago 8377 K 69 vin., vrednostni papirji 1000 K, dolžniki 884 K 43 vin., loterijski sklad 23.139 K 93 vin. Skupaj tedaj 51.115 K 47 vin. Lani je znašalo društveno premoženje 28.200 K 28 vin., letos se je tedaj zvišalo za 22.915 K 19 vin.

Slavna skupščina! Iz tega poročila ste videli, da smo letos v dohodkih znatno napredovali kljub denarni krizi, slabi letini in kljub temu, da so preteklo leto Slovenci veliko žrtvovali za balkanske ranjence. To dejstvo nam je porok, da je misel »Slovenske Straže« prešinila že vse sloje našega ljudstva. Naš narod se zaveda, da je le v samopomoči njegova rešitev in da brez denarnih žrtv narodno-obrambno delo ni mogoče. Velika požrtvovalnost našega ljudstva do »Slovenske Straže« je pa vodstvu tudi porok, da hodi po pravem potu, in mu daje pogum, da razširja

svoje delovanje. Vodstvo se zanaša da ga bo naše dobro ljudstvo tudi zanaprej tako izdatno podpiralo in mu omogočilo še v obilnejši meri braniti vero in narodnost.

Poročilo nadzorstva.

G. Ivan Kregar poroča, da je nadzorstvo natančno pregledalo blagajno in knjige ter našlo vse v najlepšem redu. Predlaga predsedstvu in odboru zahvalo in absolutorij.

Debata.

Priznanje koroških Slovencev.

Voditelj koroških Slovencev dr. Janko Brejc se zahvaljuje odboru »Slovenske Straže«, da je omogočil, da so po tujem navalu najbolj prizadeti koroški Slovenci v preteklem poslovnem letu največ dobili. Odbor je pravilno izprevidel: Tje, kjer je glavna sovražnikova moč zbrana, tja je treba da hiti najprej na pomoč oni, ki hoče premagati nasprotnika. Treba nam je vse storiti v obrambo najnevarnejše točke: za rešitev Koroške. »Slovenska Straža« se na Koroškem bistveno razlikuje od svoje prednice, ki je pustila sedaj še zadnjo postojanko, ki jo je vzdrževala na Koroškem, svojo lastno velikovsko šolo. »Slovenska Straža« razvija za Koroško tako vzorno delo, da ni nikjer bolj vsidrana kot med koroškim slovenskim ljudstvom. Vse priznanje in hvaležnost »Slovenski Straži« za njeno delovanje na Koroškem! Priporoča, naj »Slovenska Straža« v dosedanjih smeri deluje. Zgodovina koroških Slovencev bo tako govorila: **Da je koroški Slovenec vstal, da ni izginil iz svoje rodne zemlje, to je zasluga vsega slovenskega ljudstva, združenega v »Slov. Straži«.**

Svetnik Janez Kalan priporoča, da bi še bolj intenzivno študirali domačo mejo. Mesto, da hodimo v tuje kraje, proučavamo raje domačo zemljo, kar nam bo gotovo v veliko večjo korist. Priporoča nadalje boj zoper alkohol. Od lanskega občnega zbora »Slov. Straže« se je v tem oziru veliko zboljšalo. »Slov. Straža« je pri tem veliko pomagala, posebno pri ustanovitvi central »Svete vojske«. Zato se vodstvu zahvaljuje in prosi sodelovanja tudi zanaprej, posebno na Koroškem.

Deželni poslanec nadučitelj Ravnikar pozdravlja skupščino v imenu »Somškove zveze«.

Dr. Korošec v imenu štajerskih Slovencev.

Državni poslanec dr. Anton Korošec izraža popolno zadovoljnost štajerskih Slovencev z delovanjem »Slovenske Straže«. Priporoča potujoče gospodinske tečaje za Koroško. Zeli, da bi »Slovenska Straža« z »Jugoslovansko strokovno zvezo« postavila na Štajersko delavno moč za delavskega tajnika, da se tako štajersko slovensko delavstvo organizira v »Jugoslovanski strokovni zvezi«.

Predsednik prof. Jarc omenja, da smo že v dogovoru za nastavljanje gospodinske učiteljice na Koroškem in da smo tudi z »Jugoslovansko strokovno zvezo« v dogovoru, da se izvrši želja voditelja štajerskih Slovencev.

V imenu »Zveze Orlov« pozdravlja dr. Adlešič. Otrok, ko odraste šoli, pride v razna društva, ki so mu večkrat nevarna v verskem in narodnem oziru. Zato je prav, da »Slov. Straža« posveča svojo pozornost ne samo šoli, ampak tudi našim fantom, ko odrastejo šoli. Fantje so v prvi vrsti poklicani za narodno delo. Zveza Orlov si je svesta ozke zveze s »Sl. Stražo«. Kolikor Orlov na meji, toliko narodnih stražarjev. Zato naj gre »Slov. Straža« roko v roki z Zvezo Orlov, da se tudi v obmejnih krajih razširi ta organizacija.

Dr. Hohn je c iz Maribora izvala: Podružnic »Slov. Straže« je še vse premalo; moglo bi jih biti veliko več. Zalibog, da tudi precej obstoječih podružnic spi. Mladina je najboljši narodno-obrambni delavec. Treba jo je pritegniti k sodelovanju, posebno Orle. Odbori podružnic bi se naj izpopolnili tudi s člani in članicami najbližnjih društev. To narodni stvari gotovo veliko koristi.

Župnik Abram iz Goriške omenja, da nastavljajo ob progi nove železnice skoro samo Nemce, ki potem pošiljajo svoje otroke v sulferajnsko šolo v Gorico. Ti otroci imajo velike olajšave in dobe tudi podporo. Tudi otroci slovenskih železničarjev se vozijo v Gorico, kjer jih je ravle volje sprejel v šolski dom dr. Ragorčič. Ti otroci prihajajo v Gorico jutraj in odhajajo zvečer. Kje naj ostanejo čez opoldne? V Gorici se jim je preskrbelo malo kosilce in pa prostor za ta čas. Vendar so pa sredstva čisto neznatna, zato prosi, da bi tudi »Slov. Straža« priskočila na pomoč.

Župnik Treiber o »Slovenski Straži« in velikovski šoli.

Idealni narodni prvobornik koroških Slovencev, poštivalni velikovski župnik č. g. Treiber, je z glasom, na katerem je bilo poznati genotje, izrekel nato »Slovenski Straži« zahvalo, da je prevzela velikovsko šolo. Dejal je, da se zahvaljuje za neprecenljivo dobroto, da je vodstvo »Slovenske Straže« prevzelo glavno breme za vzdrževanje velikovske šole. Lahko reče sedaj: Naše ljudstvo ni izročeno poginu. Našim šolskim sestram je bilo odpovedano, da bi morale zapustiti šolo — v tem trenutku pa je priskočila na pomoč »Slovenska Straža« kot naša skrbna mati. Nevenljivih zaslug si je pridobila »Slovenska Straža«, da je prevzela to šolo na najbolj ogroženem kraju. Ob vztrajnem delu se nam za uspehe ni bati. »Slovenska Straža« nadaljuje pravo delo, kot smo ga mi pričeli v začetku, ko smo se zbrali pod imenom sv. Cirila in Metoda: za narodno in versko šolo. Šolskim sestram je obstanek na velikovski šoli zagotovljen, zato je tudi v verskem oziru zagotovljeno vse tako, kot je bilo v začetku. V bitki pri Lipskem, v dneh zmage teptanih narodov, bi bila skoro ruska konjenica obkoljena od Francozov. Tedaj je Schwarzenberg ji poslal svoje rezerve na pomoč. V našem boju na Koroškem nam vsako leto nasprotniki zmeljejo nekaj našega ljudstva — pošljite nam na pomoč svoje rezerve. Tako se nam bo mogoče vzdržati, tako bo koroškemu zistemu glava odsekana in bo tudi koroškim Slovincem zasijalo solnce boljše bodočnosti. Še enkrat povdarjam: Naš slovenski katoliški zavod v Velikovu je mogoče vzdržati samo s pomočjo »Slovenske Straže«, mi pa pokažimo svojo hvaležnost »Slovenski Straži«, da se polnoštevilno zberemo v okrilju »Slovenske Straže«.

Predsednik profesor Jarc:

Iskreno se zahvaljujem gosp. župniku Treiberju, ki se ni strašil ne pota ne truda, da je rešil svojo ljubljeno velikovsko šolo. Vaš trud, gosp. župnik, bo »Slovenska Straža« v bodoče rado volje podpirala.

Volitev odbora.

Gosp. Kregar predlaga sledečo listo:

Za Kranjsko: Evgen Jarc, dr. in dež. poslanec v Ljubljani (predsednik); dr. Ivan Svetina, kanonik in profesor (podpredsednik); Anton Sušnik, profesor v Ljubljani; dr. Marko Natlačen, odvetniški koncipient v Ljubljani, profesor Janko Klakar; jurist Fr. Jež; učitelj Josip Wagner; blagajnik »Gospodarske zveze« Anton Volta (blagajnik); urednik Ivan Štefe (tajnik).

Za Štajersko: Šentiljski župan Franc Thaler; župnik Doberšek; profesor dr. Josip Hohnjec; nadrevizor Vlado Pušenjak; župnik Franc Gomilšek; državni in deželni poslanec dr. Karol Verstovšek.

Za Koroško: Dr. Lambert Ehrlich (podpredsednik); Franc Smodej; dr. Val. Rožič.

Za Goriško: Jernej Kopač, tovarnar v Gorici; Ciril Metod Vuga; kurat v Podgori.

Za Tržaško: Anton Čok, kaplan v Trstu.

Nadzorstvo: Prelat Andr. Kallan, dekan Anton Koblar, dr. Juro Adlešič, kaplan Karol Škulj.

Razsodišče: Dr. Josip Dermastia, dr. Vlado Pegan, dr. Fran Dolšak. Soglasno sprejeto.

Razni predlogi.

Tajnik Štefe utemeljuje svoj predlog za pokroviteljstvo slovenskih župnij. Naprosi naj se vse slovenske župnije, naj bi vsaka župnija zbrala med svojimi gospodarskimi društvi, med premožnejšimi posamezniki, s priredbami in drugimi zbirkami v korist »Slovenski Straži« pokroviteljstvo 200 kron. Izdajo naj se agitačna navodila, vsak pokrovitelj dobi veliko, lepo izdelano spominsko priznailnico. Tako naj bi šle na delo posebno župnije, kjer še ni podružnice »Slovenske Straže«, s takim delom bi se napravila ugodna podlaga za nove podružnice. — Sprejeto soglasno.

Gosp. dr. Capuder predlaga, v imenu podružnice v Kranju: »Slov. Straža« naj si nabavi zbirko diapozitivov in tako položi temelj za bodočo slovensko centralno skioptičnih slik. Sprejeto.

Predsednik prof. Jarc omenja, naj se društva za nakup skioptikonov obračajo za posredovanje vedno le na »Slovensko Stražo«, da ne bodo oškodovana.

Predlog podružnice v Šmartnem pri Litiji, naj bi izdala »Slov. Straža« potom Družbe sv. Mohorja informacijsko knjigo za ljudstvo v narodno-

obrambnem smislu, se priporočilno odstopi Družbi sv. Mohorja.

Kurat Ciril Metod Vuga predlaga v imenu podružnice v Podgori, naj bi »Slov. Straža« izdajala tupačam poljudno pisane brošure o najvažnejših dogodkih pri slovenskih narodih na narodnem, kulturnem in gospodarskem polju, da bi Slovenci druge narode bolj spoznali in se drug od drugega učili. Te brošure naj bi se kot priloge pridevale našim listom ali se kako drugače v velikih množinah razširile med ljudstvo.

Ta predlog se odstopi glavnemu odboru v nadaljno razmotrivanje in končno rešitev.

Tajnik Štefe omenja da se je ob priliki letošnjega katol. shoda slovensko katoliško-narodno dijaštvo na svojem shodu v posebnih referatih bavilo z narodnoobrambnim delom in je sprejelo resolucije, katere hoče dijaštvo tudi udeležiti. Da se je dijaštvo pričelo tako živahno zanimati za narodnoobrambno delo, mora občni zbor iskreno pozdraviti, ker »Slov. Straža« dobi s tem odlične inteligentne sodelavce. Posebno je pozdraviti ustanovitev stalnih narodnoobrambnih klubov v naših akademskih društvih.

Predlaga naslednjo resolucijo:

Občni zbor »Slovenske Straže«, z ozirom na resolucije, ki jih je katoliško-narodno dijaštvo sprejelo na svojem zborovanju ob priliki letošnjega katoliškega shoda, želi, naj stalni obrambni klubi naših akademskih društev nemudoma predložijo odboru »Slovenske Straže« podrobne predloge, kako je ob sodelovanju teh klubov mogoče izvršiti dotične resolucije in jih izpremeniti v dejanja.

Soglasno sprejeto.

Isti odbornik predlaga: »Slovenska Straža« naj ustanovi narodnoobrambno knjižnico in knjižnico, v kateri bo zbrano gradivo, potrebno za voditelje izobraževalnih društev.

Soglasno sprejeto.

Tajnik Štefe predlaga: »Slovenska Straža« izdaj za slovenske izseljence knjižico, v kateri dobe slovenski izseljenci navodila, ki so sposobna, da se ne odtujijo narodu. — Sprejeto.

Predlagatelj želi, da odbor »Slovenske Straže« naprosi deželni odbor, naj skliče konferenco merodajnih faktorjev v zadevi naraščajočega izseljevanja in morda izposluje, da deželni odbor nastavi v Ameriki moč, ki bi našim izseljencem šla ondi v vsakem oziru na roko.

Predsednik Jarc: Današnja skupščina ni bila samo zborovanje, ampak pravcata narodnoobrambna šola. Prepričali ste se, da »Slovenska Straža« dela smoteno, tiho, brez vsega nepotrebnega kričanja. Da je tako delo edino pravo, o tem ne dvomi nihče. Strogo se držimo začrtanega programa, po tem programu je »Slovenska Straža« delala doslej, tako dela sedaj in tega programa se bo držala tudi v bodoče.

Dolžnost pa je, da se s tega mesta šen enkrat zahvalim za tako obilno udeležbo, posebno gg. poslancem dr. Korošcu, Grafenauerju, Ravnikarju, Rojcu, kakor tudi izbornemu voditelju koroških Slovencev dr. Brejcu. Zahvaljujem se nadalje vsem vrlim Jeseničanom, ki so nam priridili tako prsrčen sprejem ter tudi okrasili svoje hiše z zastavami. Iskrena hvala predsedniku katoliškega delavskega društva g. Krivicu, g. župniku ter g. županu, ki so veliko pripomogli, da je današnja skupščina tako sijajno izpadla. Obilna udeležba, kakor tudi današnja razprava je pokazala, da je misel »Slovenske Straže« že globoko vkoreninjena med ljudstvom. In to dejstvo daje vodstvu pogum za nadaljno delo v korist naše lepe domovine.

Darovi »Slovenski Straži«.

Darovali so kot Slomškov dar:

Namesto brzojavnega pozdrava III. skup. »Slovenske Straže« na Jesenicah so darovali gg.: Josip Munih, Sv. Lucija ob Soči, 1 K 10 vin. — Franc Kovarčič, organist, Sv. Lucija ob Soči, 1 K. Peter Munih, posestnik, Sv. Lucija ob Soči, 1 K ter Franc Lavtičar, Spodnja Šiška, 2 K. — Po g. Francu Tominec, Lome, zložili Črnovrški Orli na poslovilnem večeru od svojega načelnika br. Lovko, 3 K 34 vin. — Ivanka Prijatelj, Tržišče, 1 K. — Po č. g. Gašperju Zrnko, župniku, Puščava nad Mariborom, nabrano na veselici vojaških novincev dne 28. septembra 1913 v Pušcavi, 10 K 32 vin. — Janez Fleinisch, Dunaj, 2 K. — Na svatbi Lavrič-Bartol, nabral nevestin brat g. I. Lavrič v Loškem potoku, 11 K. — Živelci posnemalci!

Iz nabiralnika:

I. ljubljansko delavsko konsumno društvo. Ljubljana, 4 K 71 vin.

Prispevek podružnic:

Po podružnici v Novem mestu, nabrano pri obnem zboru »Meščanske zveze«, kot nadomestek, ker niso mogli poslati na III. skup. »Slovenske Straže« nobenega zastopnika, 21 K. — Podružnica na Bledu, 114 K 09 vin.

Sklad Mohorjanov:

66. Mohorjani v Višnji gori, po župnem uradu, 6 K. — 67. V Čemšeniku, po župnem uradu, 8 K. — 68. V Gabrovici in Kobjeglavi, po č. g. Janezu Vuga, vikarju, 7 K. — 69. Slovenski bogoslovci v goriškem semenišču, po g. Š. Pajntarju, bogoslovcu, 3 K 80 vin. — 70. V Kovorju, po č. g. Juriju Rozman, župniku, 4 K. — 71. V Lozicah, po č. g. Antonu Jerič, župniku, 4 K 60 vin. — 72. V Selcah na Skofjo Loko, po č. g. Janezu Kepec, župniku, 30 K 10 vin. — 73. Zagorje ob Savi, po č. g. Ivanu Rott, župniku, 10 K. — 74. V Sv. Križu pri Trstu, po župnem uradu, 15 K. — 75. V Apačah, po č. g. Antonu Essenku, žup. upr., 4 K. — 76. V Sv. Križu nad Jesenicami, 10 K. — 77. V Kamni gorici, po č. g. Simonu Ažman, župniku, 10 K. — 78. Na Ucu, po župnem uradu, 10 K. — 79. V Komendi, po č. g. Valentinu Bernik, župniku, 25 K. — 80. V St. Lenartu nad Škofjo Loko, po č. g. Janko Borštnar, žup. upr., 6 K. — 81. V Moravčah, 30 K. — 82. V Dolah pri Litiji, po č. g. V. Fillerju, župniku, 3 K. — 83. V Podragi, po č. g. Gustavu Koller, župniku, 9 K 40 vin. — 84. V Špitaliču, 5 K. — 85. V Novi cerkvi pri Celju, po č. g. Josipu Pečnak, kapl., 6 K 50 vin. — 86. V St. Vidu v Kazazah, po župnem uradu, 10 K 36 vin. — 87. V Volčah, po č. g. Al. Matelič, 6 K. — 88. V Oblokah in Grahovem, po vikar. uradu, 17 K 48 v. — 89. V Šmartnu na Paki, po č. g. Josipu Kolarič, župniku, 11 K 84 vin. — 90. V Sv. Križu pri Litiji, po č. g. Lav. Lah, župniku, 5 K. — 91. V Boljuncu, po č. g. Antonu Križman, župniku, 2 K. — 92. V Leskovcu pri Krškem, 5 K. — 93. V Stari Oselici, po č. g. Ivanu Soukup, župniku, 14 K. — 94. V St. Vidu nad Ljubljano, po č. g. Valentinu Zabet, župniku, 28 K 16 vin. — 95. V Borlah, po č. g. Martinu Krejči, župniku, 3 K. — 96. V Vovbrah pri Velikovu, po kn.-šk. župnem uradu, 8 K. — 97. Sv. Štefan pri Velikovu, po kn.-šk. župnem uradu, 5 K. — 98. V Litiji, po č. g. Fr. Kralj, župniku, 5 K.

MOHORJANOMI

Gospode poverjenike Družbe sv. Mohorja prosimo, da z razdelitvijo družbenih knjig **zaružijo tudi delo za »Slovensko Stražo«**. Pri tej priliki se da marsikaj storiti za »Slovensko Stražo« tudi v župnijah, kjer še ni podružnice »Slovenske Straže«. Sedaj je čas, da vse slovenske župnije vsaka po svoji moči sodelujejo pri našem narodnoobrambnem delu! 10vinarskim darovom naj-ubožnejših naj se pridružijo premožnejši z večjimi darovi! Slava že naprej tisti župniji, ki bo izkazala največjo pomoč naši obmejni organizaciji!

»Slovenska Straža« Slovincem.

Na severu in jugu divja boj proti nam. Tih, a zato tem nevarnejši, tem bolj grozen je ta boj. Na meji slovenstvo izumira, iz sredine pa se izseljuje. Kaj bo z našo domovino v tem boju? Proti sovražniku je treba branite-ljev!

Hvala Bogu! Zavest, da imamo tudi mi Slovenci sveto božjo in človeško pravico živeti svoje posebno narodno življenje, da imamo nedotakljivo pravico svoj jezik gojiti in na svoji zemlji biti gospodarji in ne hlapci. Ta narodna zavest vedno bolj prodira v ljudska srca. To je dobro in predvsem potrebno.

In drugič! »Svoje zemlje ne damo tujcu! Branili jo bomo do zadnjega!«

Do te odločne volje moramo vzgojiti vsakega Slovence in Slovenko. Širjenje narodne zavesti in odločna narodna vzgoja, to dvoje je ena glavnih nalog, ki jih ima »Slovenska Straža«. Narodno obrambno društvo v korist obmejnim Slovincem v Ljubljani.

Pred tremi leti se je ustanovila, čez 200 podružnic ima po Slovenskem.

Na straži ima stati »Straža«! Opa-zovati sovražnika v njegovih naklepih in zbirati proti njemu slovensko vojsko v bran. Na narodni meji ima skrbeti, da niti pod slovenske zemlje ne pride tujcu v lasi. Slovenskim otrokom mora priboriti in sezidati slovenskih šol. Slovence gospodarsko osamosvojiti in navrniti Slovence k slovenskim trgovcem in obrtnikom. Na narodni meji moramo vzgojiti železno četo zavednih odločnih Slovencev, ustvariti trdne, dolga proste kinetske hiše,

ki bodo trdnjave v boju, ob katerih si bo tujec razbil glavo. Slovensko izobrazbo moramo povsod dvigniti tako visoko, da bodo nemški naklepi ob njej razbiti.

»Slovenska Straža« je v teh časih izdala že čez 80.000 K v narodne namene in ima pokazati lepe uspehe. Obmejni Slovenci z zaupanjem zro vanjo in od vseh strani ji kličejo: »Pridi in utrdi in reši tudi nas!« Sovražnik je začel se huje pritiskati.

Milijone in milijone se zmeče vsako leto za zidanje nemških šol in otroških vrtec, za kupovanje slovenskih kmetij in naseljevanje nemških obrtnikov in rokodelcev in za kupovanje slovenskih Judežev-nemčurjev. In vlada molči in s svojim molkom podpira in vzbuja svoje uradnike za peklenski boj proti Slovincem.

Zmagati nas hoče, dokler je naša vojska majhna in se slabotna. Zdaj se bje zadnji odločilni boj. Zvon je pripravljen, kaj nam zapoje? Mrivaško pesem ali pesem svobode? Kaj si izvolite?

Slovinci! Ali ne bo vsakdo izmed vas takoj vstopil v bojne vrste »Slovenske Straže«? Kdo izmed vas nima niti ene-ga samega vinarja, da ji ga da za njeno obrambno delo?

Dobra slovenska srca! Kaj ste gluha za obupen boj? Kaj v vaših srcih ni ljubezni do domovine? Kaj so vaša srca hladna, brez sočutja, brez dara za domovino-mater?

Ali ne slišite glasu, ko vas kliče domovina: »Otroci, ne pozabite, da sem vas rodila slovenska mati! Bog vas je meni dal in moji ste in moji morate ostati!«

Ali ne slišite glasu umirajoče matere-domovine? Česa vas prosi »Slovenska Straža« v imenu domovine?

Pred vsem to: **Ostanite ji zvesti!** Ni samo to vaša pravica, ampak tudi dolžnost, ki jo svoja sam večni Bog od vas. Tudi za to zapoved bo oster sodnik ali dober plačnik. Četrta je ta zapoved med 10., ali edina, katere zvestemu izpolnjevanju je Bog že na tem sve-tu obljubil srečo. Kaj to hoče reči? Zvesto ljubite domovino in srečna bo ona, srečni vi in vaši otroci!

Naši otroci! Najdražji zaklad in edino upanje domovine so! »Slovenska Straža« vas prosi, očetje in matere slovenske v tujini: **»Ohranite nam svoje otroke!** Niso samo vaši, ampak tudi last domovine!« — V mlada nežna srca vsadite zlahtno cvetko ljubezni do domovine, gojite jo, varujte jo pred mrzlo tujo sapo, da bodo vaši otroci zavedni in ljubeči Slovinci.

Mnogo prošelj ima »Slovenska Straža« do vas, Slovinci, a iz vseh skupaj izreče še eno:

»Ustanovljajte povsod, kjer vas je le nekaj Slovencev, podružnice »Slovenske Straže«!

Te podružnice naj bodo šole vaše narodne izobrazbe in vzgoje, kovačnice odločne narodne zavesti in značajnosti in oltarji, na katerih boste polagali po svoji moči tudi denarne žrtve za bran in srečo domovine. Kajti ljubezen brez žrtve ni ljubezen.

»Slovenska Straža« ima dolžnost skrbeti za boljšo bodočnost naše domovine. Kdo pa je v resnici »Slovenska Straža«? To so slovenski kmetje in delavci po Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem. Naši bratje, vaši sotrpini so. Zato vemo, ker smo v trpljenju eno, ker smo v ljubezni eno, bomo tudi pod praporom »Straže« eno! Zato vsi, tudi vi bratje in sestre, stopite v njene vrste!

Zbrati moramo vse svoje sile! V boj postaviti ne samo zadnjega moča, ampak tudi zadnjo mater in deteta!

Za domovino je boj! — Pravica in Bog je na naši strani! — Zmaga je gotova, ako hočemo mi sami! — »Slovenska Straža« vas kliče v pomoč — domovini!

Po vseh slovenskih župnijah se zberite in sklenite takoj ustanoviti podružnico. Nabirajte takoj člane in denar! Za pojavnila pišite na naslov: »Slovenska Straža«, Ljubljana. Naša pisarna vam preskrbi tudi govornike, preskrbi potrjena pravila in vse, kar je za ustanovitev podružnice potrebno.

»Slovenska Straža« in alkoholizem.

Ali sta ta dva kaj v zvezi? Pa še kako! Le poslušajmo: »Slovenska Straža« dela za obstoj in vsestranski napredek Slovencev zlasti na mejah. Nezmerno zavziranje alkohola je pa neizprosno uničenje ne le majhnih narodov kakor smo mi Slovenci, nego tudi velikih in bogatih, kakor so a. pr. Francozi, Nemški narod v Severni Ameriki, Angliji in Skandinaviji so bili že

Zadošča dopisnica na pisarno „Slovenske Straže“ v Ljubljani.